

VII
2/2

F 1968

612

715

AZ ÉPÍTŐIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET FOLYÓIRATA * 1968. 1.

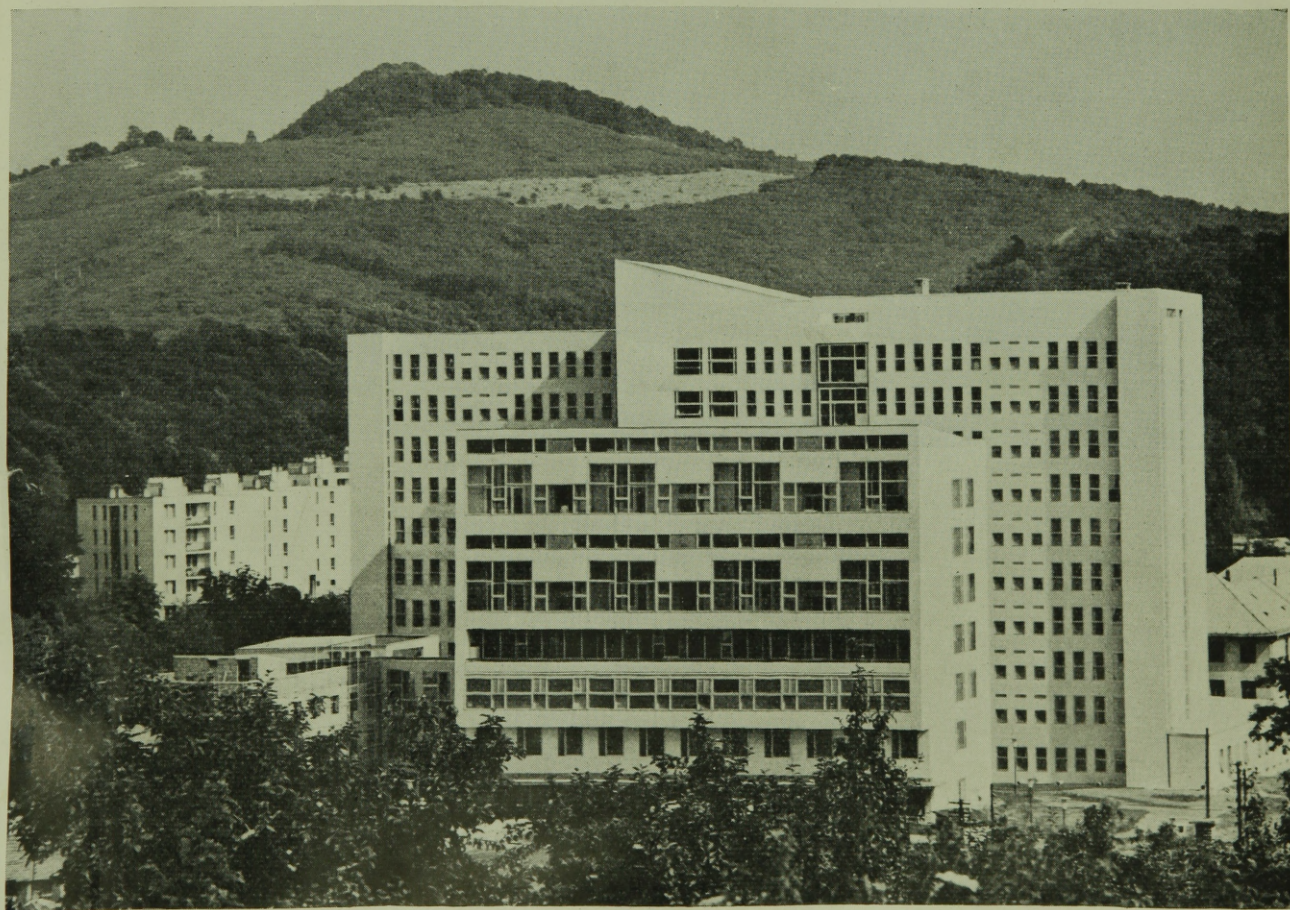
1968 FEB 2

**MAGYAR
ÉPÍTŐ-
IPAR**

Szemelvények az 1967. évi építkezésekből

Budapesten és vidéken az 1967. év folyamán készült lakóházak, iskolák, kollégiumok, szállodák, gyárak, közművek, kereskedelmi és vendéglátóipari létesítmények egy részét ismertetjük ebben a számban.

Salgótarjáni kórház

*Tervezővállalat: KÖZÉPÜLETTERVEZŐ
VÁLLALAT*

Építész: Ulrich Ferenc

Főkonstruktor: Czebe István

Belsőépítész: Sz. Remete Anna

Statikus: Szabó László

*Géptervezők: Milz Viktor, Béry György, Nádi
Andor, Máthé Endre, Grinaeus Péter, Simon
Ferenc, Ernőházi Lajos, Szathmáry Pál*

Kivitelező: NÓGRÁD MEGYEI ÁÉV

Főépítészvezető: Misztrik Imre

Nógrád megye székhelyén épült, korszerű, 500 ágyas, jól felszerelt egészségügyi létesítmény. A 10-szintes főépület szintenként 2—2 beteg-ápolási egységet tartalmaz, melyek 3- és 6-ágyas kórtermekkel rendelkeznek. Az ápolási egységek közös csomóponttal csatlakoznak a diagnosztikai és műtőszárnyakhoz, azonos szinten biztosítva a két épület közötti legfontosabb kapcsolatokat.

Beruházási összköltség: 68 750 eFt

Bruttó: 921 Ft/lm³

Rendeltetési egységre: 140 eFt/ágy

Kereskedelmi és intézmény- központ, Miskolc, Kilián-Dél városrészben

Tervezővállalat: ÉVM MISKOLCI TERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész: Cservenyák Lászlóné,
Nagy Zoltán

Statikus: Szabó József

Gépész: Eperjessy György

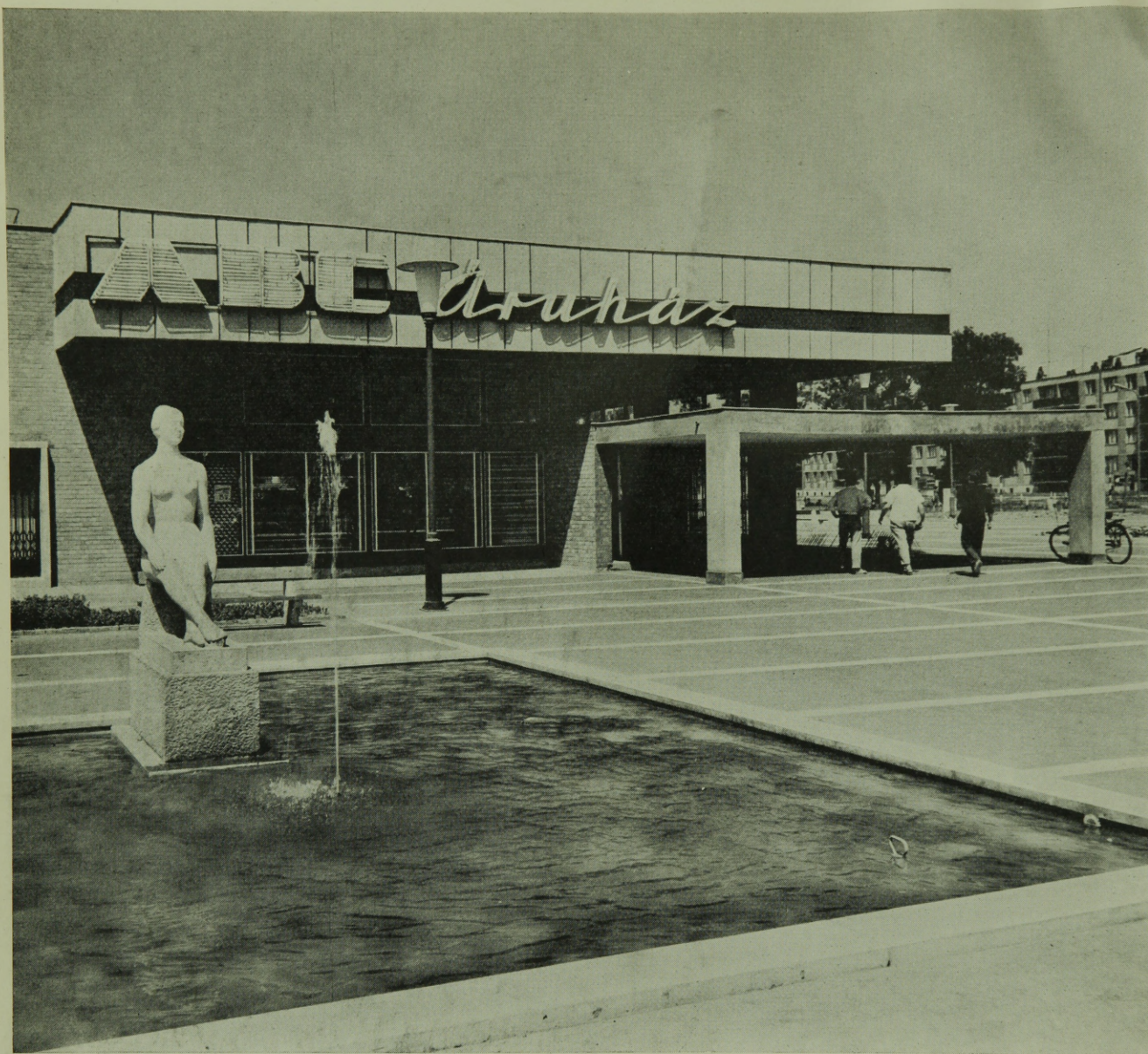
Elektromos: Jáger József

Kivitelező: BORSOD MEGYEI ÁLLAMI
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Szerteágazó programot megvalósító tömör, összefogott épület, amely — korai tervezési időpontját figyelembe véve — egyik első megvalósítása hazánkban az intézményközpont tömbösítésének. Tervezők a 30×110 m-es eredeti földszintes leánytömbből 3 db belső kisebb tömeget mintegy jelképesen kivágtak és lábakra állítva előretoltak a gyalogos közlekedő útvonal fölé. Ezáltal három belső vásárlóudvar jött létre, ahonnan a kisebb forgalmú szolgáltatók közelíthetők meg, míg a perontető mentén a nagy üzletek — ABC-áruház, ruházati bolt, ezer aprócikk üzlet stb. — helyezkednek el. A kiemelt egyemeletes tömegekben orvosi rendelők és férfi-női fodrászat foglal helyet. Az árufeltöltés következetesen a hátsó gazdasági útról történik, keresztvezőmentesen.

Szerkezeti érdekessége az épületnek, hogy a 9×9 m-es ipari csarnok szerkezeti vázát használja fel abból a megfontolásból, hogy az üzemből gyártott kehelyalap, pillér, gerendázat és tetőfödém palló vasbeton elemei lényegesen gazdaságosabbak bármilyen helyszínen előgyártott vagy monolitikus megoldásnál.

A 3,00 m-es homlokzati rászter flexibilis felületi tagolást tesz lehetővé, s a sokféle kereskedelmi igény pontos követését. Alkalmazott burkolóanyagok: burkolótégla, kemény mészkő és üveg. A bevásárló közönség védelmét a 3,60 m széles perontető szolgálja, amely nem ragad közvetlenül az üzletekhez, hanem azoktól 2,40 m távolságban halad. Szerkezeti megoldása: acél tartószerkezet alá függesztett könnyű acélkeret, alul natúr fenyő burkolással.

Kecskemét Leninváros kereskedelmi alközpontja

Tervezővállalat: ÉVM LAKÓTERV

Építész: Peschka Alfréd

Statikus: Szubi Tamás

Gépész: Kurucz Lászlóné, Szabados György,

Hallgató György

Kivitelező: BÁCS M. ÁLL. ÉP. IP. VÁLL.

Kecskemét városközpontjának végleges kialakításához nagy mennyiségű szanálás vált szükségessé. A szanálásokat azonban csak olyan új szanálásmentes lakótelepek építésével lehet megoldani, melyek önmagukban új önálló városrészként jönnek létre,

magukkal hozva az új városrészek létesítésénél már jólismert kereskedelmi-fejlesztési, művelődésügyi és egészségügyi problémákat.

Leninváros ilyen megfontolások eredményeként vált a tervből valóssá. A korábbi évek blokkos technológiája és csak blokkos technológiája az elenyésző öntötház-építéssel a szemlélő és sétáló ember urbánus igényeit nem elégíti ki, a város kereskedelmi funkcióját figyelmen kívül hagyja. (Pl. a típus blokkos és öntötház földszintjének főbejárati oldalán kamrák és alárendelt helyiségek vannak.)

A kereskedelmi alközpont a korszerű árusítási formákat (önkiszolgálás) jól követő építményeket igényel. Ezek belső nagyterem épületekben szervezhetők a legcélszerűbben, s így magától adódik a megoldás iránya: földszintes, körüljárható, egyedi épületek létesítése, lehetőleg tömbösítve, vagy ha a beruházási ütem és érdek ezt másképp kívánja, különálló épületekben, de olyan koncentráltan,

ami az utak, gyalogutak, közművek, parkolók, tehát funkcionális létesítmények iránti és az urbanisztikai, esztétikai igényeket is azonos egy-ségbe foglalja.

A bemutatott alközpont erényeivel és hibáival egy ilyen kísérlet eredménye, s bár megfigyeléseinket még nem fejeztük be, az eddigi tapasztalatok pozitív eredményekről tanúskodnak. Természetesen a tervezés óta eltelt 6 év sok olyan tapasztalatot is hozott, különösen a nagy fesztávolságú típus-szerkezetek, anyagok, és a kereskedelmi funkciók egyszerűsödése terén, mely indokoltá teszi a következő évek hasonló célú épületei érdekében a kritikai megfigyeléseket.

A bemutatott épületek közül az ABC-áruház összfunckióját illetően a kereskedelmi formák egyáltalán nem vagy igen kis mértékben változtak, és nagyobb változásokat a jövőre nézve a kereskedelemszervezési, ill. technológiai szinten nem várhatunk, egyszerűen ez a funkció a jövőben is megállhatja helyét, gazdasá-

gosság kérdésében pedig elég ha az építési mutatókat idézzük az elkészült épületnél:

összköltség 2269 e Ft
beépített térfogat ... 3777 légm³
nettó terület 820 m²

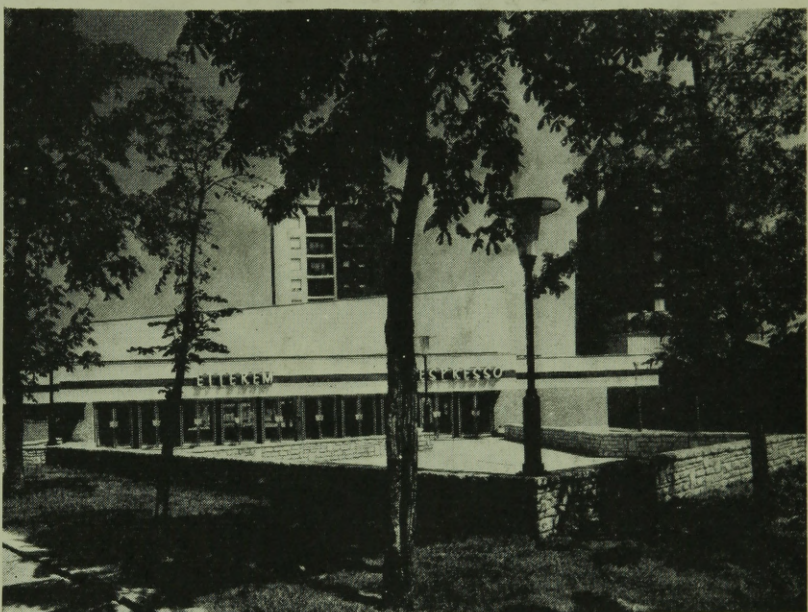
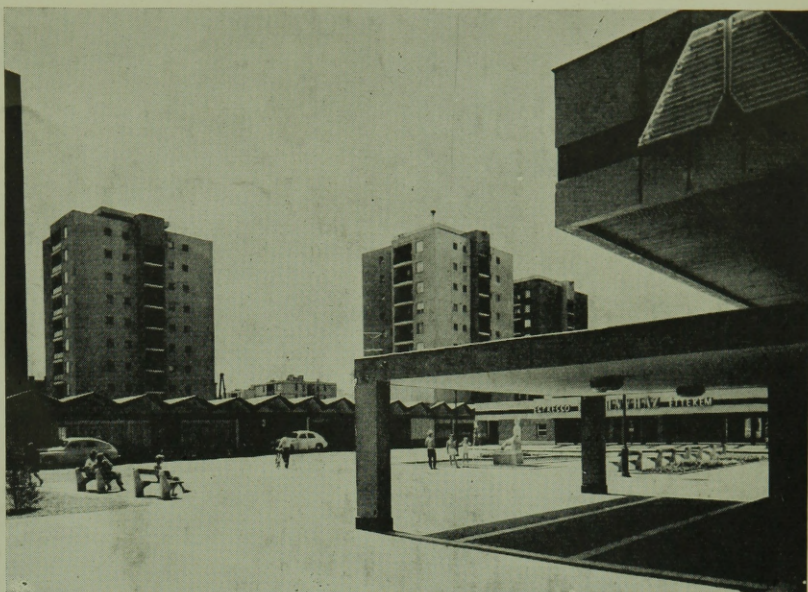
Mutatók: 2770 Ft/m², 520 Ft/m³,
költségnorma 91 %.

Az étterem-cukrászda alaprajzi elrendezése a fogyasztók terének összekapcsolását teszi lehetővé, ami egy variábilisabb üzemeltetés előfeltétele. A korábbi évek számos kísérlete maradt eredménytelen, amikor az üzemeltetés összevonását tette lehetővé az alaprajz. Az étterem-cukrászda közös üzemeltetése a korábbi évek megoldhatatlan problémája volt, és ha a gazdasági rész összekapcsolását építészeti, szerkezeti meg is oldottuk (I. Vác Deákvár, Százhalombatta DKV lakótelep étterem-cukrászda) a kereskedelmi funkciók megrövidítése miatt az üzemeltetők ezeket erőszakosan szétválasztották. Ahogy ezt vulgárisan az építészek „saját öltöző” szemléletnek nevezték és látták. Természetesen ez az ismertetés a kereskedelmi funkció és az építési gazdaságosság összevetésére nem vállalkozhat, de az új gazdaságirányítás idején feltehetően, amikor az új beruházások az üzemeltetők számára nem nemzeti ajándékként létesülnek, hanem saját pénzügyi kereteik terhére, lényegesebb szempont lesz, hogy adott fogyasztótér nagysága mellett a mellékterületek ne sokasodjanak, az előbbi indokok alapján. A külön gazdasági részek mellett összekapcsolható a fogyasztói rész Kecskeháza egy olyan nagyterem-igény alkalmi kielégítését irányozta elő, amely olyankor jelentkezik, mikor pl. a cukrászdai funkcióra szükség nincs, és az éttermi funkciók helyhiánya van: karácsony, Szilveszter, farsang stb.

A szolgáltatóépület a mai értelemben vett szolgáltatóépületektől lényegesen különbözik, funkciói között ugyanis a szolgáltatásokon kívül orvos rendelőt, postát, hőközpontot is el kellett helyezni, így a koncentrátságról le kellett mondanunk, hogy az egészségügy, híradástechnika, hírközlés stb. közönségforgalma és üzemi forgalma maximálisan szeparálható legyen.

Az épületek szerkezeti megoldása, mai szemmel — tekintve az egészen kismértékű előregyártást és a túlnyomóan monolit szerkezeteket — nem tart lépést a szorgalmazott előregyártási technológiákkal, de a szerkezet erőtan előnyeit tekintve (Faltwerkszerkezet) igen korszerű, anyagtakaró. Hátránya a munkaigényessége. Az alközpont minden épülete azonos szerkezetű lefedést kapott.

A kereskedelmi alközpont egy belső térre hangolt és védett zártságot mutató lakótelep kiszolgálására szolgál. Fókuszában burkolt tér, vízmedencével és Andrassy K. János „Ülő nő” szobrával a lakosság élénk életének piazzettájává vált igen rövid idő alatt, bizonyítva ennek az építészeti eszközökkel biztosítható lehetőségnek társadalmi igényét is.

15 emeletes lakóépület Miskolc, Kilián-Dél városrészben

Tervezővállalat: ÉVM MISKOLCI TERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész: Nagy Zoltán

Statikus: Kiszelya László, Szabó József

Gépész: Vitányi Imre

Elektromos: Jäger József

Technológia: MÉLYÉPTERV (Thoma József,
Söpkéz Gusztáv)

Kivitelező: ÉVM BORSOD MEGYEI ÁLLAMI
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

A település központi terét nyugatról záró magasház a 2400 lakást magábafoglaló együttes kompozíciós hangsúly. Helyzeténél fogva vezeti és zárja a lillafüredi útról bekötő fő gyűjtőutat és erőteljes vertikális ellenpartját adja a gyűjtőút mentén elhelyezett nagyterjedésű kereskedelmi és intézményközpontnak.

Az épület — tervezése és megépítése idején — az ország legmagasabb lakóháza volt és építői első ízben alkalmazták magasháznál a csúszózsals technológiát. Földszint + 15 emeleten 94 lakás helyezkedik el, szintenként 6 fogatos elrendezésben, ezeknek $\frac{2}{3}$ -a 4 f-es, $\frac{1}{3}$ -a pedig 2 f-es. A 4 f-es lakás két db. két férőhelyes hálóval, szabad nappalival készült, a lakásban elhelyezett lomkamrával. A lakók kényelmét földszinti társalgó (várakozó,

gyermekmegőrző, összejöveteli helyiség) és napozó tetőterasz szolgálja.

Csúszózsals technológia 15 cm-es szerkezeti falvastagsággal, 13 cm vastag monolit födémmel, 4,60 m-es harántfeszítáv mellett.

Homlokzatok: nyers betonfelületek, normál, illetve fehércementes pacsekolással Bayer -f. víztaszító anyag adagolásával. A földszinten kőagyag művészmozaik burkolás készült.

Fűtés: gázparapet konvektorral, melegvízellátás fürdőszobai gázbojlerrel. A belső helyiségek szellőzése gravitációs kürtös megoldással készült.

Az első miskolci magasház felépítése sok gyakorlati tapasztalattal szolgált, ezeket tervezők a jelenleg építés alatt álló Szentpéteri kapui városrészben épülő 18 emeletes magasháznál igyekeztek hasznosítani.

**Középmagas
lakóépület Miskolcon
a Bajesy-Zsilinszky
utcában
(táblás-zsalus)**

Tervezővállalat:
ÉVM MISKOLCI TERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész: Horváth István
Munkatárs: Thury László
Statikus: Kiszelya László
Elektromos: Jäger József
Kivitelező: BÁÉV.
Építésvezető: Dudás Antal

A Tiszai pályaudvarról a belvárosba vezető főútvonal a Baross Gábor utcáról derékszögben a Bajesy-Zsilinszky útról fordul. Ezen — városzerkezeti szempontból — fontos csomópont építészeti hangsúlyát 4 szintes beépítésű környezetben, a tervezett 11 szintes középmagas ház adja.

A választott beépítési módot a dél felőli hangsúlyképzés, az égtáj és a tömör gazdaságos alaprajzi elrendezés együttes figyelembevétele határozta meg. Mivel az optimális keletnyugati lakástájolás mellett a városképileg exponált déli homlokzat tartalmilag elégtelennek bizonyult, tervező a hossztengetymmenti színházszínpad-szerű bontottabb tömegű „twin” rendszer kialakítására törekedett. Az így létrejött lakóépület egyesíti a centrális elrendezések zártságában és védettségében, valamint a függőfolyosós lakáselrendezések kedvezőbb alap-

rajzi, megvilágítási és szellőzési lehetőségében rejlő előnyöket.

Hatfogatos, felvonóval, személtedobóval és lépcsőházzal bővített közcélfolyosós, ill. függőfolyosós elrendezésben egyetlen — 4 fős — lakásfajta kerül alkalmazásra. A kis méretű előszobából szemben a nappali, továbbá a konyha és éléskamra érhető el. Az étkezőkonyha négyegységes típus-konyhabútorzattal készül: a jég szekrény és étkezőasztal elhelyezésére megfelelő hely áll rendelkezésre. A konyha és hálószoba közé beiktatott közlekedő egyik oldalán beépített ruhásszekrény, másik oldalán mosógép és centrifuga elhelyezése is alkalmas teljes értékű fürdőszoba helyezkedik el. Figyelemmel az épület szintszámára, a lomkamrák az egyes lakások alaprajzi kontúrján belül, külső megközelítéssel nyertek elhelyezést.

A fűtés parapet gázkonvektoros. A kamrák szellőzése „schunt” rendszerű. Alápincézés nem készült, 1 db mosókonyha, 3 db szárító, továbbá gyermekkocsi-, kerékpár tároló és egy általános raktár a földszinten nyert elhelyezést.

10 cm vastag külső gázszilikát hőszigetelésből és 12 cm vastag monolit vasbeton teherhordó falból álló könnyűbeton térelhatároló szerkezet és 12 cm monolit vasbeton harántfalas rendszer létesül. Födém szerkezet: 10 cm monolit vb. lemezen BAN-OL hangszigetelésre helyezett parkettpanel. A válaszfalak gázszilikát válaszfalakokból készülnek.

Keleti és nyugati homlokzat: típus faablakokból kialakított ablaksávok alatt monolit előregyártott vb. parapetsávok. Az oldalfolyosók takarása előregyártott betonráccsal nyert megoldást.

Győr, Tanácsköztársaság úti lakóépület

Tervezővállalat: ÉVM GYŐRI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Fátay Tamás, Csapó György

Statikus: Filippovits Ferenc

Gépész: Petneházy Szabolcs, Szemethy Rezső, Fehér Tibor

Kivitelező: ÉVM GYŐR MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésvezető: Knausz Mihály

Légm³: 27 380 m³

Építési költs.: 19 560 000 Ft

A 93 lakásos lakóépület Győr-Belváros rekonstrukció-keretében épült. Tömegképzésében a meglévő 6- és 7-szintes főútvonalai beépítéshez igazodik.

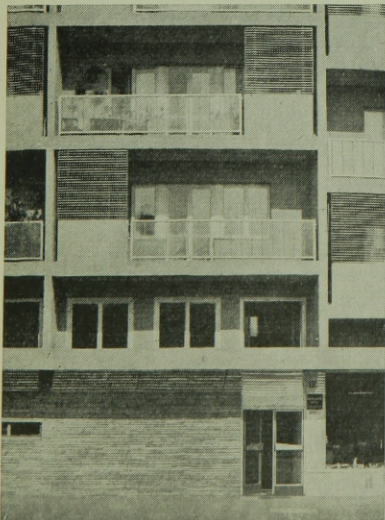
Az épület alaprajzi és homlokzati karakterét meghatározó szinteltolások rendszer sokrétű kötöttség egyidejű feloldásából született. A földszinten összefüggő teremsorból álló, az épület teljes szintjét kitöltő bútorszalón a három lépcsőházi előcsarnokot félemeletre kényszerítette.

Tájékolási kötöttségből adódó átmenő lépcsőház, a lakások kiszolgálóhelyiségei és a bútorszalón bontott funkciói az épület teljes mélységében megindították a különböző belmagasságú igények rétegződését, melyet azután simulékonyan kitöltött a lépcsőházból és függőfolyosóból nyíló lakások egyértelmű szinteltolása.

A program sajátosságából adódó szinteltolások rendszer hatékonynak bizonyult a 100 m hosszúságban elnyúlt homlokzat bontásánál is.

A teljes felületen alkalmazott loggiák sértik ugyan a normák előírását, de nagyobb bűn lett volna a Dk-i tájolás és a lakóépület előtti nagy park szerencsés összehatását kihasználatlanul hagyni.

A lakások belső berendezése és az alkalmazott anyagok az eddigi gyakorlaton túlmenően nagyobb igényességgel készültek.

Gyula, Béke sugárúti lakóépület

Tervezővállalat: ÉVM SZEGEDI TERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész: Barna György

Szerkezet: Kocsis Béla

Gépész: Kenderesi Lajos, Kóhalmi Józsefné,
Vad János

Kivitelező: ÉVM BÉKÉS MEGYEI ÁLLAMI
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésvezető: Sztoborán Béla

Gyula városközpont területén 579 lakás valósul meg a III. ötéves terv lakásépítési programjának keretén belül, vállalatunk tervei alapján.

A földszint +4-eemeletes lakóépületek nagyjából részben típustervek iránytervként való felhasználásával készültek, másfél- és kétszobás, gázparapet fűtéssel megoldott lakásokat tartalmaznak. Az építkezés lebonyolításához — tekintettel a Békéscsaba-i Blokküzem kapacitására — a vibrált közép-téglablokkos technológiát választottuk.

Az építmények kivitelezési összköltsége tereprendezéssel, úttal 92 376 000,— Ft.

Egy lakásra eső nettó költség: 135 500,— Ft

Egy lakásra eső bruttó költség: 160 000,— Ft.

Pécs, Kilián u. középmagas lakóház

Tervezővállalat: ÉVM PÉCSI TERVEZŐ

VÁLLALAT

Építész: Szőke Gyula

Statikus: Dulánszky Jenő

Elektromos: Rónaszéki Pál

Víz, csatorna: Tóth János

Fűtés: Nagy László

Mélyépítés: Gonda László, Gyimesi József

Műszaki ellenőr: Palásthy László

Kivitelező: ÉVM BM ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI V.

Építésvezető: Pimmer Béla

Az épület bruttó költsége:

8 341 000,— Ft

Beépített légtér: 10 600 m³

1 m³ költsége: 787 Ft/m³

Pécsen, a 48-as tér keleti szélén, a Jogtudományi Egyetem és az egyetemi kollégium szomszédságában épült meg, és ez év júliusában átadásra került a város első tízzintes lakóépülete. Az épület egy több szakaszból álló beruházás második részeként létesült. Az első szakaszban már megvalósult egy 32 lakásos, ötszintes lakóház, mely egy transzformátorállomás közbeiktatásával csatlakozik a középmagas lakóházhoz. A beruházás utolsó szakasza, mely ugyancsak közvetlenül a középmagas épülethez csatlakozik, földszintes beépítésű; éttermet, konyhaüzemet, valamint egy sport célokra szolgáló edzőtermet fog tartalmazni.

Az épület kilenc lakószintjén összesen 36 db lakást foglal magába, melyből 27 db 4 férőhelyes, 9 db pedig 3 férőhelyes. Szintenként 4 db lakás helyezkedik el, az előbbi aránynak megfelelően 3 db 4 férőhelyes és 1 db 3 férőhelyes. A lakások összkomfortosak, beépített konyhabútorral és ruhásszekrényekkel.

Az épület hossz tengelye kelet—nyugati irányú, s ez a lakások elrendezését eleve eléggé meghatározta. A választott oldalfolyósós megoldás mellett a lakószobák nyilvánvalóan a déli oldalra kerültek, a mellékhelyiségek pedig az északi oldalra. A déli oldal a lakások előtt teljes egészében loggiás.

A földszinten 4 db személygépkocsi-garázst helyeztünk el, itt van továbbá a gyermekkocsi- és kerékpártároló, a központi szemetledobó berendezéshez kapcsolódó szeméttároló helyiség, valamint a víztároló medence a hozzátartozó gépészeti berendezésekkel, melyek egy része már az alagsorban van.

Az alagsor zömmel lomraktárakat, kisebb részben gépészeti berendezéseket tartalmaz, mint: hőközpont, központi melegvíz-bojlerek stb.

A tetőszinten helyezkednek el a szárítók, a táglási tartály, a központi TV-antenna erősítőhelyisége, valamint a felvonógépház.

Az épületnek egy lépcsőháza és egy db 6 személyes bútorszállításra is alkalmas felvonója van. A lépcsőház részben mezőtűri táglaburkolattal készült, az oldalfolyósótól acél, üvegfalba épített lengőajtó választja el. A lépcső mellvédje acél, tölgfa és sík poliészter lemez kombinációja. A lépcsőfokok fehér járó- és fekete homlok-lappal készültek.

Az épület külső kialakítása is aránylag igényes. Az oldalfolyósókon a szokásos mellvéd helyett 2,0 m magas, acélkeretbe foglalt, egyrétegű profilüveg határolófal készült.

Ez a megoldás amellett, hogy esztétikailag korrekt, védi a lakásokat a Mecsek felől érkező, bizonyos idő-

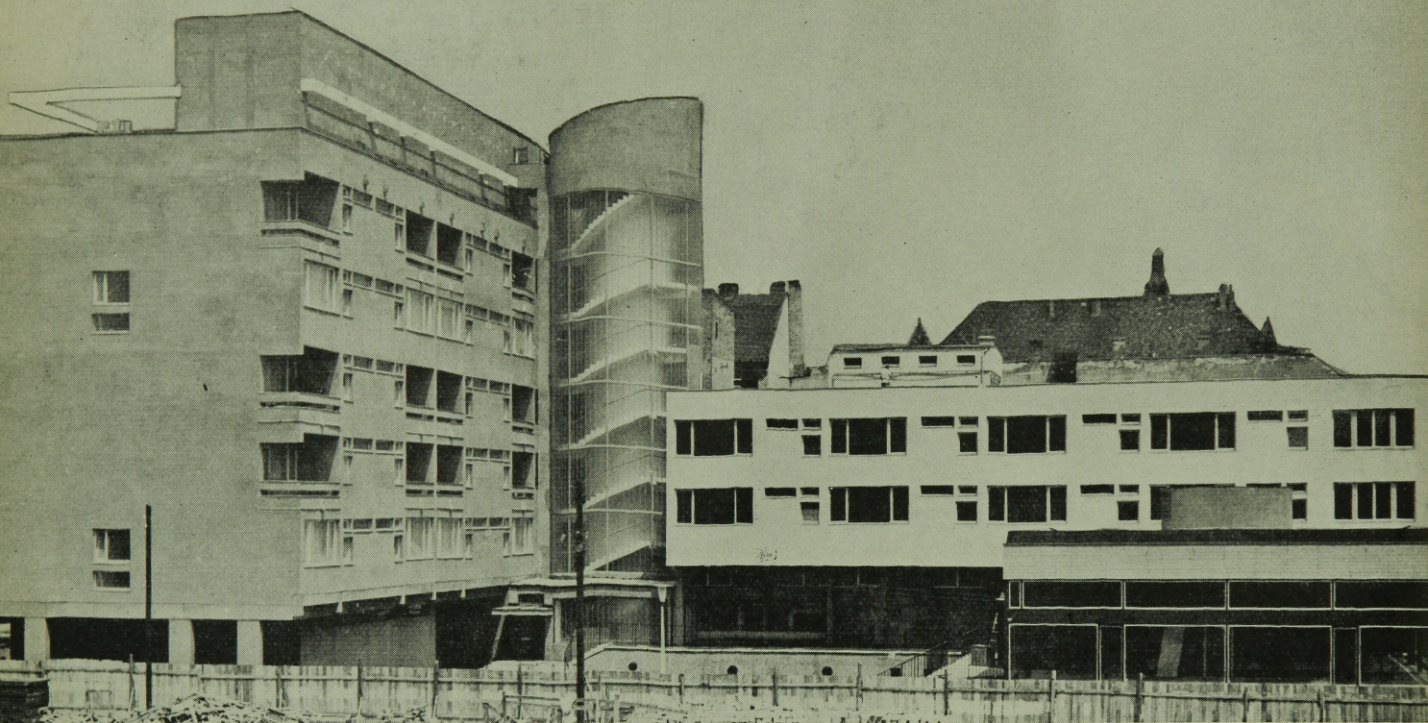
szakokban gyakori északi viharoktól, és nem utolsósorban megkímélte a tervezőt attól a gondtól, amit a közismerten csak meglehetősen rosszul megoldható oldalfolyósó felőli belső homlokzatok jelentenek.

A végfalak fehér senyernova vakolattal készültek. A földszinti falak az I. emelet magasságig mosott betonburkolatot kaptak. A tetőemelet mezőtűri téglaburkolatú erőteljesen kiülő, karesú vasbeton bordák által tartott főpárkánnyal készült.

Az épület déli oldalára tervezett loggiák narancssárga színű, sík poliészter lemez betéttel készültek, fekete színű acélkeretbe foglalva.

E helyen vagyunk egyben kénytelenek szemrehányással illetni a poliészter lemezeket gyártó vállalatot; a leszállított „sík” lemezek ugyanis kivétel nélkül görbe és torz felületűek voltak. Komoly és teljesen meg sem oldható gondot jelentett tervezőnek és kivitelezőnek egyaránt, hogy a beépítésre kerülő lemezekből a mellvédek — természetesen a tervezetthez képest jelentős többlettanyaggal és -munkával — valamennyire elfogadhatóan legyenek kialakítva.

Már szinte nem is okozott meglepetést, hogy a lemezek színe a júliusi átadástól e sorok szeptemberben történt leírásáig jóformán teljesen kifakult.

Szeged, Lenin krt. 36—38. sz. lakóépület

Tervezővállalat: ÉVM SZEGEDI TERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész: Károlyi István

Szerkeszt: Libor Rajmund

Gépész: Vörös Imre, Gyuris Vince, Váradi Jenő

Kivitelező: ÉVM CSONGRÁD MEGYEI

ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésszerző: Bálint László, Zilahy János

Szeged város centrumában a Lenin körút—Károlyi utca—Bajcsy-Zsilinszky utca által határolt területen 3 épületből álló együttes létesült, melyek egy gyalogforgalmi piazzettát fogna közre.

Az 1. jelű épület a Lenin krt-i oldalon földszint + 7-emeletes 50 db — nagyrészt egy- és háromszobás — lakást foglal magába. Központosan elhelyezkedő lépcsőház kapcsolja az alagsor, földszint + 2-emeletes 2. jelű épülethez, melyben kazánház, széntároló és a kapcsolatos gépészeti helyiségeken kívül konyhaüzem és 10 db kétszobás lakás nyert kialakítást. A 3. jelű épület kétszintes, alagsorában nyilvános WC és vele kapcsolatos szennyvízátemelő, valamint italraktár, földszintjén pedig teljes egészében önkiszolgáló bisztró létesült.

Szerkezetét tekintve az 1. jelű épületnél lemezalapozás, a 2. és 3. jelű épületnél sáv- és pilléralapozás készült. A felmenő vasbeton váz előre-gyártott segédüzemi elemekkel, a földékek üzemben előregyártott Szim-Kár rendszerű feszített-pallós elemekkel készültek.

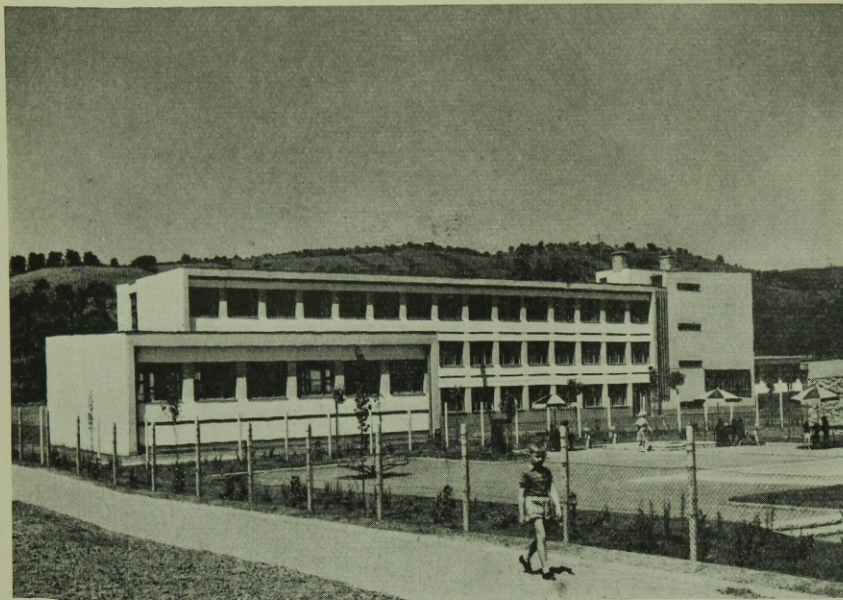
Épületek beépített alapterülete:
1635,0 m²

Beépített térfogat: 22 610,0 lm³

Az épületek bruttó építési költsége:
14 851 500,— Ft

Pécs. Nyugati városrész bolgárkerti 8 tantermes általános iskola

*Tervezővállalat: ÉVM PÉCSI TERVEZŐ
VÁLLALAT*

Építész: Tillai Ernő

Ybl-díjas

Statikus: Sárdy György

Villamos: Nagy-Perge Lajos

Víz, gáz, csatorna: Megyeri Zoltán

K. fűtés: Merzay László

Organizátor: Felcsér László

Belső építész: Vida Gyula

Kivitelező: ÉVM BARANYA MEGYEI

ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Főépítészvezető: Harka János

Építésvezető: Schatzl József

Pécs-Újmecekalja közel 20 000 lakosú, új városnegyed egyik legújabb oktatási létesítménye a bolgárkerti 8 tantermes általános iskola.

A létesítmény déli tájolással a pécs—szigetvári műúttól délre előkerttel, egy óvoda és bölcsőde közvetlen szomszédságában, közel a lakókörnyezethez és ifjúsági sportpályákhoz a rendezési tervnek megfelelően nyert elhelyezést.

Magasságilag a terület erősen szagatott volt.

Az épület felhagyott téglagyári gödörbe került. Ezt a szintkülönbséget kellett a tervezőnek gazdaságosan kihasználnia, figyelemmel a törmelék feltöltésekre és költségnormákra.

A szinteltolások épület jól fekszik a terepre, a mélyebben fekvő játszóudvar tornateremből megközelíthető, és szerencsésen kapcsolódik a szomszédos óvoda-bölcsődei udvarokhoz.

8 tantermen kívül az előcsarnok szelfogójából is elérhető kétszobás szolgálati lakás, főzőkonyha, továbbá kisméretű tornaterem és udvar felé mélyföldszinten műhelyhelyiségek készültek.

Alaprajzi elrendezés oldalfolyosós. Alagsorban: hőközlő- és raktárhelyiségek.

Földszinten: a szelfogó és portásfülke csatlakozik az előcsarnokhoz, lépcsőházhoz, mely szinteltolással köti össze a két épületrészt. Tanulósobák az előtérből a konyhaüzemi helyiségek az előtérből, és szabadból külön is megközelíthetők.

Folyosóról nyílnak a fiú- és leány-WC-k, a műhely-, raktár-, orvos-, öltöző- és fürdőhelyiségek. L alakban elfordított összekötőfolyosó végén T alakban a tornaterem, jól és udvarról is megközelíthető szertárral.

Emeleteken: kizárólag tantermek, az első emeleten az igazgatási helyiségek kaptak helyet.

Tetőszinten a táglási tartály nyert elhelyezést.

A téglapillérváz szerkezetű épület sávalapozáson épült, helyenként merevítőszervezetekkel, födémek monolit vb. koszorúkkal, stasa-födém-mel, nyílászáróhidálók részben monolitikusak, főként előregyártott szerkezetek.

Monolit vb. lépcsőkön műkösimítás, illetve előregyártott műkölap borítás készült.

Tetőszerkezet: lapostető, kavicsolt lemezfedés, salak és kőszivacs, perlitbeton hőszigeteléssel.

Belső kiképzés: az iskoláknál megkívánt vakolásokkal, festéssel, szekrényekkel, előcsarnokban mettlachi lap, folyosókon 30 × 30 cm márv. moz. lap, tornateremben pormentes, más-hol ragasztott parketta burkolattal.

Nyílászáró szerkezetek: fa és vas típus szerkezetek. Szekrények különleges ablakszerkezetek, egyedi tervezésűek.

Központi melegvízfűtés hőközlő, mely a távfűtőhálózatból kapja a hőenergiát. Nem szerencsés az előcsarnokban látható fűtővezeték-hálózat kialakítása.

A mellékelt felvétel tanúskodik a tervező jó ízléséről, a jól alkalmazott műanyagfestékekkel festett, kőporos-kapart homlokzati falfelületek és mosott beton lábazati felületek helyes arányú alkalmazásáról.

A kitűnően megválasztott tömegek, azok kapcsolása, a terep adata nehézségek leküzdése sikeres.

Beépített alapterület: 1203 m²

Beépített térfogat: 9982 m³

Nettó építési költség: 5364 mFt

Járulékos költség: 557 mFt

Összes költség: 5921 mFt

Nettó légköbméterár: 542,3 Ft/m³

Bruttó légköbméterár: 598,6 Ft/m³

Rendeltetési egységre jutó nettó építési költség: 670,5 mFt.

Pétfürdő (Várpalota) 8-tantermes általános iskola

Tervezővállalat: ÉVM GYŐRI TERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész: Rosta János

Statikus: Máté János

Ép. gépész: Peka Rudolf

Vill. tervező: Szemethy Rezső

Kivitelező: ÉVM 22. SZ. ÁLLAMI

ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésvezető: Kállai Mihály

Beruházó: VESZPRÉM MEGYEI TANÁCS,

PÉTI NITROGÉNműVEK

A beruházást lebonyolította:

PÉTI NITROGÉNműVEK

Műszaki ellenőr: Jesztl János

A Péti Nitrogénművek mellett 35 évvel ezelőtt létesített lakótelep az évek során oly nagy mértékben fejlődött, hogy szükségessé vált egy 8-tantermes általános iskola építése. A beruházás lebonyolítását a Péti Nitrogénművek vállalata, ennek a kivitelezés folyamán számos előnyét tapasztaltuk.

Az iskola az ún. Berhidai úti lakótelepen épült meg, egy patakvölgy irányában, kelet felé lejtő domboldalon. Alaprajzi rendszerében tömör, kö-zépfolyosós megoldás született. A lejtős terepből adódóan a főbejárat a domb felőli oldalon az I. emeleten van. A zsibongó-előcsarnok egyik oldalán a tantermek, a másikon politechnikai műhelyek, úttörőszoba, gondnoki lakás helyezkedik el, míg a tanári és igazgatói szobák központi helyen, az előcsarnokból nyílóan nyertek elhelyezést. A földszinten — ahonnan közvetlen kijárat nyílik az udvarra — kapott helyet a tornaterem, öltözők, orvosi szoba és a napközi tanuló-étkező helyiség. Utóbbit külön külső megközelítésű főzőkonyha szolgálja ki.

Szerkezet: monolit-vb. pillérváz, blokktegla kitöltőfalak, 5 cm falbetonnal ellátott Bohn-födémek.

Nyílászárók: hagyományos fa- és fémszerkezet.

Homlokzat kiképzés: a hosszhomlokzaton előgyártott műkölap burkolat, melynek fogaskalapáccsal megdolgozott (pekkelt) felülete kőszerű hatást kelt (kivitelező ÉVM Kőfaragó V.); a véghomlokzatokon gyöngykvics-szórásos e. gy. betonlapok, 2 cm széles mélyített fugákkal.

A tornaterem kiemelt részén helyszíni műkö, az udvari oldalon kettős profilúveg, mely közvetlen napsütés esetén is árnyékmentes, szórtfényű belső megvilágítást ad.

Belső burkolatok: folyosókon, zsi-bongókban terrazzóburkolat, a lépcsőház két vb. tárcsafalán mettlachi kismozaiak.

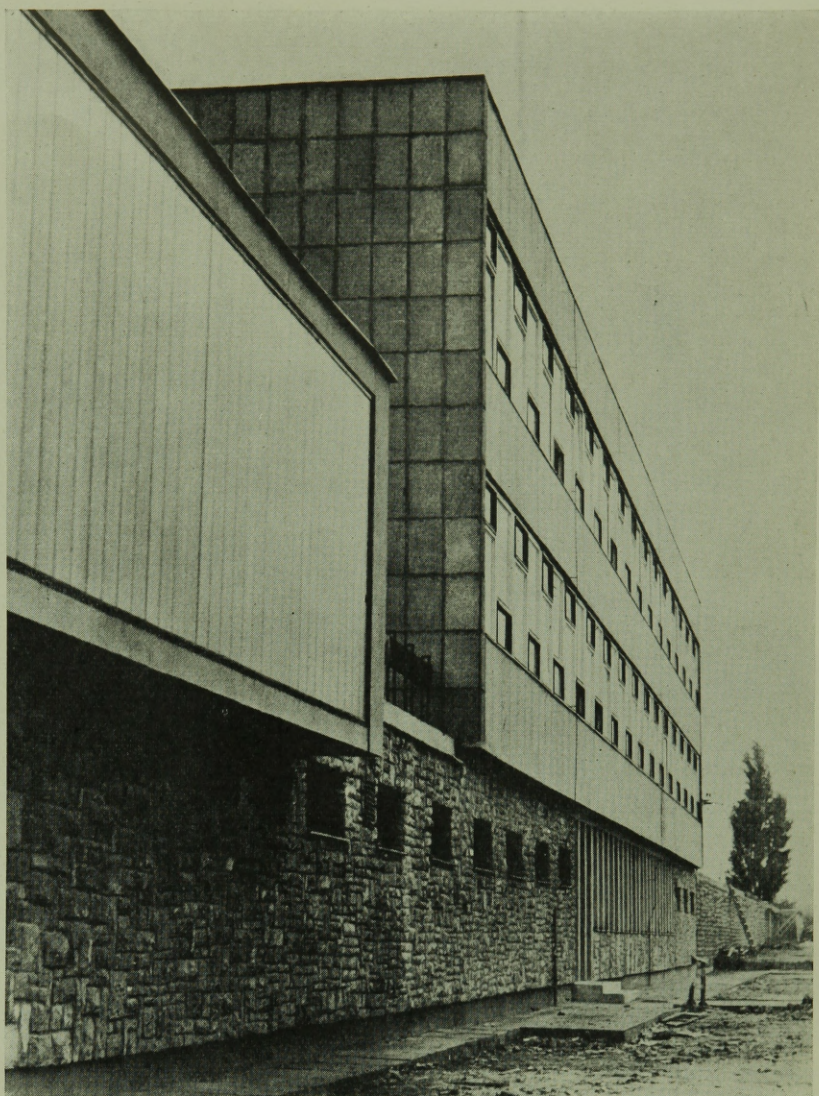
Épületgépészet: az épület a gyári erőműről üzemeltetett távfűtési hálózatra van rákapcsolva, ahonnan a konyha és az öltözők melegvízellátása is történik.

A konyha és a tornaterem mester-séges szellőzéssel készült. A konyhát, a gondnoki lakást és a kémiai előadót a földgázhálózatba is be kötötték.

Beépített térfogat: 9102 lm³

Kiviteli költség: 4 917 000, Ft

1 lm³-re eső költség: 540,— Ft

Nyíregyházi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum, 320 fős kollégium

Tervezővállalat: ÉVM ÁLTALÁNOS
ÉPÜLETTERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Ifj. Módos Ferenc

Statikus: Lisztes István

Gépész: Gerley Miklós, Szőke Lajos,
Meszlényi Zoltán

Belsőépítész: Garajszky József

Beruházó: FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Kivitelező: ÉVM SZABOLCS MEGYEI ÁÉV

Beépített térfogat: 20 140 lm³

Kiviteli összköltség: 15,5 millió Ft

A felsőfokú mezőgazdasági technikai oktatás gyors ütemű fejlesztése szükségessé tette a Nyíregyházi Technikum bővítését.

A kollégium a meglévő technikum épülete mellé csatlakozó új és több létesítményt magába foglaló fejlesztésnek az első lépése. A következő ütemben valósul meg egy összekötő szárny beiktatásával az új és a régi technikai épület összekapcsolása. Végül a harmadik szakaszban kerül felépítésre a tanműhely és a mosoda-épület együttese.

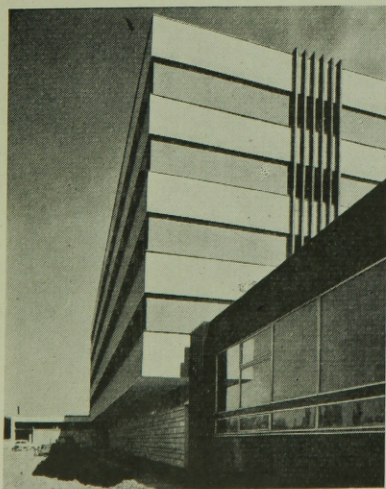
A 320 fős kollégium földszint + 4-emeletes. Szerkezeti és alaprajzi felépítése alapját egy — az Általános Épülettervező Vállalat által kidolgozott és több helyen megépült — kollégiumi terv képezi, mely gazdaságosnak bizonyult.

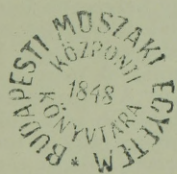
A 4-emeletes hotelszárnyban szintenként 26 db 3-ágyas szoba épült, a szükséges egészségügyi helyiségekkel és tanulószobával.

A földszinti előcsarnokhoz csatlakozik az igényesen kialakított társalgó, önkiszolgáló diák- és külön tanári étteremegység, valamint klubhelyiség.

A kollégiumi szárny földszintjén helyezkedik el a mezőgazdasági igényeknek megfelelő csizmamosó és munkaruhatároló helyiség és a vendégszobák.

A 6-szintes épület vasbeton monolit-konzolos, vasbeton keretszerkezetű, előgyártott áthidalókkal és födémpanelelkekkel. A pincében nyert elhelyezést a központi fűtés és szellőzés kazánháza.

400 fős Leánykollégium és 12 tt-es gimnázium

Tervezővállalat: ÉVM MISKOLCI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Krisztik Pál

Szaktervezők: Bedő Béla, Szabó József, Liskai Károly, Kiszelya László, Eperjessy György, Propper László, Sallay Arisztid, Jáger József, Szabó Zoltán

Kivitelező: ÉVM BORSOD MEGYEI ÁLLAMI ÉP. IP. VÁLL., Menyhért László ép. vez.

Kiviteli ktg.: 32 000 000,— Ft

Az iskolakomplexum Miskolcon, a Dózsa György utca és a Palóczy utca sarkán épült. A két objektum városrendezési szempontok következtében került összeépítésre. A meglevő Szemere-kert Dózsa György utcai kibővítését a kollégiumi hatemeletes épületszárny Pece patak fölött átívelő tömege alatti átjárás biztosítja. Amennyiben a Pece patak ezen ágát meg lehet szüntetni, akkor a park még szervezesebb egységet képez majd és a kollégium bejárata is sokkal zavarmentesebb lesz.

Egyik része az objektumnak a 400 fős leánykollégium. A Palóczy és Dózsa György utcai saroképület a maga 6 emeletes hálószárnnyal tömegével — a gimnáziumhoz történő szerves tömegkapcsolat biztosítására — a 3 emeletes tanulószárnyal és — nemcsak a kollégium igényeit kiszolgáló — 1000 adagos konyhaüzemmel, valamint a kollégium éttermével jelentős városképi hangsúlyt képez.

A kollégiumban levő hármas funkciós egység (tanulás, étkezés, hálás) szerves kapcsolatát a földszinti előcsarnok-hall végzi. Így a csukló-pontba elhelyezett előcsarnok-hall képes biztosítani a tanuló- és hálórész funkciós, zavarmentes használatát akkor is, ha esetleg az éttermet más

célra, pl. rendezvények tartására veszik igénybe.

A gimnáziumot 12 tantermes általános gimnáziumnak terveztük. A beruházás megvalósítása közben került előtérbe, hogy szakközépiskola legyen. Így a jelenleg megvalósult szakközépiskola nem is töltheti be tökéletes funkcióját. Jó példa arra, hogy hogyan nem szabad egy kivitelezés alatt levő, más funkcióra tervezett objektum rendeltetését megváltoztatni, mert az lehet a megvalósítás után bármilyen szép, s jó, mégsem képes az új megváltozott funkciós igényeket tökéletesen kielégíteni. A közel 30 milliós beruházás 1966-ban került átadásra. Ez az objektum is enyhítette városi szinten a középiskolák korú gyermekek elhelyezésének és a gimnáziumi tanterem-szám növelésének gondját.

Bizonyos fokig a biztosított terület ma még kicsi, de a belváros kiépítésével az intézményekhez tartozó terület növekedni fog és így megoldást nyer majd a ma még zsúfolt iskolakomplexum udvarterületi igénye is.

Mindezek ellenére a megvalósult objektum tömegével és tartalmában is a város egyik reprezentatív megjelenésű épülete lett, mely híven tükrözi szocialista társadalmunk művelődés-politikáját.

Veszprém szálloda

Tervezővállalat: ÉVM LAKÓ- ÉS
KOMMUNÁLIS ÉPÜLETEKET
TERVEZŐ V.

Építész: Körner József
Konstruktőr: Molnár János
Berendezés: Kecskés István
Statikus: Kardos Imre
Gépész: Szentpály Imre, Gellért László,
Szilágyi Márton

Kivitelező: ÉVM VESZPRÉM MEGYEI ÁÉV
Építésvezető: Bíró Géza
Berendezés: KERESKEDELMI ASZTALOS
ÉS LAKATOSIPARI V.

A megyeközpontokban az egész országban új szállodák épülnek, átfogó terv keretében. Annál inkább szükséges ez, mert sok helyen vagy teljesen hiányoztak a szállodák, vagy azok annyira elavultak, hogy felújításukra nem érdemes pénzt költeni. Veszprém-ben is hasonló volt a helyzet. A régi Bakony szálló már régen nem felelt meg céljának. Az új szálloda építését Veszprém-ben különleges szempontok is indokolták. A város ugyanis, megyeközpont-jellege mellett, idegenforgalmi látványosság is. A Balaton közelsége is fontos szempont, ezenkívül erre halad az Ausztriából a Balaton felé tartó autótűt. Talán az utóbbi két körülmény hozta magával, hogy a szálloda rögtön a megnyitása után kiesinek bizonyult.

Az egész városra kiterjedő rekonstrukció első lépéseként a régi piac és az autóbusszállomás, valamint a mellette levő elavult épületek szanálására került sor. Az így kialakuló városközpontban a lejtős, lépcsős tér egyik oldalára az új pártház került, másik oldalán van az új áruház, a két épületet pedig az új szálloda tömbje köti össze. Maga a szálloda földszint + 2-emeletes, középfolyosós rendszerű. Egyik oldalon a kétemeletes tömbhöz földszintes lepény csatlakozik, ebben van a konyhaüzem, az étterem egyik része, valamint az OTP-fiók. A konyhaüzem és az OTP-fiók két kis belső

udvart zár körül, így mindkét épületrész helyiségei közvetlen világítást és szellőzést kapnak.

A sajtóban sok cikk jelent meg arról, hogy helyesebb lett volna a szállodát nem kétemeletesre, hanem háromemeletesre építeni. Persze az ilyen megállapítások nem számolnak a realitásokkal. A háromemeletes szálloda gazdaságosabb lett volna, de a tervező építész csak a megadott pénzügyi keretek között tervezhet, és ha a hitel nem elegendő, akkor nincsen lehetősége arra, hogy az épületet megnövelje. Természetesen a kiinduláskor megadott férőhelyszámot a hitelkeret betartásával háromemeletes épületben is el lehetett volna helyezni, akkor viszont a szállodaépület rövidsége miatt nem tölthette volna be városrendezési funkcióját: a pártház és áruház közti összekötő szerepet.

A pénzügyi keretek korlátozott volta általában végigkísérte az egész tervezést. Eleinte minden szobát fürdőszobával akartunk ellátni, ehhez azonban az OT nem járult hozzá, mivel félt a magas költségektől, az akkor felépült Kecskeméti szálloda magas beruházási költségeire hivatkozva. Ugyancsak ilyen indokolással erősen csökkenteni kellett az igényesebb bútorozást is.

Végeredményben 90 vendégszoba készült 186 férőhellyel, és a szobák kb. 1/3 része fürdőszobás. Minden

szobához loggia csatlakozik. A szálloda bejárata a most kiépítendő új 8-as út felől nyílik, ugyanarról az oldalról közelíthető meg az étterem és az espresso. A konyha gazdasági bejárata a szállodalepény és az áruház között kialakuló melléktérről nyílik. A középfolyosóra felfűzött szobák a szállodahallból induló fölépcsőházból közelíthetők meg. A konyhából szervizlépcső és szervizlift indul az emeletekre.

Az épület csak minimális mértékben alapincézett, mivel az itteni sziklatalajnál a földkiemelés köbméter-költsége eléri majdnem a kész épület köbméterárát. Ezért csak a konyha ital- és zöldségraktára, szellőző-gépháza került a pincébe, a csőfolyosók mellett. Az épület monolit-vb. vázzal készült, kétszobánkénti harántfőtartókkal, a főtartók között Bohn-födémekkel. A földszinti helyiségek fölött T vasak között faléc mennyezetet készítettünk, 1,00 m széles kiemelhető elemekből. Így a földszint fölötti elkerülhetetlen vezetékelhúzások bármikor hozzáférhetők. Az emeleteken a vezetékek a középfolyosóról nyíló aknában haladnak, így szintén könnyen javíthatók.

A homlokzatoknál működő elemek alkotják a loggiákat és az épületvégfalakat. Az emeleti szobákban típusablakok kerültek beépítésre, mivel az Építésiügyi Minisztériumtól nem sikerült felmentést kapni a típusablak kötelezettsége alól (egyedi ablakok itt olcsóbbak és jobbak lettek volna; szállodacélokra nem nagyon alkalmasak a típusablakok).

A földszinten vasszerkezetű ablakok készültek, a közösségi helyiségekben hőszigetelő üvegezéssel, az alacsonyabb ablak előtt alumínium lamellákkal.

Az épület a pártházban elhelyezett központi kazánházból kapja a hőenergiát, a konyha villanyüzemre van berendezve.

A kivitel minősége a szokásosnál jobb, igen jó minőségű a vb. kőművesmunka, a műkőmunkák, a vasszerkezetek kivitele. Ugyancsak jó minőségű a berendezés is. Annál több a panasz a hőszigetelő üvegekre, melyek egyrészt a hőhatásokra könnyen elpattannak, másrészt görbeségük miatt csúnya és vastag ragacságyazást kívánnak. Helyes lenne a ma már nélkülözhetetlen hőszigetelő üvegekre szabványt kidolgozni, és a gyártásukban a külföldi tapasztalatokat értékesíteni.

Építési költség berendezés nélkül

11 250 292,— Ft

Építési költség berendezéssel

14 404 408,— Ft

Beépített kubatúra: 15 027,— m³

Köbméterár berendezés nélkül:

750,— Ft

Köbméterár berendezéssel:

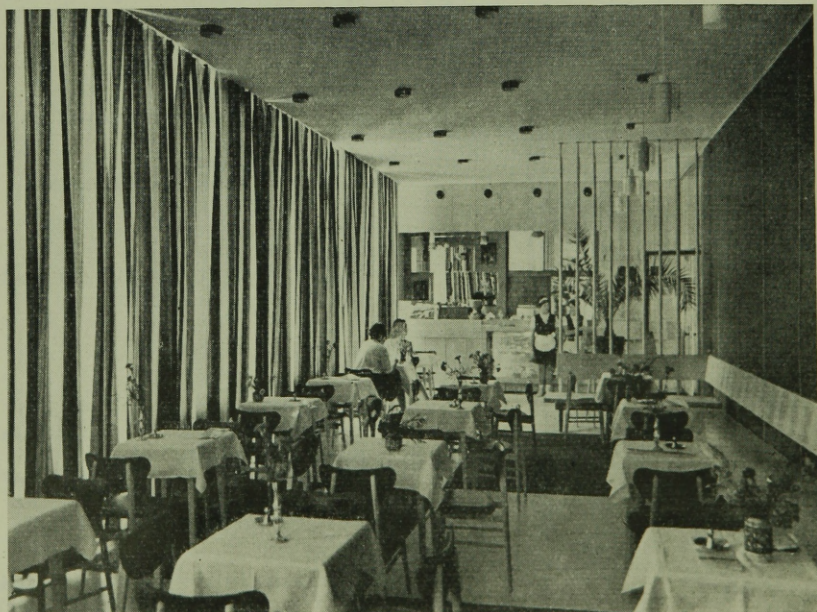
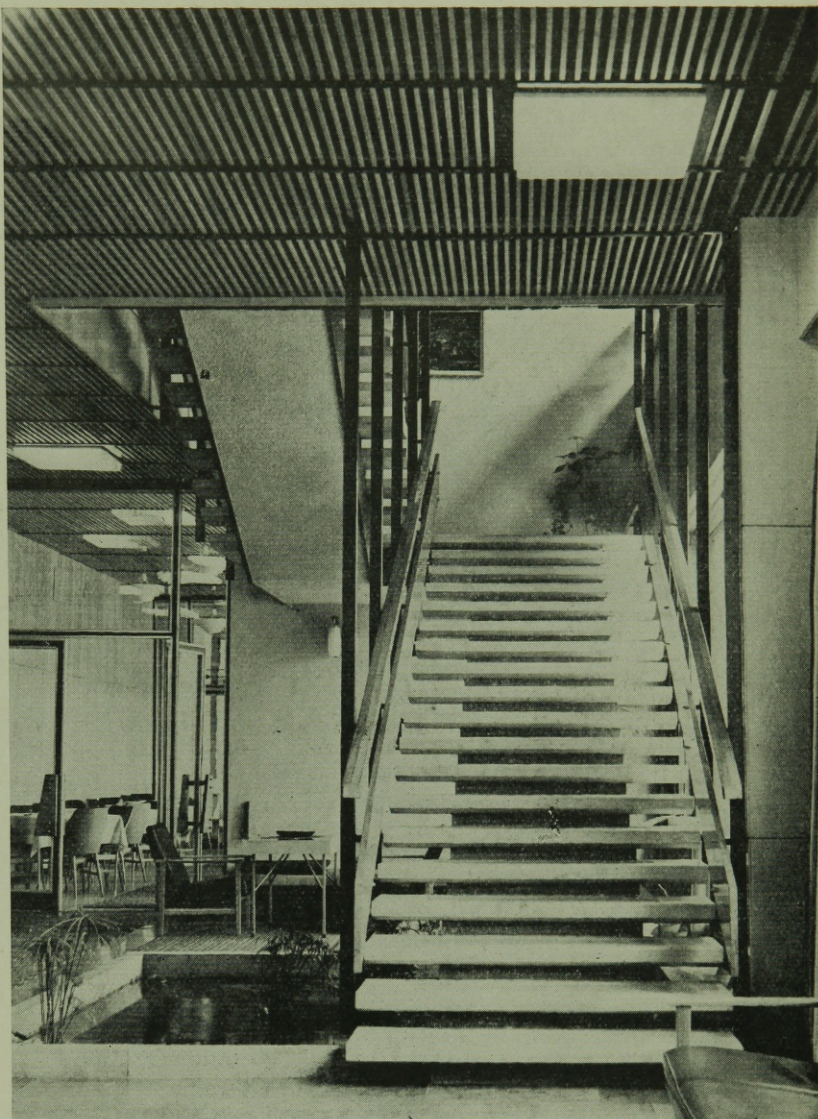
930,— Ft

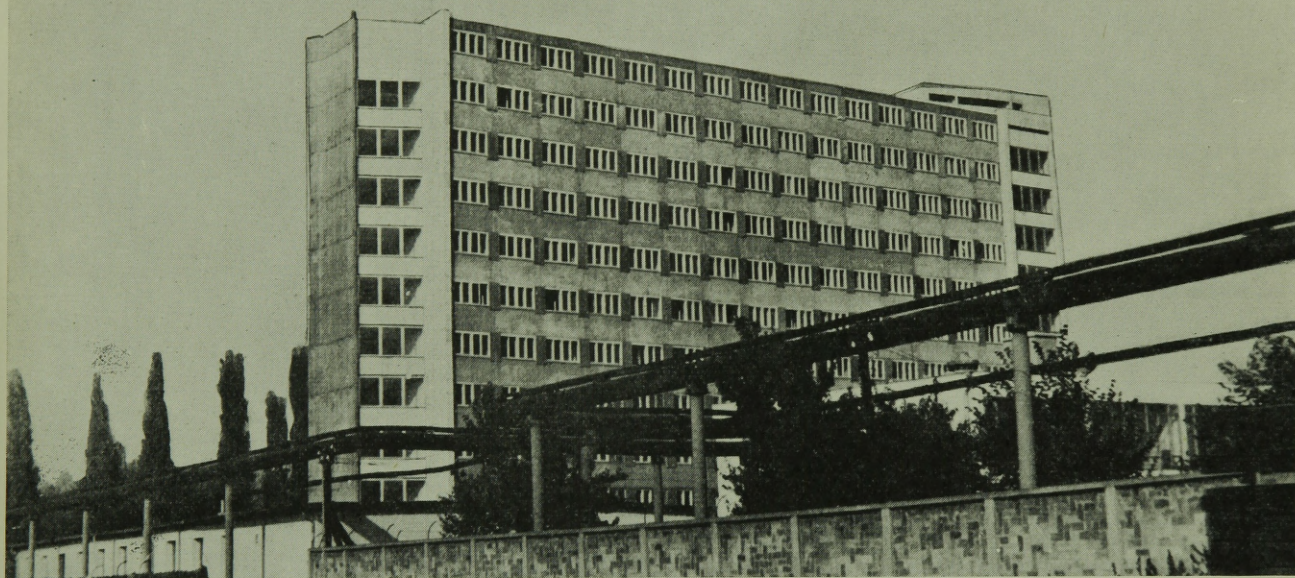
Egy férőhely berendezés nélkül:

60 000,— Ft

Egy férőhely berendezéssel:

85 500,— Ft

ÉVM szegedi munkásszálló konyha és étterem

Szeged, Kossuth Lajos sugárút 72 sz.

Tervezővállalat: CSONGRÁD MEGYEI
TANÁCSI TERVEZŐ VÁLLALAT

Munkásszálló:

építész: Maár Márton
statikus: Libor Raymund

Konyha-étterem:

építész: Tóth Miklós
statikus: Bánhidi József

Gépész: Kopasz Ferenc, Ferencz József, Bakó
Albert

Közmű: Szedmák József

Kivitelező: ÉVM CSONGRÁD MEGYEI
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Főépítészvezető: Kiss József

Építészvezető: Müller József

Beruházó: ÉVM BERUHÁZÁSI VÁLLALAT

Műszaki ellenőr: Bereznai Gyula

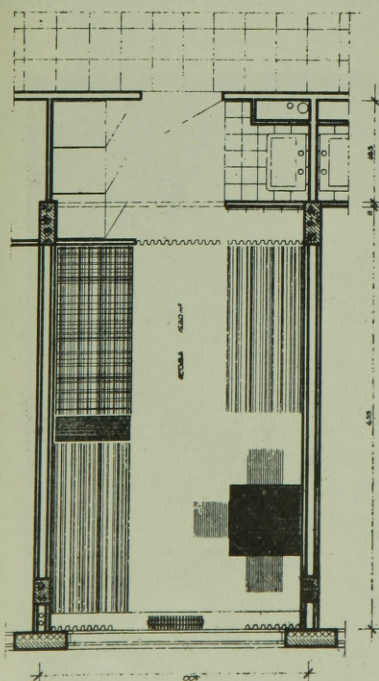
Alapadatok:

Munkásszálló	
férőhely	855 fő
Konyha	3 000 adag
Étterem	500 fő
Beépített légm ³ ...	36 896 lm ³
Kiviteli költség ...	26 842 000 Ft
Egy fh.-re eső ktsg	31 581 Ft
Léghőbméter ár ...	728 Ft

A munkásszálló és konyha a már
megelevő típus 240 fős munkásszálló-

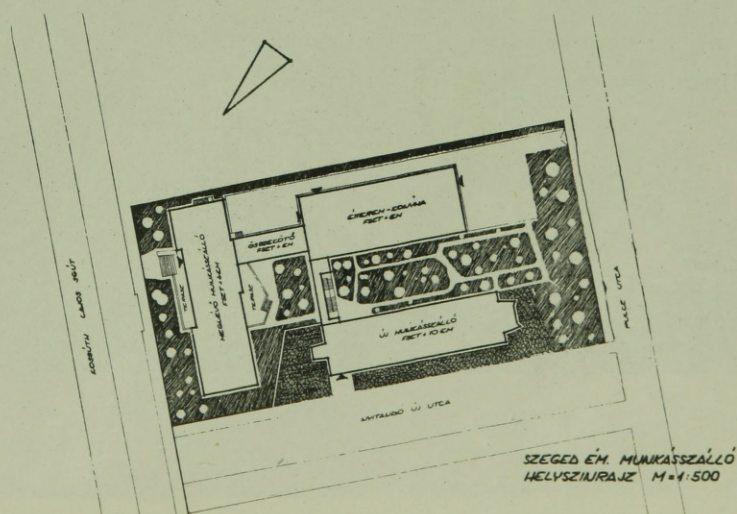
hoz kapcsolódóan létesült, a Kossuth L. sgt torkolatában, főtömegével a nyitandó új É-i összekötő úttal párhuzamosan. Az így kialakuló beépítés a megelevő, ill. a tervezett épületek szoros kapcsolatát biztosította. A munkásszállót középfolyosós elrendezéssel, pince létesítése nélkül 11 szinttel tervezték, ehhez kapcsolódóan közlekedőfolyosóval összekötve a konyha-éttermet kétszintes. A 10-emeletes épület teljes előregyártással készült. Homlokzati falpanellokkal, előregyártott vízszintes és függőleges teherhordó szerkezetekkel. Az épület alapozása a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat javaslata alapján lemez-alapozással készült a rendezett terepszint alá —1,50 m mélységben, amely figyelembe véve Szeged város feltöltött kedvezőtlen alapozási adottságait, gyors, víztelenítés nélküli, gépesíthető alapozási megoldást jelentett. Az épület 1967. szeptember hónapi süllyedésvizsgálatai szerint maximum 10 cm-t süllyedt, a szögforgásérték nem éri el a lemez-alapozással készült magas épületekre káros nagyságot. A függőleges teherhordó szerkezetek a szoba nagyságának megfelelően 3 m-es raszterben kerültek elhelyezésre, dupla keretlábakként közepén beakasztott tartóval. A földmá-panelok egyedi előregyártású, 12 cm vtg ikersejt téglabetétes pallók. A

SZEGED ÉH MUNKÁSSZÁLLÓ
8 FŐS SZOBABECSÉK 11-1-80

falpanelok, ill. parapet elemek kőszivacs lapokkal együtt előregyártott vb. elemek, külső felületükön végleges kialakítással. Az előregyártott elemek kapcsolata maximálisan száraz, hegesztett kötással van megoldva. Az építkezés közbeni szerelést külön tervezett fém biztosító kitámasztó szerkezetekkel végezték, továbbá szereléshez a végleges összeépítésnél is szerepet kapott az egy-egy raszterban beépített 2 db teknős panel, amivel biztosították a vázelemek kimerevítését. Így az épület szerelése, ill. összeépítése az alapozás, valamint a földszint monolit-szerkezetének az elkészítése után 3 hónap alatt történt, ami rendkívül meggyorsította az építkezés idejét. Az emeleti részekben monolit-szerkezeteket csak az épület végeinél alkalmaztak (liftgépház-végfal, lépcsőházi fal), melyek betonozása, ill. zsámozása lépestartudott tartani a szintek szerelésével. A lépcsők szintén előregyártva készültek. A parapet elemeknek a tömítése biturán szalaggal és palmakított hézagolással van megoldva. A szállóhelyiségek nyílászárói — kivéve a fszt.-i részt — kapcsolt gerébtokos típusablakok, egyéb nyílászárók fémmunkás ablakok, ill. ajtók. A szobák kialakítása külön beépített szekrényvel, mosdófülkével történt, műanyag padlóval. Külső megjelenésében a monolit-szerkezetű részek, ill. falazott felületek részben kőburkolatot nyertek, részben nyersen maradtak. A munkásszállóhoz kapcsolódó konyhaépület, ill. éttermi rész hasonló alapozási megoldással, de a nagy fesztávok figyelembevételével monolit-vb. keretekkel van megoldva. Az étterem, tálaló- és olvasórész került az első emeletre, mely közvetlen kapcsolatban van mind a régi, mind az új szállóval. A földszinti részen került elhelyezésre a konyhaüzem. A meglevő épületben kialakított hőközpont biztosítja a fűtési energiát, melyhez kapcsolódó beruházásként külön gőztávvezeték épült. A szállórész szivattyús melegvízfűtéssel készült. A zuhanyozók ködtelenítése külön biztosítva van, úgyszintén az élelmiszertárolók gépi szellőztetése is. A konyha és étterem alacsony nyomású gőzfűtéses, külön ködtelenítővel a konyharészen. A magasépület vízellátása városi vízhálózatról történt megszakítótartály közbeiktatásával, és nyomásfokozó berendezéssel, két részre osztva. Az épület-együttes megépült kialakítása az egy főre eső normatív költséget alig haladja meg, és tervezett kialakítása mellett sokkal kedvezőbb, mint a hasonló létesítmények egy főre eső költsége. Az üzemelés tapasztalatai kedvezőek, a szálló, ill. konyha és étterem tervezett helyiségei jól funkcionálnak. Kivételt képez a beépített 2 db 10-, ill. 6-személyes személyfelvonó, melyek gyakori üzemzavara a felső szintek beköltözését nem tette lehetővé.

A megvalósított épületkomplexum a városba vezető budapesti főközlekedési út mellett Szeged város sziluettségében és városképében meghatározó jellegű tömeggel jelentkezik.

Budai Várpalota helyreállítása

*Tervezővállalat: ÉVM KÖZÉPÜLETTERVEZŐ
VÁLLALAT*

Főépítész: Hidasi Lajos

Építész: Kékesi László

Romkert építésze: Gerő László és Kiss György

Belsőépítész: Németh István

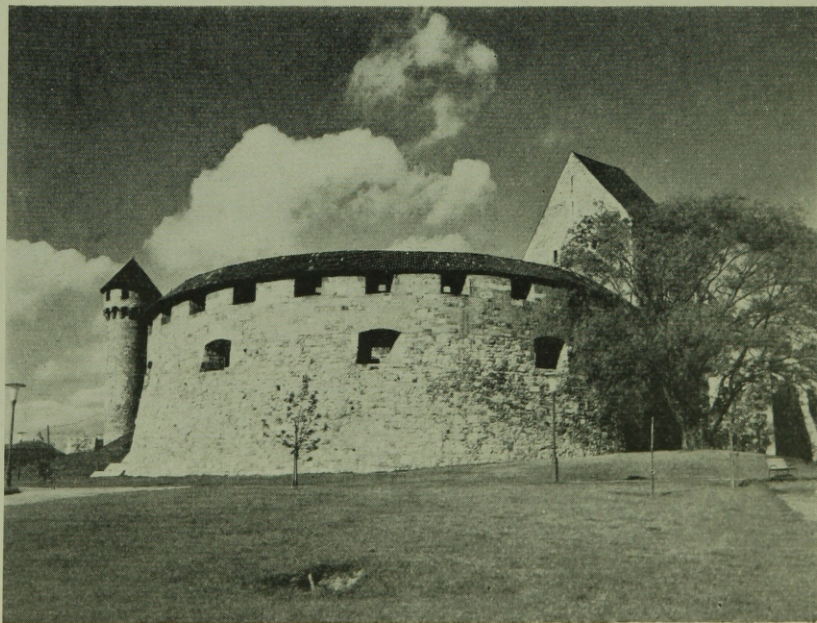
Kivitelező: KÖZÉPÜLETÉPÍTŐ VÁLLALAT

Főépítésvezető: Burai Sándor

A budai Vár első építészeti emlékei 1256-ból származnak. A XIV. és XV. századból már összefüggő építészeti maradványokat találunk. A későbbi évszázadok során Budavár újabb építészeti emlékekkel gazdagodott. A rendkívül bonyolult régészeti kutatás, mely mintegy 10 évet vett igénybe, tudományos dokumentáció keretében tisztázta a helyreállítással összefüggő problémákat. Az épület-együttes rekonstrukciója 1959-ben kezdődött, és előreláthatólag 1973-ban fejeződik be.

Elkészülte után a budai Várpalota a hazai kulturális és tudományos élet központjává szolgál.

Hevesi téri színház

Tervezővállalat: ÉVM KÖZÉPÜLETTERVEZŐ
VÁLLALAT

Építész és belső építész: Azbej Sándor
és Németh Antal

Statikus: Kollár József

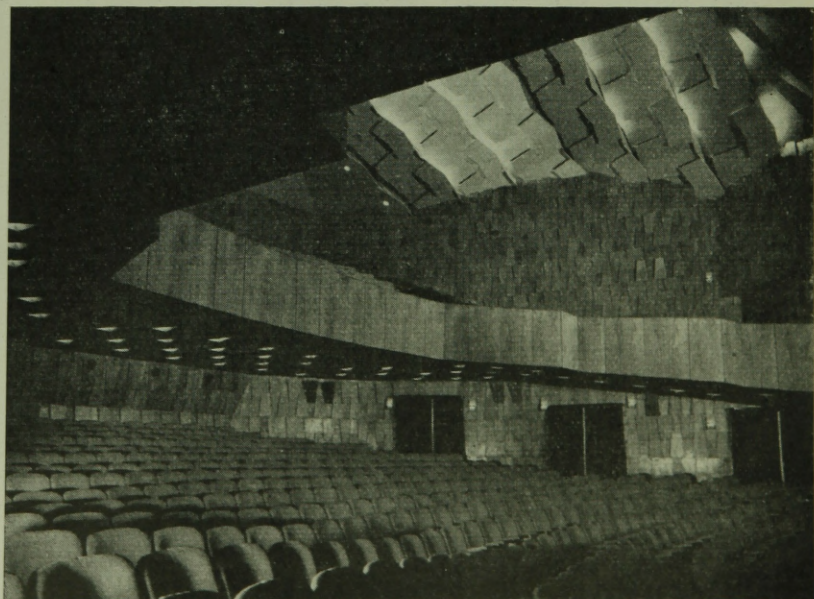
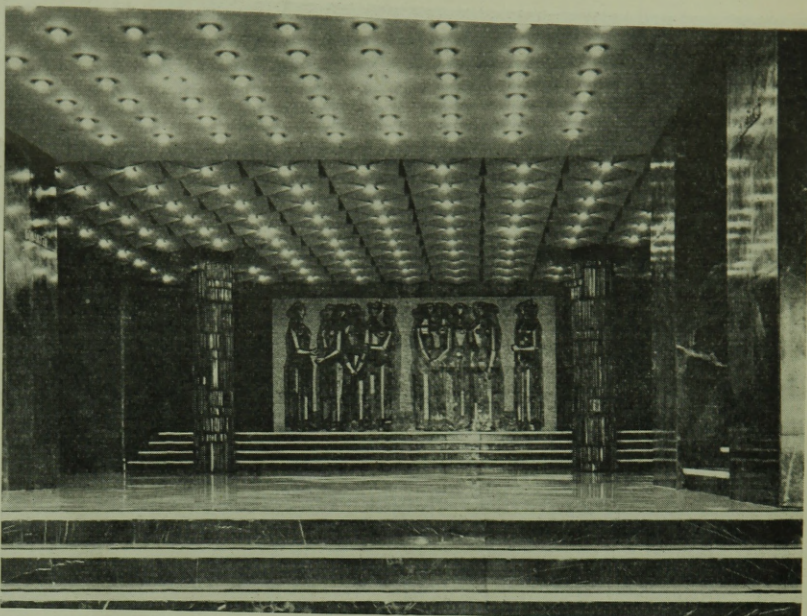
Gépész: Nyéky Tamás, Szűcs Károly, Kovács
Gáspár, Halmi Iván

Színpadtechnika: Tolnay Pál

Akuszтика: Dr. Lohr Ferenc

Kivitelető: ÉVM KÖZÉPÜLETEPÍTŐ
VÁLLALAT

Főépítészvezető: Pelikán Imre

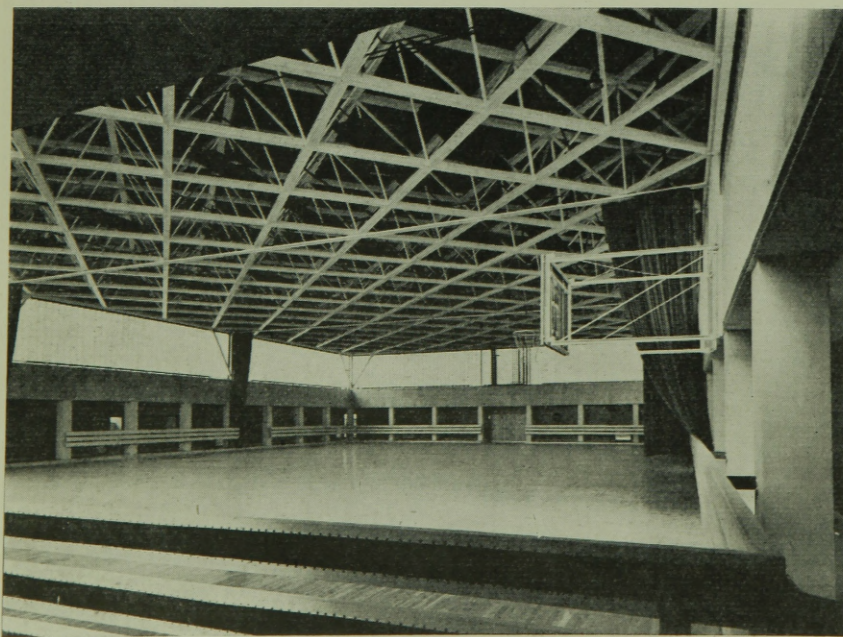

A múlt század végén épült korszerűtlen, eklektikus épület átépítésével készült ez a modern színházépület. Világítástechnikai és elektroakusztikai berendezése a mai követelményeket messzemenően kielégíti. Az épület külső homlokzatát pirogránit dombozmű díszíti, belső közlekedési tereinek falburkolata márvány és üvegmozaik, nézőterének oldalfala fával borított.

Beruházási összköltség: 32 284 eFt

Bruttó: 715 Ft/lm³

Rendeltetési egységre: 42,3 eFt
férőhelyenként

Népstadion, Játékesarnok

Tervezővállalat: ÉVM KÖZÉPÜLETTERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Malomsoky József

Statikus: Kádár István

Gépészek: Halmi Iván, Szabadi Imre

Kivitelező: ÉMV 23. sz. ÁLLAMI

ÉPÍTŐIPARI V.

Főépítészvezető: Stefanovics László

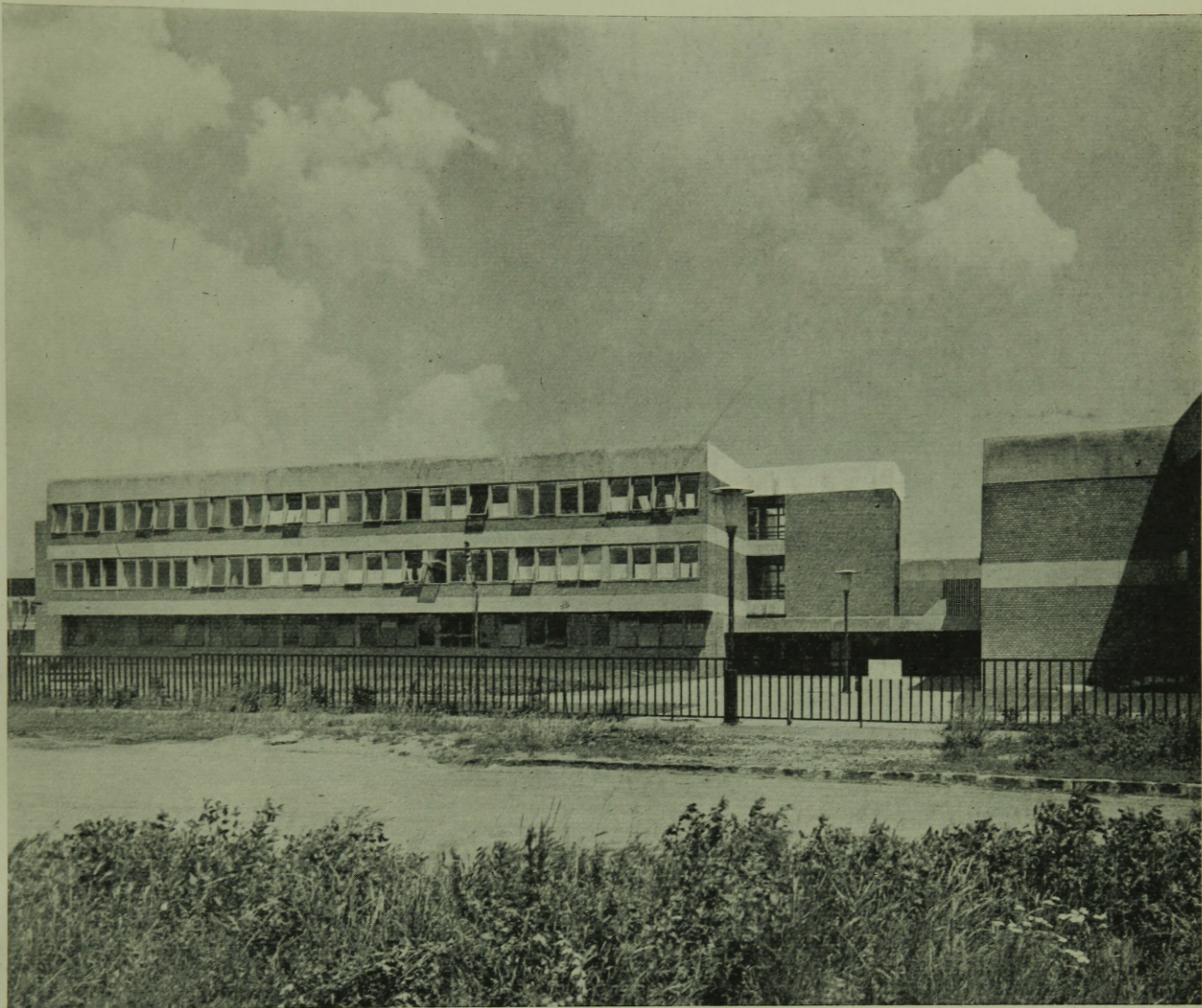
Kerámia: Csekovszky Árpád

A Népstadion mellé telepített épület belső magját a 7 méter belmagasságú 48×28 m alapterületű küzdőtér adja. A röplabda-, kézilabda-mérkőzésekén túl, sok atlétikai mérkőzés rendezésére alkalmas.

Az épület bazilikális elrendezésű, a fegyvelmezett szépségű, térbeli rácsos tartóval lezárt nagy csarnokot 8 db 20 fős öltöző, az előcsarnok, súlyemelőhelyek, szertár és egyéb kiszolgálóhelyiségek veszik körül.

Beruházási összköltség: 9785 eFt
Bruttó: 482 Ft/lm³

Rendeltetési egységre: 61 eFt/sportoló

Nagyothallók Intézete

Tervezővállalat: ÉVM KÖZÉPÜLET
TERVEZŐ V.

Építész: Zalaváry Lajos

Statikus: Vörös György

Gépész: Falta Imre, Szabadi Imre, Kozák
Miklós

Kertrendezés: Hreblay Ferenc

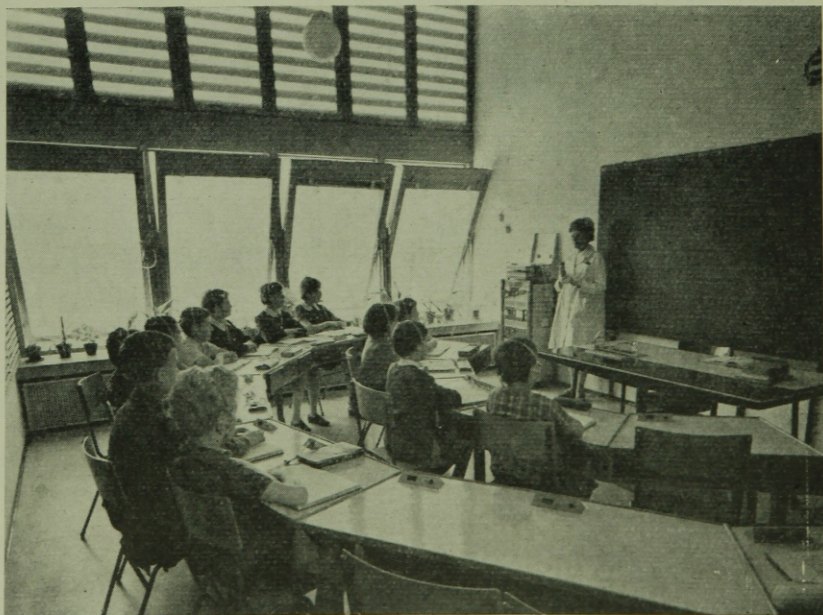
Akusztika: Dr. Lohr Ferenc

6—16 éves korú gyermekek számára nyújt kollégiumi szállást, és biztosít oktatási lehetőséget. Az audiovizuális oktatást elősegítő korszerű berendezések speciális térkiképzésű előadótermek tervezését tették szükségessé. Az oktatási munkát állandó orvosi felügyelet kíséri az erre a célra alkalmas gyógyászati helyiségekben. Az iskolás korba kerülő gyermekeket ugyancsak az épületben elhelyezett, nagyothalló-óvoda készíti elő a tanulmányi időre.

Beruházási összköltség: 27 200 eFt

Bruttó: 1038 Ft/m³

Rendeltetési egységre: 136 eFt/tanuló

Zalaegerszegi Megyei Könyvtár

Tervezővállalat: ÉVM GYÓRI TERVEZŐ
VÁLLALAT
SOPRONI TERVEZŐ IRODÁJA

Építész: Erdeős László
Statikus: Seregdy Miklós
Villany: Besskó József
Fűtés: Joubert Edvin, Ivánkay Margit
Víz-csat.: Sosztarich András
Kivittelező: ÉVM ZALA MEGYEI ÁLLAMI
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Főépítészvezető: Bauer József
Építésvezető: György Zoltán
Építési költség: 3 395 000 Ft
Beépített alapterület: 642 m²
Beépített térfogat: 5086 m³

A könyvtár Zalaegerszeg város-centrumában, a Deák téri park nyugati oldalán ideális környezetben épült. Tervezésnél a könyvtárépítés legújabb elvei voltak az irányadók. A könyvtárban 125 000 kötet könyv elhelyezését kellett biztosítani.

Az épület földszint és egy emelet, csupán a kazánház és kapcsolódó helyiségei kerültek a viszonylag kis alapterületű pincébe. A földszinten — középfolyosós elrendezésben — könyvraktár, iroda, könyvkötészet, a közönség egészségügyi helyiségei,

garázs és szolgálati lakás nyert elhelyezést.

Az emeleten helyezkednek el a könyvtári közönség részére rendelkezésre álló főhelyiségek: előcsarnok (ruhatarrral), olvasó-előadó, szabadpolcos kölcsönző, ifjúsági-gyermekkönyvtár és végül az elmélyült munka lehetőségét biztosító, ún. kutatóhelyiség.

A környezet és a belső terek jó kapcsolatát az épület emeleti részén körbefutó nagy ablakfelület szolgálja.

Az épület főhelyiségének esztétikus megjelenését az alkalmazott burkolatok kellemes összhangja biztosítja.

A homlokzat megjelenését determinálja az ablaksor, karakteresen megjelenő acélszerkezetével. Harmonikusan illeszkedik ehhez a törtfehér vakolat, s a földszinti — kissé visszautró — rész kőburkolata.

A szerkezet: a földszinten téglá, az emeleten monolit-vasbeton oszlopok és alul-, ill. felülbordás vb. födém. Az alapozás kőbeton sávalap.

Az épületgépészet általában hagyományos megoldású. Érdekesség a légfűtés, mely az emeleti helyiségek kellemes temperaturáját biztosítja. A melegített levegőt a parapetnél kialakított légesatornán át juttatják rendeltetési helyére.

A földszinti helyiségekben szivattyús melegvízfűtés készült. A kazánházban földgáz tüzelésű kazánok vannak, melyek tüzelőanyag-ellátása a városi közhálózatról történik. A földszint és emelet közötti könyvszállítást 500 kg-os teherfelvonó biztosítja.

Az új könyvtár külső, belső megjelenésében egyaránt igen kellemes, és a város kulturális életét fontos létesítménnyel gazdagította.

Új hegyeshalmi határállomás

Tervezővállalat: ÉVM GYŐRI TERVEZŐ

VÁLLALAT

Építész: Lang János

Statikus: Bálványos Csaba

Gépész: Dobrovits István

Villamos: Szemethy Rezső

Belső építész: Horváth István

Közmű: Pongrácz Vince

Parkosítás: Szolcsányi György

Kivitelező: ÉVM GYŐR MEGYEI ÁLLAMI

ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésvezető: Takács Géza

Az ország legnagyobb kapuja nyugaton, a hegyeshalmi határállomás, a megnövekedett forgalom lebonyolítására már nem felelt meg. Ezért a régi épület közelében új határállomás épült. Az új épület a „belépő” forgalmat szolgálja. Részben alapincézett, földszintes, háromtraktusos hosszrendszerű, két középfolyosós létesítmény. Teljes hossza 76,54 m. Sávalapozással készült a homokos kavics rétegre. A középfőfalak B 30-as blokkteglából készültek. A külső falsíkban az ablakosztó acéloszlopok a teher-

herdők. A pince feletti födécek alulbordás vb. lemezfödémek. A földszinti irodák felett SZIM-KÁR födém, az utastér felett pedig az épületen kívül a kezelőtér fölé is kinyúló monolit vb. lemezmű készült.

A lemezmű szimmetrikus, háromtámaszú, két végén konzolos szerkezet. (Konzolok 5,00 m, fesztávok 17,14 m.) Teljes magassága 1,40 m. Lemezvastagsága 15 cm. A lemezek hajlásszöge $40^\circ 40'$. A vápák tengelytávolsága 3,30 m, teljes szélessége 23,10 m. Acélfelhasználás 129 kg/m^3 . A kezelőtérbe beálló 4 db, változó keresztmetszetű vb. pillér és a lemezmű teljes felülete nyersbeton. A zsaluzódeszkák esésirányúak voltak, maxímálisan 12 cm szélességgel. Az egyes lemezek alul-felül vasaltak. A betonozás dupla zsaluzat között történt.

A felső zsaluzat táblás kialakítású volt. A legnagyobb probléma a kivitelezés során a felső vasalás terv szerinti helyzetének biztosítása, valamint a felső zsaluzat távolságtartása volt.

Egy gyártásból szállított cementtel biztosították a betonkeverékek

azonos színét. A rostált adalékanyaggal készített beton bedolgozását plasztol adagolásával könnyítették. A betonozás folyamatosan, három műszakban történ, a kezelőtér feletti nyomatéki nullpontig keresztirányban (az alátámasztó gerenda miatt), majd vápánként hosszirányban.

A nyersbeton felület — kisebb hibáktól eltekintve — jó minőségben készült el, ami a kivitelező vállalat lelkes, odaadó munkájának köszönhető.

Alkalmazott burkolatok: folyosón, vizes helyiségekben mozaiklap, irodákban ragasztott műanyag, utastérben csiszolt márvány.

A világítás fénycsővel történik, a lemezműnél egyedi tervezésű armatúrával a vápák alján.

Az épületben elhelyezett kazánház egyúttal a régi épület központi fűtését is ellátja. (A régi épület átalakítása után a „kilépő” forgalmat szolgálja.)

Az ivóvízellátás fűrt kútból, a szennyvízelvezetés kétszintes ülepítőmedencében történik.

Hegyeshalom, a határállomás részlete

MSZMP Székház, Siklós

Tervezővállalat: ÉVM PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Kiss Tibor

Statikus: Deák László

Gépész: Meggyes József, Megyeri Zoltán, Drávavölgyi Valér, Nagy-Perge Lajos

Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésvezető: Lábady András

Az épületkomplexum É—D-i hossz-
tengelyével a volt siklósi vásártér te-
rületén két forgalmi (Gyüd és Har-
kány irányú) út találkozásánál léte-
sült, a korábban a Pécsi Tervező Vá-
llalatnál készült részletes rendezési
terv alapján. Az épület kétszintes iro-

daegységet és egyszintes előadótermi
tömböt foglal magába, melyeket a
földszintes bejárati nyaktag kapcsol
össze. Az irodaegység tömbje belső
parkosított udvart fog közre, e köré
szerveződik a folyosóról nyíló iroda-
egységek rendszere. Az irodaegység
funkciója tisztán jelenik meg a két
szint világos alaprajzi megoldásában.
A zárt, parkosított udvart körbefutó
folyosóról nyílnak rendeltetésüknek
megfelelő sorban az irodahelyiségek,
melyeket a rövidebb oldalon, szinten-
ként elhelyezett kis tanácskozhelyi-
ségek zárnak le. Az előcsarnokból köz-
vetlenül nyílik — az irodarész zava-
rása nélkül — az előadóterem, mely
168 fő befogadására alkalmas.

Az épület szerkezeti rendszere: iro-
daszárnynál sávalapozásra épülő tégl-
alapillérváz, az előadóteremnél szoli-
ter alapozás, vasbeton pillérvázzal.
A vízszintes szerkezet stasa-rendszerű
előregyártott földémpallókkal készül.

Az irodatömb udvart körülvevő,
kétszintes épületszárnnyai szerkezeti
szempontból egytraktusos épület-
szárnnyak (6,40 m-es fesztávval), ame-
lyek kedvezően alakították gazdasá-
gossági szempontból is a létesítményt.

A hosszan elnyújtott bejárati hom-
lokzaton a függőleges tagolást adó
pillérváz jelentkezése dominál. A tört-
fehér cittlingelt, kőporos dörzsölésű
és a goromba csiszolású, hálós elhe-
lyezésű keménymésztkő felületek a
színes ablak-reluxákkal és visszahú-
zott színes parapetekkel elegánsan
illeszkednek bele a zöld környezetü
tájba.

A belső terek megformálása a gaz-
daságosság szem előtt tartásával, igény-
esen készült. Ez elsősorban az elő-
csarnok, a lépcsőtér és az előadóterem
kiképzésében jelentkezik. Az előcsar-
nok padlója budafoki, illetve siklósi
keménymésztkő burkolatú. Az előadó-
terem textíliás falfelületei, faburkola-
ta, biztosítja a funkciónak megfelelő
megjelenést.

Tájékoztató adatok

Beépített alapterület: 1177 m²

Beépített térfogat: 6140 lm³

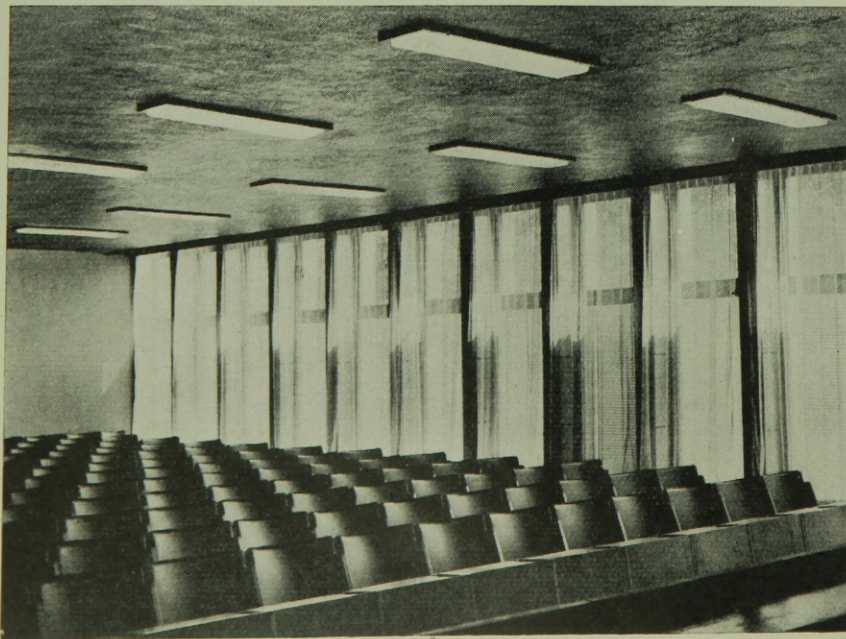
Kivitelezés után elszámolt végleges
beruházási költség: 5 376 000 Ft

Beruházási programban előirány-
zott összes költség: 5 904 000 Ft

Egy lm³-re eső bruttó beruházási
összköltség: 875,— Ft

Bruttó, elszámolt építési költség:
4 633 000,— Ft

Egy lm³-re eső bruttó építési költ-
ség 754,— Ft.

Miskolc-Tapolcai Strand, kabinos öltözők

Tervezővállalat: ÉVM MISKOLCI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Szőkedencsi Géza

Statikus: Dénesi Iván, Simonffy György

Gépész: Ludvig István

Kivitelező: BORSOD MEGYEI MÉLYÉPÍTŐ VÁLLALAT, Nagy Róbert

Alapterület: 20,00 × 44,00 m

Kapacitás: 345 kabin à 4—6 fő, össz. átlag:

1725 férőhely

Kiviteli összköltség: 2900 mFt=1630 Ft/fő

A Miskolci Vízművek kezelésében levő Miskolc-Tapolcai Strand kiszolgáló helyiségei már nem fedezik az igényeket.

Az üzemeltető elkészítette a strand fejlesztési tervét és ennek szerves részeként került megtervezésre és kivitelezésre a kabinos öltöző épülettömb.

A tervezés determinálta, hogy a programozott létesítmények csak mintegy felére volt anyagi fedezet. Ez a tervezőre olyan feladatot rótt, hogy az épület félkészben is befejezett egységként jelenjen meg és funkcionáljon.

Erre legjobb megoldásnak látszott az épületet úgy tervezni, hogy a II. ütemben tükörképben is megépíthető legyen.

Az így kialakított két épület egy közös bejárattal, az épület megjelenésével azonos módon összeköthető, és így végső formájában is egy egészet ad.

Második meghatározó: a maximális természetes zöld környezet és időszakos használat.

A létesítmény egyszerű anyagokat, szellős kialakítást, óvatosan kezelt élénkséget és tiszta szerkezeti megoldást igényelt,

Az épület haránt téglavázás rendszerű, 5,00 m belső tiszta fesztávval, monolit vasbeton födémmel, amely mintegy 2,4 m-t túlnyúlik az alapon, konzolos alátámasztással. A haránt falakhoz előgyártott, vaslemez szegélyű vasbeton kabinfalak csatlakoznak, kapcsolatotuk mind a falakhoz, mind a padlóhoz mintegy 5—7 cm szellőző, ill. mosóhézagot biztosít. Kabinok első lezárása natúrlakkozott nűtolt fenyőajtókkal történik. Ezek télre leszerelésre kerülnek.

Kabinok felső lezárása dróthálós, tekintettel arra, hogy a kabin teteje és a födém alsó síkja között, mintegy 1 m szellőzést biztosító magasságkülönbség van.

Az épület egy emeletes. Legfelső lezárása napozó födém, zuhannyal és ivóvíz ellátással.

Homlokzati lezárása feketére mázolt vaslemez profilok között sárga üvegszálas hullámosított poliester lemez, amely az épületen körül fut. Függőleges értelemben földszint padlóvonaltól, tető korlát tetejéig fekete vascső merevítéssel. Egyéb felületei fehér meszeléssel készültek. Ez biztosítja a tisztítási lehetőségét és semlegessége nem konkurrál a gazdag flórával.

Kiskőrös, Hírközlő Központ

Tervezővállalat: ÉVM ÁLTALÁNOS

ÉPÜLETTERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: Kelemen Ede

Statikus: Péntek Viktor

Gépész: Kiss Béla, Lovas József, Szmóla György

Mélyépítő: Schwartz Irén

Kivitelező: ÉVM BÁCS MEGYEI ÁÉV

Beépített térfogat: 6294 lm³

Építési összköltség: 4 925 000,— Ft

A létesítmény építésére kijelölt terület a Szarvas szálló és a templom között fekvő, kisebb avult épületeket hordozó terület volt. A tervező a létesítményt alkotó épülettömegeket a különböző rendeltetésnek megfelelően csoportosította.

Az épületben három intézmény foglal helyet: a posta, az Állami Biztosító és a Magyar Nemzeti Bank.

A posta az épület Szarvas szálló felőli oldalán, valamint a csatlakozó földszinti udvari szárnyban helyezkedik el. A közönség és a dolgozók forgalma elválasztva, két utcára bontva nyert megoldást.

Az Állami Biztosító esetében azonos a fenti megoldás, a létesítmény elmentés oldalán.

A Nemzeti Bank ügyfelei a templom felől közlekednek, és az irodahelyiségek az Állami Biztosító feletti emeleti szakaszt foglalják el. Az alaprajzi diszpozíció ezáltal jól tagolt, áttekinthető tömegcsoportosítást eredményezett.

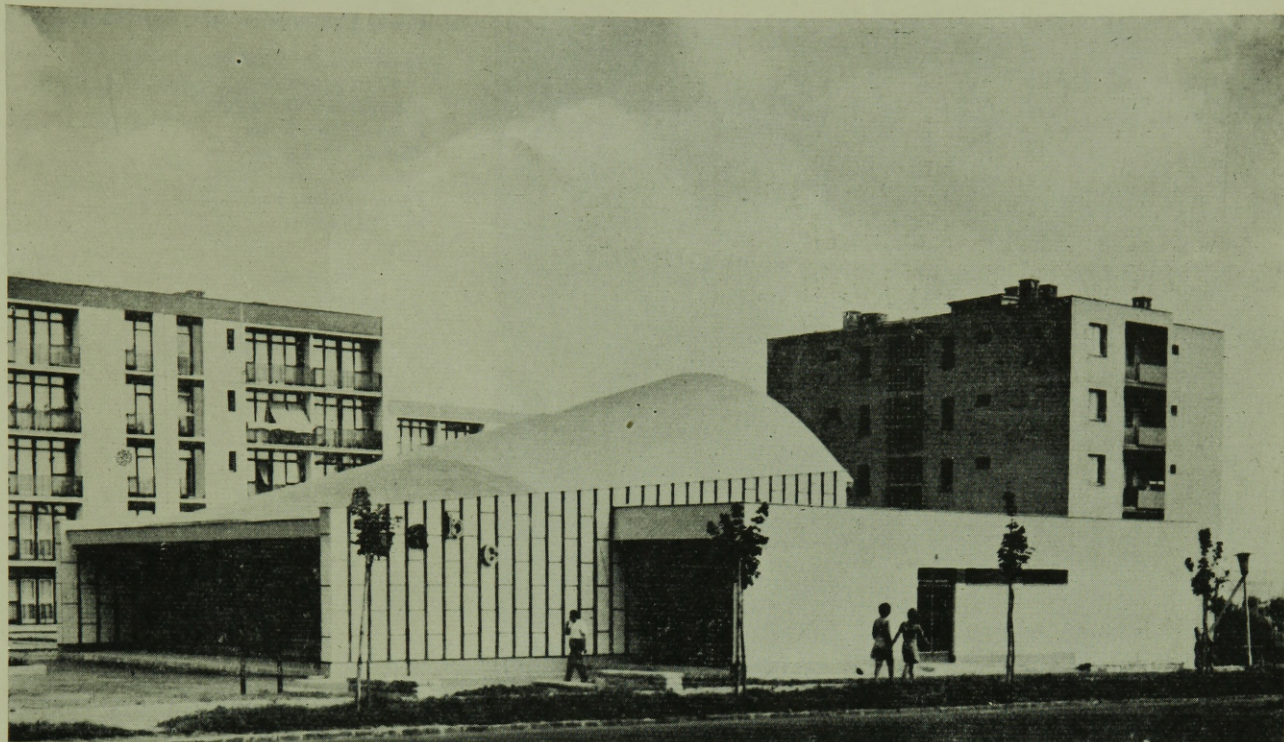
A konzolosan kiugratott egyemeletes tömeghez jól kapcsolódik a maga terjedős földszinti tömegével az udvari szárny.

Az egész épületkomplexum egységesítő formaelemét a körbefutó típusablakok képezik, melyek a különböző belmagasságokat követve más magasságban, de mégis egységesen kerültek elhelyezésre.

Az épület szerkezetét tekintve konzolos, monolit vasbeton vázszerkezetű Bohn-födémekkel.

A homlokzat felületkialakítása elögyártott műkölapokkal, illetve a földszinti részen fekete kerámia lapokkal történt.

Pécs, Bolgárkert, ABC-kisáruház

Tervezővállalat: ÉVM PÉCSI TERVEZŐ V.

Építész: Tillai Ernő

Technológus és belső építész: Kisszebeni Marcell (KERTI)

Statikus: Deák László

Gépész: Megyeri Zoltán, Merzay László,

Nagy-Perge Lajos

Pécs nyugati városrész bolgárkert lakóépületeinek felépítésével egyidejűleg 674 m²-es hasznos területű ABC-kisáruház létesült, amely Pécs városában az első. A technológiai terveket a KERTI készítette, 15×15 m-es önkiszolgáló és 2 db hagyományos eladótérrel, amelyeket munkaszüneti napokon külön bejáratral, önállóan lehet üzemeltetni. Ezek egyébként a nagy eladótér mellékterei.

A raktárak egy része az alagsorban van.

Az önkiszolgáló rendszer a nagy eladótérben a teljes áttekinthetőséget, s így a belső pillér nélküli megoldást követeli. A nagy fesztávolságra és a négyzetes alaprajzra való tekintettel héjszerkezet alkalmazásának lehetősége merült fel. A választás — tömegkialakítási szempontok miatt is — a konoid-rendszerű héjszerkezetre esett, amelyet részben (a déli oldalon) egy másodfokú parabolaívre, szabad konzolos széllel, részben (az északin) egy T-keresztmetszetű, vonóvasas, kétsuklós ívtartóra fektettünk fel. A héjszerkezetet $V=8$ cm vtg., B 200 vasbeton anyagú.

A parabolaívtól az egyenes záródásig torzuló (tehát nem egy nagyobb és egy kisebb ívmagasságú tartó között szokványos feszülő) héjszerkezet készült, amely a kétsuklós ívtartóból kinyúló, vízszintes vonalú előtető és a parabolaív között folyamatos át-

menetű héjszerkezetet mutat. Az előtető és a konoidfelület közötti szakasz a csapadékvíz összefogására is alkalmas.

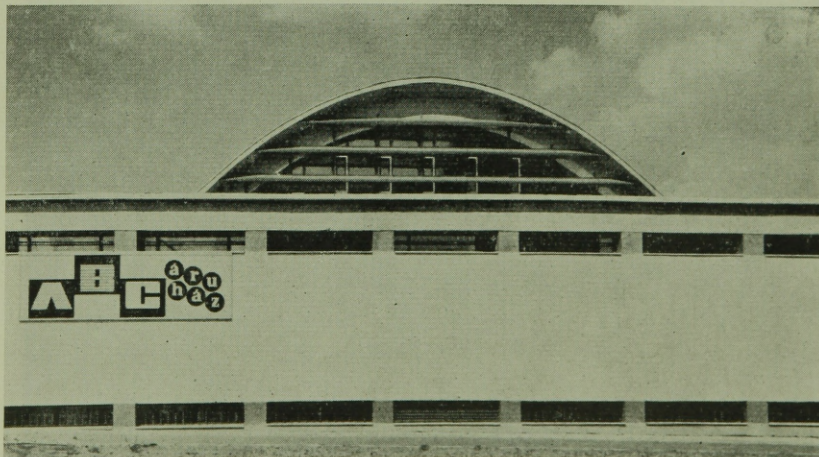
A parabolaív a raktárépületszárnny fölé magasodik, és felülvilágítóként adja a megfelelő ablakfelületet. A déli napsugarak ellen az ívből kiképzett előtető alatt vasvázas „zsazuzat” készül, amelynek sárga huzalbetétes üvegelemei egyidejűleg szűrik ki a hősugarakat, ill. kellemes szint biztosítanak a belső térnek. Az északi bejárat üvegfala kedvező betekintést nyújt, és a szembenlevő, sárga ellenfényvel kellemes kontraszt keletkezik az északi, „hűvös” bejárat fényeivel szemben. Így télen is „napsugaras” hatás jön létre.

Az oldalfalak ablaknélkülisége nagy tárolófelületet szolgáltat, belül csempézett, kívül kerámia burkolatú, türkizkék színben. A héjszerkezet alul azbesztszórást, felül perlit-

beton szigetelést kap bőrlemez fedéssel, ezüstsín Alaukon-pasztá kenéssel. A mellékhelyiség-raktár csoport téglafalazatú, Weiler-födémekkel, vasablakokkal, kőporos vakolattal, lapos tetővel. Az oldalfalakon betűmotívumok adják meg a képzőművészeti alakítás lehetőségét.

A gépészeti szerelvények szokványosak, a fűtés részben radiátoros, részben légfűtés, kihasználva a héjszerkezet emelkedését az áramlás meghatározására. Hőellátását a távfűtés vezetékekéről kapja. A nagy eladótér mesterséges világítása az oldalfalokról kinyúló fénycső-armatúrákkal történik. Ezenkívül a héjszerkezetet rejtett „Tungsraflex” tükrös izzólámpák világítják meg. A fény visszaverődve kellemesen egészíti ki az általános fénycsöves világítást.

A héjszerkezet kialakításánál dr. Kollár Lajos (IPARTERV) konzultánsként működött közre.

Pécsi Pannónia- bár és -bisztró

Tervezővállalat: ÉM PÉCSI TERVEZŐ

VÁLLALAT

Belső építész: Vida Gyula

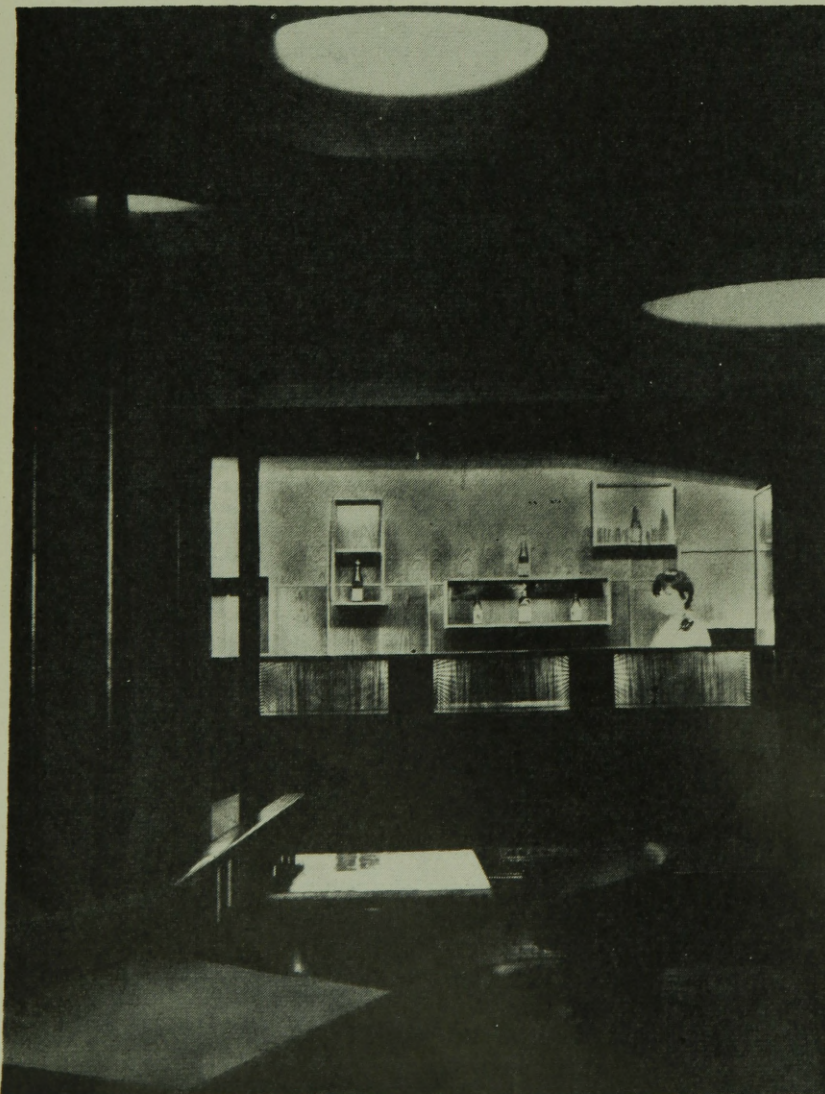
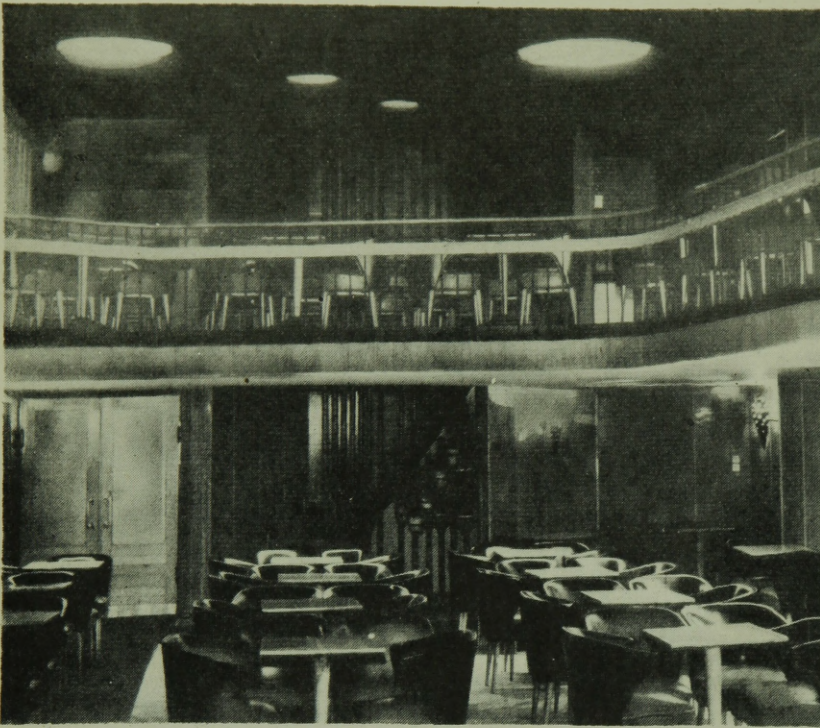
Építész: Szőke Gyula

Statikus: Dulánszky Jenő

Villamos: Kemény Gyula

Fűtés, szellőzés: Nagy László

Víz: Tóth János

A bár létesítésének körülményeivel kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy a Pannónia szállónak ezt az igen értékes földszinti területét, a belváros kellős közepén egy, a szállótól idegen intézmény csaknem 20 éven át közraktárként használta.

A bár létrehozásának lehetőségei — részben a fenti okok miatt, részben a meglevő épület építészeti adottságai miatt is — igen kedvezőek voltak.

A rendelkezésre álló bőséges alapterület mintegy 160 fős befogadóképességű helyiséget biztosított. A belmagasság méretei lehetővé tették egy galéria létesítését, melyre igen kedvező térbeli helyzetből szabadonálló lépcső vezet fel. A Kossuth Lajos út felől bisztró létesült, a bisztrót és bárt ugyanis közös üzemi rész — konyha és tálaló — látja el. Az üzemi rész szintén 2-szintes, földszinti konyha és tálaló biztosítja a bár és a bisztró ellátását. Az emeleten levő tálaló a bárgalériát látja el.

A bár esetében — mint lényeges motívum — a lépcső és a galéria lemeze érvényesül. A közös légterű helyiség együttes oldalfületei teljes egészében cseresznyefa burkolat, osztás nélkül, természetes színben. Az álmennyezet kiképzése erőteljesen plasztikus, rejtett világítással, szellőzőkkel. Színezése teljes mértékben a mesterséges megvilágításra hangolt. Berendezése: részben fix és mobil ülések skay kárpitozással, fekete és piros színben.

A bisztró Pécs igen forgalmas utcájáról, a Kossuth Lajos útról nyílik. Álló-fogyasztótére nagy portálokon keresztül jól érvényesül. Felületei: főleg hidegburkolati anyagból készült, márvány, fém, sárgaréz, műkö és üveg.

A Békéscsaba, régi vásártéri lakótelep kereskedelmi, kisipari szolgáltató létesítményei és orvosi rendelője

Tervezővállalat: KERESKEDELMI

TERVEZŐ IRODA

Építész: Mészáros József

Belsőépítész: Nyáry László

Statikus: Pattantyús-A. Ádám

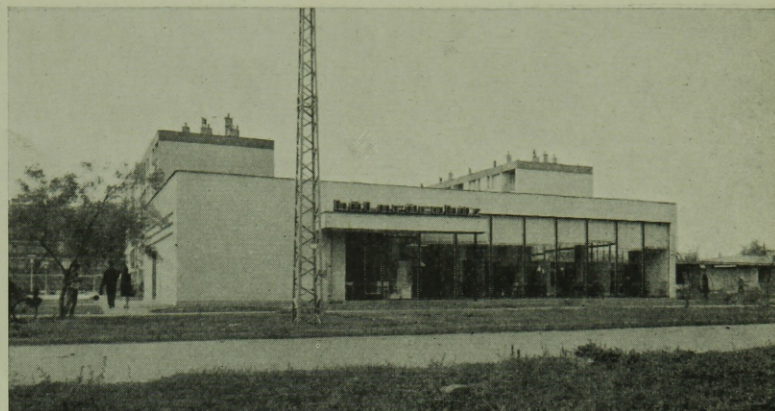
Víz-csatorna és fűtés: Steigervald Józsefné

Beruházó: BÉKÉS MEGYEI BERTUHÁZÁSI

IRODA

Kivitelező vállalat: ÉVM BÉKÉS MEGYEI

ÁLL. ÉP. VÁLL.

Békéscsaba, régi vásártéri lakótelepének kereskedelmi, kisipari és betegellátása céljából megvalósított bútóráruház, szolgáltatóháza és orvosi rendelőintézete füves térségben, növényzettel díszített, szabadonálló, hármass épületesoportban helyezkednek el. Az épületek földszintesek. Előtettőkkel egybefogott tömbjeik a járműforgalomtól mentes, pihenésre is alkalmas, átrium szerűen kiképzett udvart vesznek körül. A füvesített térséget fekvő nőalakot ábrázoló, kőbefaragott szobormű is díszíti.

A bútórház: 370 m²; a szolgáltatók (cipőszalon és javítóműhely, női-férfi divatszabóság, Patyolat, női és férfi fodrászat) együttvéve: 370 m²; az orvosi rendelő: 140 m² beépített alapterülettel valósultak meg. Beépített légköbméter összesen: 3916 m³. A létesítmények kivitelezése (épületek és berendezések együtt): 3,5 millió Ft-ba került.

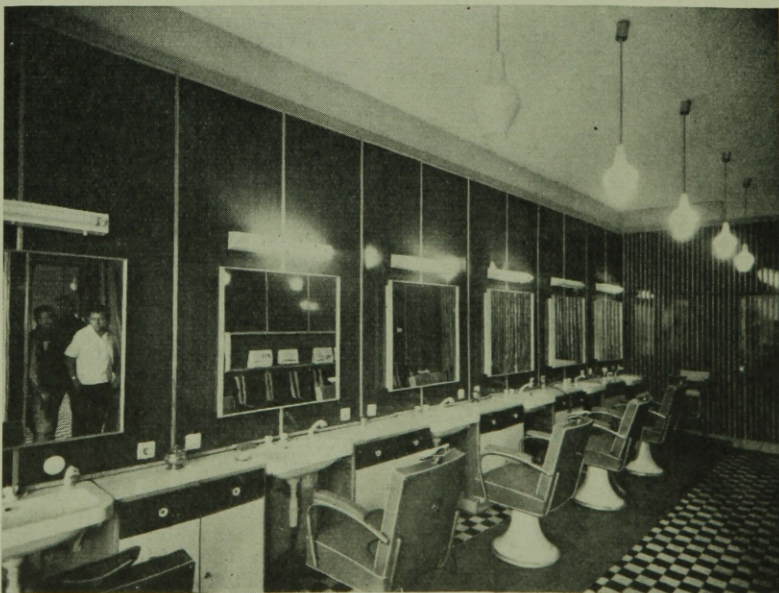
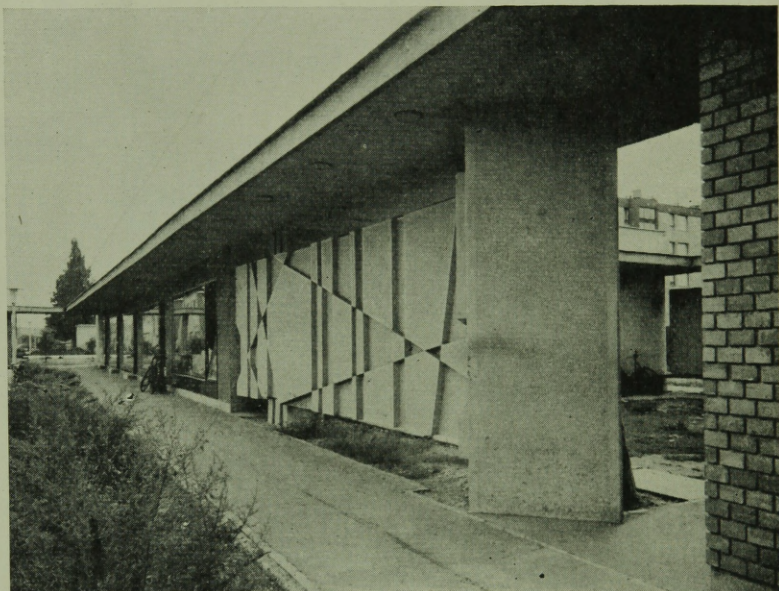
A bútórház épülete vasbeton keretvázaz, a szolgáltatóház és orvosi rendelő pedig harántfalas szerkezetűek. Födémek előregyártott elemekből készültek. A külső nyílászárók (portálok) acélszerkezetek. A homlokzatok citlingelt, fehér nemesvakolattal és fekete műkőlabazattal burkoltak.

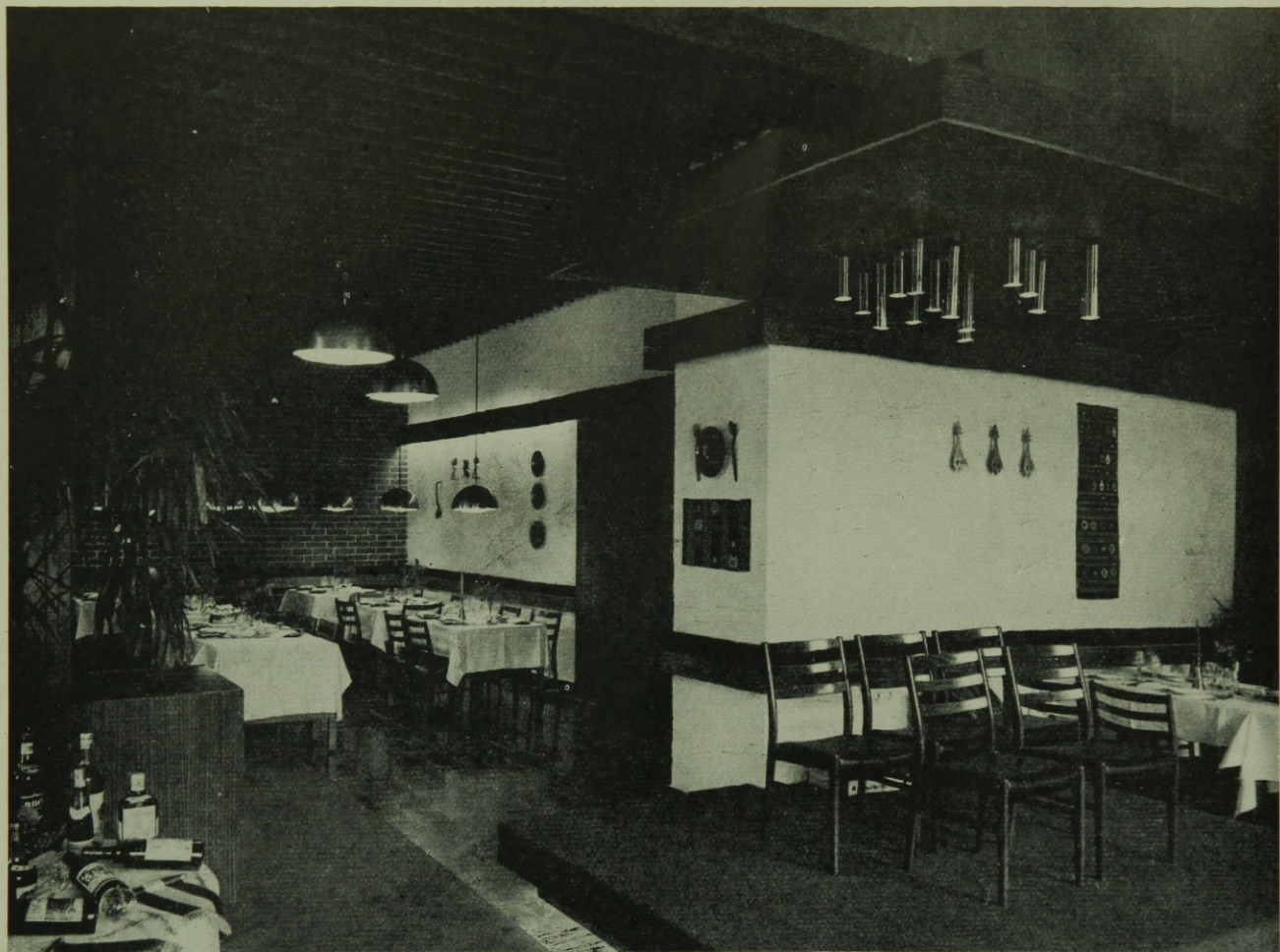
Az épületek fűtését és melegvíz-elátását az épületben elhelyezett kazánok biztosítják.

A berendezések egyedi tervek alapján készültek.

A gazdasági forgalommal járó áruszállítás a személyforgalomtól elkülönítetten, az épület mögötti úton történik.

A kivitelező lelkiismeretes munkája dicséretet érdemel. Mind az üzletek, mind az orvosi rendelő külső és belső megjelenése tetszetős. Ez a tervezők érdeme. Kár, hogy az üzemeltetők a létesítményeket oda nem illő feliratokkal, reklámokkal és az összképet rontó dekorációkkal, csipkékkal, terítőkkal, rakták tele. Az árubemutatás esztétikája szempontjából ugyanígy káros a bútóráruház túlszűfoltása is.

„Szófia” étterem - eszpresszó Budapest V., Kossuth Lajos tér

*Tervezővállalat: KERESKEDELMI
TERVEZŐ IRODA*

Felelős tervező: Szörényi Béla

Munkatárs: Magyar Mihály

Elektromos: Kiss István

Gépész: Bóna Barnabás

Víz-csatorna és gáz: Lovag Viktor

*Kivitelező vállalat: KERESKEDELMI
ASZTALOS ÉS LAKATOSIPARI V.*

*Beruházó vállalat: PANNÓNIA SZÁLLODA
ÉS VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT*

A bolgár és a magyar vendéglátóipari vállalatok közös elhatározása alapján adtak megbízást a tervezőnek a bolgár nemzeti ételeket forgalomba hozó, reprezentatív jellegű étterem és eszpresszó terveinek kidolgozására. A létesítmény megvalósítása céljából a Bp. V., Kossuth Lajos téri, volt Országház Étterem helyiségeit jelölték ki.

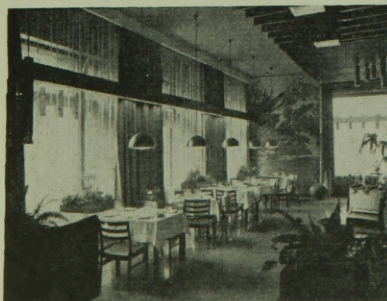
A megrendelő a tervezési és kivitelezési munkák végrehajtását 6 hónap leforgása alatt igényelte. A tervező ezt a kikötést azáltal realizálta, hogy maximálisan alkalmazkodott a helyiség meglevő adottságaihoz és időigényes átalakítások mellőzésével az építőipari munkák mennyiségét minimumra szorította le. Az adottságokból következett, hogy a bejárathoz közeli, keskenyebb részben az eszpresszó, a távolabb eső, Duna-parti parksávra tekintő, kiöblösödő részben

pedig az étterem kerüljön elhelyezésre. Az étteremnek a bejáratától legtávolabbi része olyan kiképzést kapott, hogy az családias étkezések, összejövetelek tartása céljából bármikor különteremmé alakítható.

A helyiségek belső építészeti térkiképzését a tervező a színvonalbeli követelménynek megfelelő, nemes anyagok felhasználásával oldotta meg. A padló bulgáriából behozott, glojáni fekete márványburkolattal, a látható falsíkok nemesvakolattal és mahagóni furnéros lambériákkal készültek. A belső térkiképzéshez fejlett ízléssel választott bútorok és sárgaréz lámpatestek jól illenek a belső tér nemesen egyszerű, kiegyensúlyozott összképébe, amelyet a falakon elhelyezett bolgár művészeti tárgyak tesznek változatosabbá.

Az egység a Bolgár Népköztársaság felszabadulási ünnepén, 1966. szeptember 9-én nyílt meg.

A magas színvonalbeli követelmények alapján tervezett létesítmény sikeres megvalósításában a beruházó fáradhatatlan segítőkészségével, a kivitelező pedig gondos és jól szervezett, gyors munkával vette ki részét. Összefogásuk eredményeként a sajátos bolgár nemzeti kultúrából osztályon felüli követelmények szintjén ízelítőt adó egységet megnyitása óta Fővárosunk közönsége kedvvel látogatja és vendéglátóiparunk egyik nevezetességeként tartja számon.

**„Régi Országház” vendéglő
Budapest I., Országház u. 17.**

Tervezővállalat: KERESKEDELMI

TERVEZŐ IRODA

Belsőépítész és berendezés: Mikó Sándor,

Szörényi Béla

Munkatárs: Nádasdy János

Statikus: Fecz József

Gépész: Kádár Jenő, Lovag Viktor

Kivitelező vállalat: FŐVÁROSI 3. SZ.

ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Berendezést kivitelező vállalat: Ceglédi

FAIPARI KTSZ

Beruházó: DÉLBUDAI

VENDÉGLÁTÓIPARI VÁLLALAT

A budai Várhegyen, idegenforgalmi nevezetességek közelében, de nagyvárosi zajtól mentes műemlék-környezetben, jelentős középkori részleteket őrző, földszintes barokk ház adott alkalmat — a várnegyed műemlékeinek helyreállítása keretében — a vendéglő létesítésére.

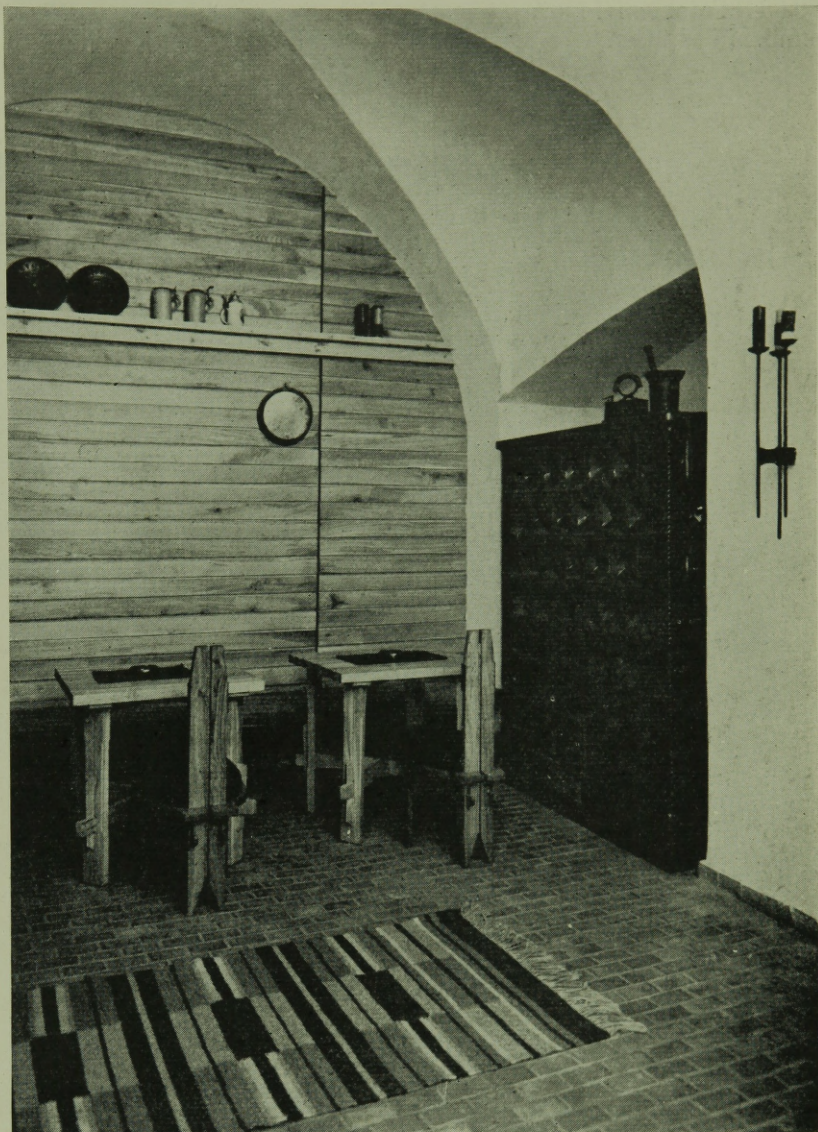
A környezet ódon-sága, műemléki hangulata és nem utolsósorban a ház udvara körül sorakozó kis szobák egyenkénti változatossága nem mindennapi építészeti feladatot — egyben lehetőséget is — jelentett a tervezők számára. Ezek tették érdekessé, széppé és izgalmassá is a feladat megoldását.

A környezet és a ház történelmi időket ébresztő hangulatának és a kis szobák egyenkénti változatosságának megtartása, valamint a kulturált vendéglátás korszerű igényeinek összeegyeztetése a tervezők érdeme.

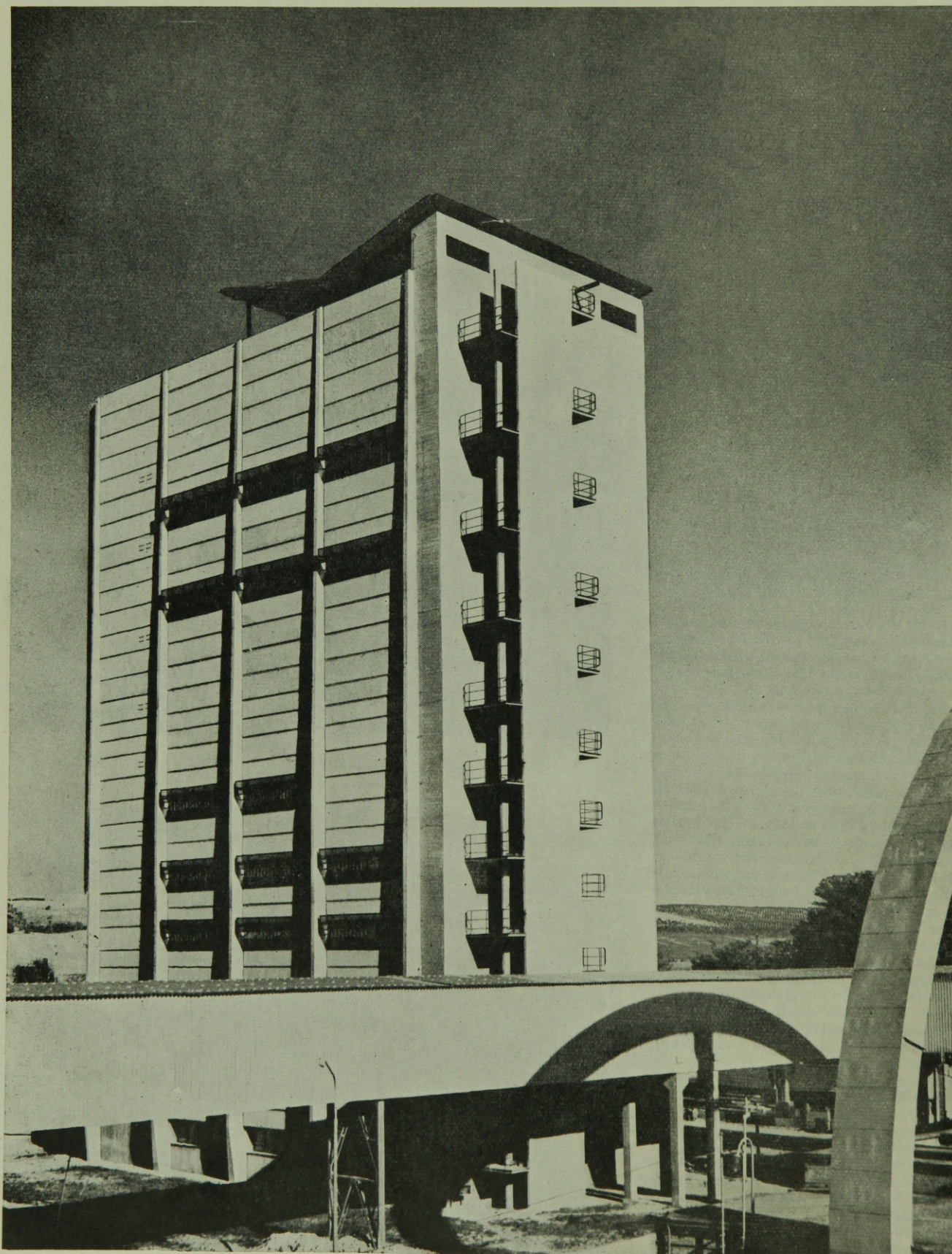
A kis szobák népies ízlésű egységes hangulatához szobánként alkalmazkodó, ötletes megoldásokkal teremtettek változatosságot a tervezők a belső építészeti kiképzések és berendezések részleteinek megtervezésével. A tervezők gondossága — a feladat elsősorban belső építészeti jellegéből következően — a bútorok, kályhák, textíliák és faldíszek megtervezésére is kiterjedt. A szobák belső építészeti részleteinek érdekessége, hogy a régies és népies hangulatot keltő berendezések a jelenkor igényei szerint gyártott használati eszközök.

A feladat eredményes és sikeres megoldására vall, hogy megnyitása óta a vendéglő igen látogatottá és kedvelté vált a vendégek és az üzem dolgozói részéről egyaránt, akik szinte szokatlan gondossággal vigyáznak annak épségére.

Nem lenne teljes a létesítmény megalkotásában részt vevők névsora az Országos Műemléki Felügyelőség és Szany József építésmérnök említése nélkül, aki a tervezés és kivitelezés során hivatali kötelességeit meghaladó gondossággal nyújtott segítséget a műemléki részek szakszerű feltárásában s azok bemutatásának az épület használati céljával történt összehangolásában.

1. ábra. Emulziófőző üzem, előtérben az egyes
üzemrészeket összekötő, lábakon álló zárt
szállítófolyosóval

Generáltervező: ÉVM IPARTERV

Építész: Almstaier Ottó, Gábor Miklós

Statikus: Iványi Kálmán

Épületgépész: Baráth Ferenc, Fischer György,

Tamási Gáspár

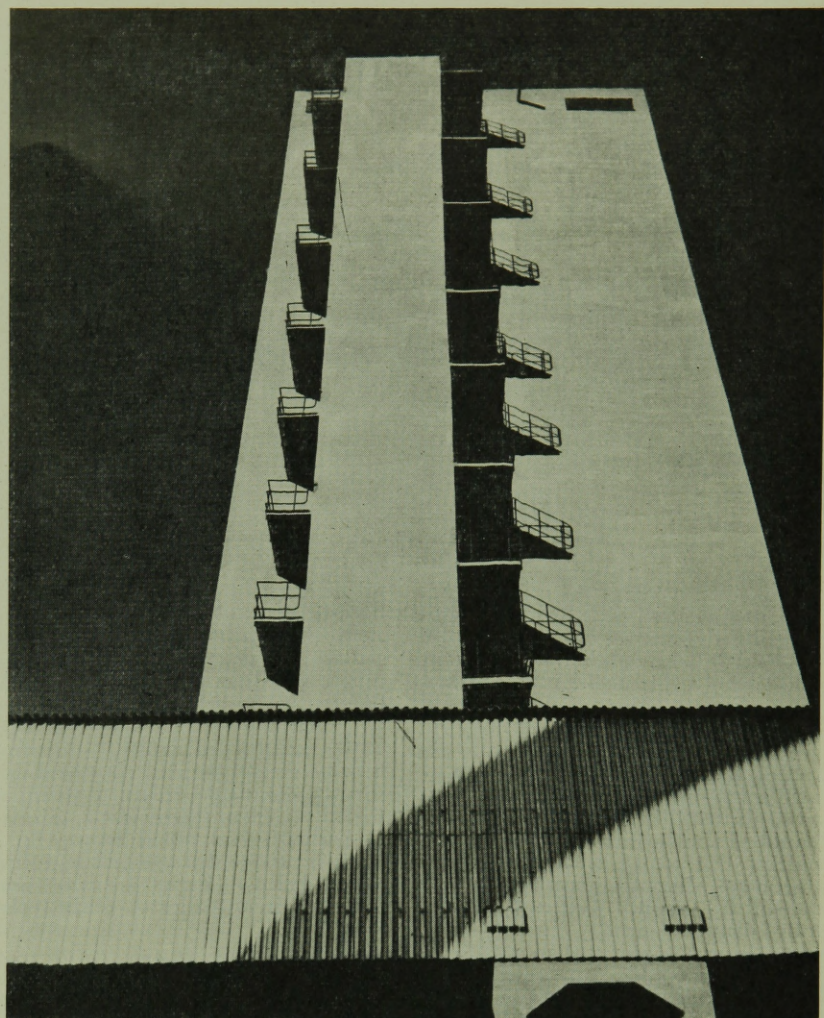
Technológus: Jakabos Áron, Ritlop Károly

Beruházó: FORTE FOTOKÉMIAI IPAR

Kivitelező: ÉVM 25. SZ. ÁLLAMI

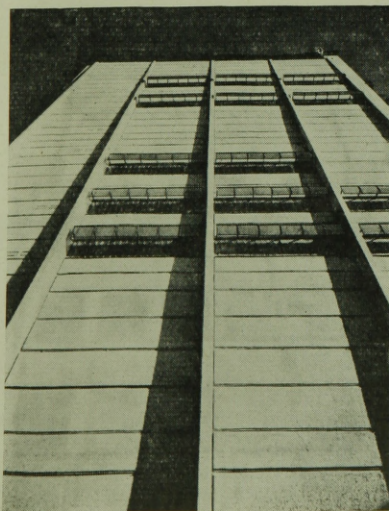
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Építésvezető: Holub Tibor

2. ábra. Emulziófőző üzem, délnyugati homlokzata a szabadon álló melléklépcsővel

3. ábra. Emulziófőző üzem, homlokzati részlet

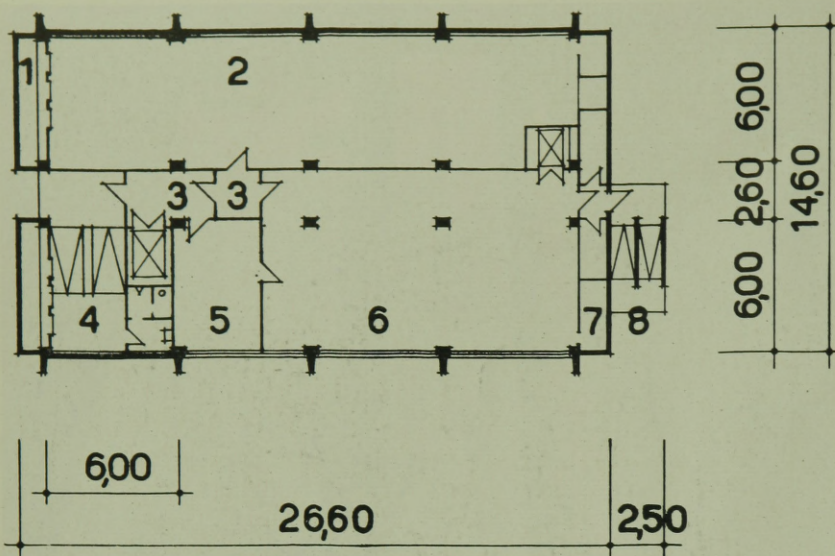

A Forte Fotokémiai Gár rekonstrukciója nehéz feladat elé állította a beruházót, az üzemeltetőt, a tervezőt és a kivitelezőt egyaránt. A rekonstrukciót ugyanis a meglévő, nagyrészt exportra termelő üzem folyamatos termelésének biztosítása mellett kellett megoldani, ami egy fotokémiai gár esetében, ahol a munkafolyamatok nagy tisztaságot, pormentességet, és az egyes üzemszerveknél meghatározott belső hőmérsékletet (klimatizálást) kívánnak meg, igen nehéz és bonyolult munkát jelentett. A rekonstrukció során több épület bővítésén és átalakításán kívül új emulziófőző üzem, több épületet összekötő zárt szállítófolyosó, hűtőközpont és hűtőtorony, karbantartó műhely, raktárak, központi konyha étteremmel és kerékpártároló készül. Jelen cikk keretében a gár legnagyobb új épületét, a központi emulziófőző üzemét ismertetjük.

A központi emulziófőző üzem rendeltetése a gár öntözőüzemeinek emulzióval való ellátása. Az emulziófőzőt lábakon álló, zárt szállítófolyosó köti össze az öntözőüzemekkel és a filmraktárakkal. Az emulziófőző üzem a gár öntözőüzemeinek igényeit maradéktalanul kielégíti.

Az emulziófőző üzem a technológiai igényeknek megfelelően 11-szintes

épületben nyert elhelyezést (párkány-magassága 40,90 m). Az üzemben a vertikális irányú közlekedést két lépcsőház, egy 1000 kg-os és egy 500 kg-os, személyszállításra is alkalmas teherfelvonó szolgálja. A vertikális elrendezés lehetővé tette a fontosabb anyagmozgatások gravitációs úton való biztosítását. A gyártási technológia az épülettel szemben igen sokrétű igényeket támasztott. A fotokémiai munkafolyamatok nagy tisztaságot, pormentességet és az egyes üzemi helyiségekben különböző meghatározott belső hőmérsékletet ($+4^{\circ}\text{C}$, $+6^{\circ}\text{C}$, $+22^{\circ}\text{C}$) kívánnak meg. Az üzemben a pormentességet és az egyes technológiai folyamatokhoz szükséges hőmérsékletet klímaberendezések biztosítják. A klímagépházak az ötödik és kilencedik emeleten kaptak helyet. Az üzem melléklépcső felőli végfalán, az épület teljes magasságán végigmenően, a befúvó és elszívó, épített szerkezetű légesatornák vannak elhelyezve. A levegő befúvása az egyes helyiségekbe a középfolyosó felett elhelyezett álmennyezetrel kialakított légesatornán keresztül történik. Az elszívást az épület külső hosszfalai mellett felszerelt lemezestornákkal oldották meg. A felszálló technológiai vezetékek részére az épület fölépcső melletti végfalának teljes

4. ábra. Emulziófűző üzem, III. emeleti alaprajz

1. Csőakna. — 2. Dermesztő. — 3. Zsilip. — 4. Főlépcső. — 5. Mosogató. — 6. Edénytároló. — 7. Légszatórnák. — 8. Melléklépcső.

magasságán végigmenő csőakna készül, megfelelő szerelőajtókkal. A csővezetékek vízszintes elosztása a külső hosszfalak belső oldalán, a padlószint felett elhelyezett acélkonzolokra szerelve történik. Az üzemben a techn. folyamat miatt a helyiségek nagy része természetes világítás nélküli, sőt, ezek a helyiségek csak piros vagy zöld színű mesterséges világítást kapnak, normálvilágítást itt csak a karbantartás, takarítás stb. idején használnak. Ott, ahol a technológia a természetes világítást megengedi, két rétegű fix copilit üvegezés készül, külső árnyékvetővel.

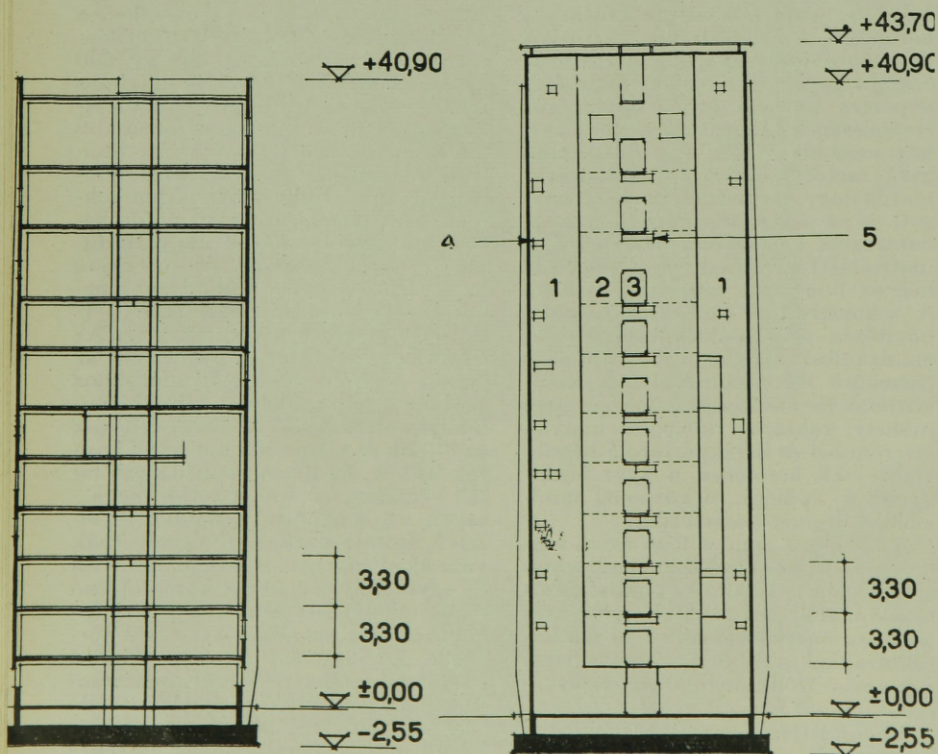
Az emulziófűző üzem monolit-vasbeton vázas épület. A monolit szerkezet alkalmazását a különböző födémáttörések, változó födémterhelés és az alul sík födémek igénye indokolja. Előgyártásra csak a külső tételhatá-

rolásnál nyílt lehetőség. Az épület hosszfalai modulrendszerben tervezett, előregyártott falpanelelkekkel készültek. A nagy hőszigetelési igény miatt az épület külső falai, legfelső födéme, a belső válaszfalak egy része, valamint a közbülső födémek egy része hungarocell, illetve szupremit hőszigeteléssel készült. Az üzemben a vizes technológia miatt a padlókat üzemi víz elleni szigeteléssel, lejtéssel és padlóösszefolyókkal tervezték. A fokozott tisztasági igények biztosítására a belső falfelületek cementsimításos, glettel felülettel, olajmázolva készültek.

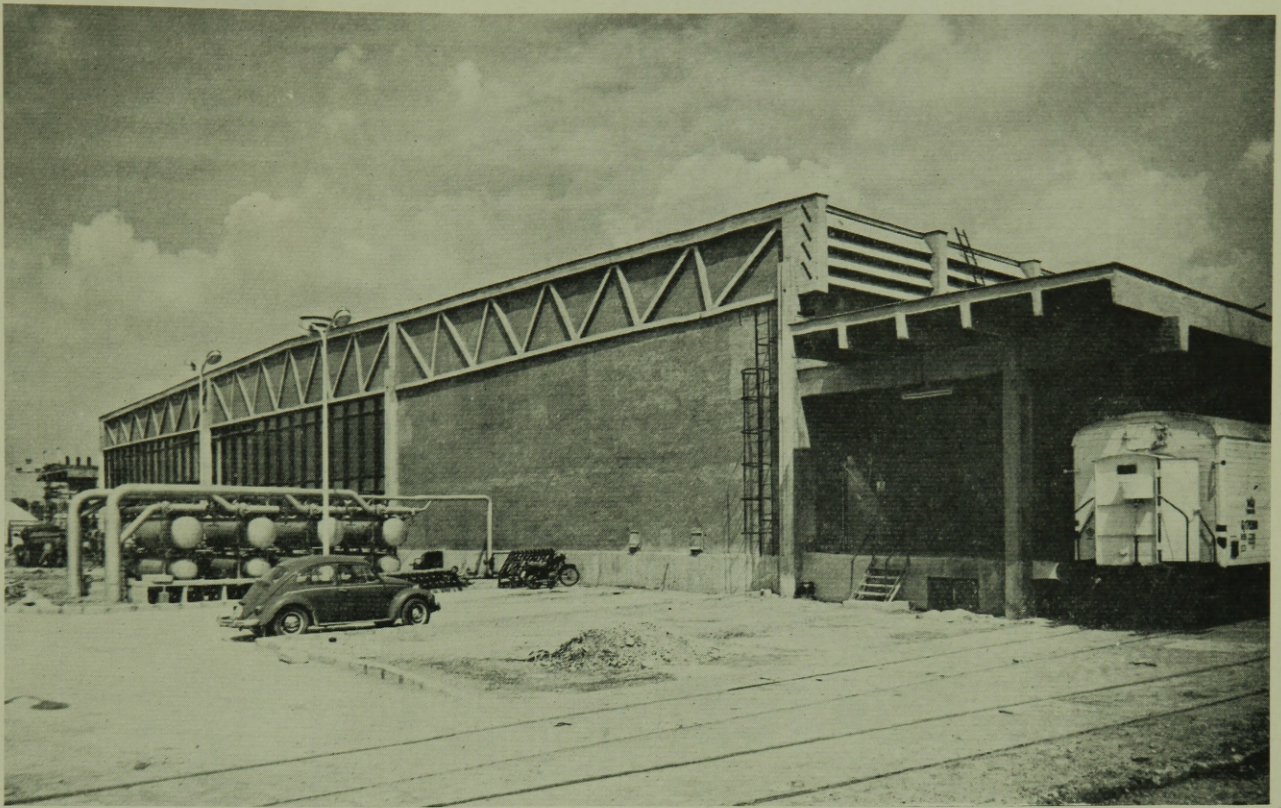
Beépített lm^3 : 17 630

Építési költség: 22 100 867,— Ft (technológiai berendezések nélkül)

1 lm^3 -re eső építési költség 1254,— forint.

5. ábra. Emulziófűző üzem, metszet
6. ábra. Emulziófűző üzem, metszet a melléklépcső melletti légszatórnákon keresztül
1. Elszívó légszatórnák. 2. Befűvő légszatórnák. — 3. Vészkijárat zsilip. — 4. Elszívó légszatórnák (szintenként). — 5. Befűvő légszatórnák (szintenként)

Székesfehérvári 750 vagonos hűtőház

Technológia: EGI

Magasépítés: ÉVM IPARTERV

Építész: Bíró Márton, Szász Ottóné, Sebestény István

Statikus: Komlóssy István, Nyéki Julianna, Herkó Dezső

Gépész: Pataky Tibor, Horváth István,

Wagner Ádám, Rády Gyula, Fazekas

József, Boros Gyula, Weiszbürg Andor

Külső víz, csatorna, út, tereprendezés: MÉLYÉP-TERV

Kivitelező: ÉVM FEJÉR MEGYEI ÁÉV

Építésvezető: Nagy Zoltán

A korszerű élelmiszeripar — mind a hazai igények egyenletes kielégítésére, mind az exportmegrendelések világsszínvonalon történő teljesítésére — rohamosan növekvő hűtőház-igénnyel lép fel. Az országos hűtőipari hálózat fejlesztésének egyik fontos láncszeme a most megépült Székesfehérvári Hűtőház.

A létesítmény főépülete lényegében azonos a Bajai Hűtőházéval. Egyetlen tömbben nyert elhelyezést a hűtőház valamennyi üzemi egysége: a 750 vagon áru befogadására alkalmas hűtőterem, az 1000 vagon/év kapacitású mirelitüzem, a jéggyár és a hűtőrendszer működtető gépház. Az épület földszintes, ami technológiai és építészeti szempontból egyaránt a legmegfelelőbb. Az épület teherhordó szerkezete és külső falai előre-gyártottak. A 21 m fesztávú előre-gyártott rácsos főtartók 5 m-enként helyezkednek el, ezek felső övére támaszkodnak a tetőpanelek, alsó övére pedig a hőszigetelést tartó vb. elemek. A külső falakat a pillérek hornyaiba csúsztatott vb. pallók alkotják. A mirelitüzem szerkezetileg eltér a főépület többi részétől, itt a földémszerkezet (a hűtőtermekkel szemben e részen nincs dupla földemigény) 10,5 m fesztávú tömör főtartókból és a rájuk helyezett 10 m hosszú panelekből áll. Az épület két hosszoldalán 7 m széles fedett közúti, ill. vasúti rámpa fut végig. Az épület nyersbeton homlokzatú. A hűtött tereket magában foglaló épületrész doboz szigetelésű (a padló parafával, a falak, mennyezet wellitelt szigetelve).

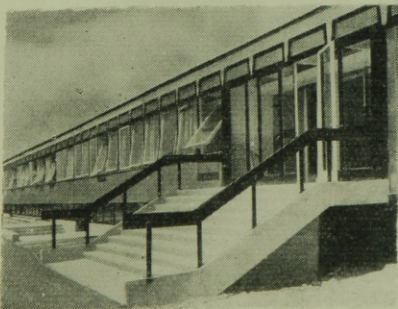
A tervezés a főépületnél megvalósított tömbösítési elveket kívánta a

melléképületeknél is érvényre juttatni. Minthogy az irodán korábban már megtervezett Rákospalotai Ruházati Raktár melléképületeinél az itt szükségesekkel azonos volumenű kiszolgáló objektumok építészeti, szerkezeti egységbe foglalása megtörtént (Virág Csaba és Nyéki Julianna munkája), lehetőség nyílt az adaptálásra, s ezzel a tervezési idő jelentős csökkentésére. Egyetlen összefüggő, szerkezetileg egységes épületben helyezkednek el a szociális, az adminisztrációs, az értékmegőrző helyiségek és a porta. A konyha, önkiszolgáló étterem és büfé 300—600 fő kiszolgálására alkalmas, a fekete-fehér fogasos öltöző 114 férfi és 342 nő dolgozó számára biztosít helyet. Az iroda 80 főre méretezett. A megőrző 200 db kerékpár és 20 db motor tárolására alkalmas. Az épület teherhordó szerkezetét előre-gyártott vb. oszlopokra hosszirányban elhelyezett 3 m-es előre-gyártott gerendák és 14×1,5 m-es földempanelek alkotják. Az öltözőket és irodákat magában foglaló épületrész kétszintes, az alsó szint $\frac{2}{3}$ -a földbe süllyesztve.

Ezzel azonos szerkezeti rendszerben készült a telep harmadik tömbjeként a TMK-műhely és garázsépület.

A monolit-vb. kazánház és vízvízszahűtő a bajai létesítmény adaptációi.

A Székesfehérvári Hűtőház valamennyi épülete különböző helyeken korábban megvalósított épületek adaptálása, természetesen a szükséges módosításokkal és kiegészítésekkel. Ennek ellenére a telep épületei mind építészeti, funkcionális, mind pedig szerkezeti-építéstechnológiai szempontból egységesek.

Alumíniumipari Székház (XIII., Pozsonyi út 56.)

Tervezővállalat: ÉVM IPARTERV

Építész: Mináry Olga

Statikus: Thoma Levente

Alu. konstruktor: Harmos Zoltán

Belső építész: Drávai Tamás

Fűtés: Kovács Dezső

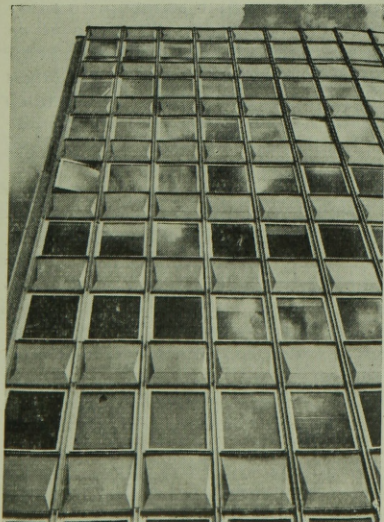
Elektromos: Pataky Tibor

Víz-gáz-csat.: Hackl Tibor

A Székház az Alumíniumipari Tröszt megbízásából épült, egyesítve magában az irányító, kereskedelmi és tervezővállalatokat, 866 fős létszámmal.

Elhelyezését illetően az épület négy utca által határolt területen fekszik a Duna-parton, a Margitszigettel szemben, két homlokzatán egyaránt bejárattal, így a Duna-part és a Pozsonyi út felől egyforma rangot kap. Távlati tervek szerint a Pozsonyi út és a Váci út közti szakaszon park létesül, így a lábakon álló épület alatt átlátás biztosítható a budai hegyek felé.

Az 50 000 lm^3 -es épület 8-eleates irodaház. Pincéjében a hőközpont, trafóház, raktárak foglalnak helyet. A földszinti előcsarnok az alapterület egyharmad része csak, tiszta üvegfelület, így az átlátási viszonyok kedvezőek tudtak maradni. Általános emeleti alaprajzára jellemző, hogy az épület két végén nagy rajztermek kapnak helyet, a hosszoldalakon kisebb irodaszobák létesülnek. A belső magban a lépcsőkön, lifteken, WC-ken, raktárakon kívül szintenként egy tárgyalóterem foglal helyet. A VIII. emelet közös kiszolgálószint, itt helyezkedik el az étterem, kilátással az egész városra, 600 adagos főzőkonyha, valamint a segédüzemek (fénymásoló, fotó, rota stb.) A IX.

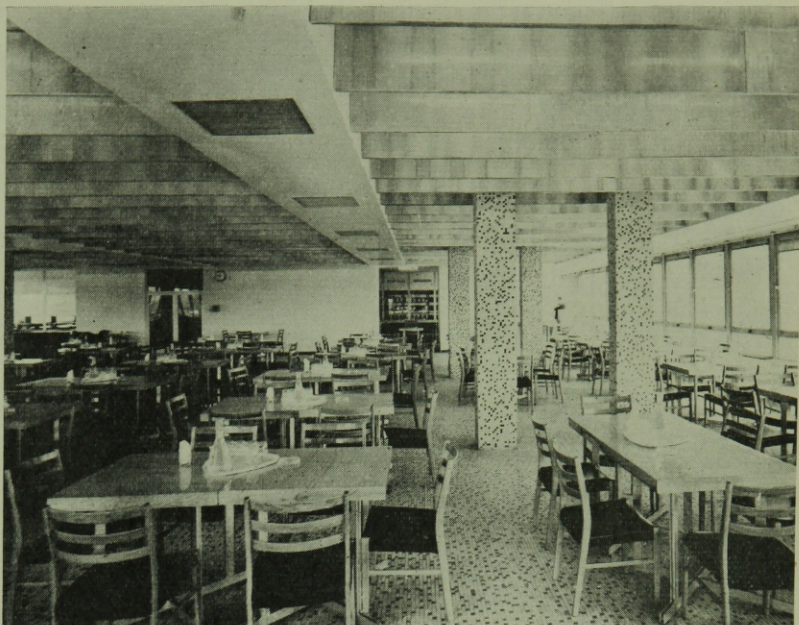
emelet a szellőzőgépházé és a lift-gépházé.

Szerkezete ikerpilléres, rejtett gerendás monolit-vasbeton lemezfödém-mel, ellenlemez alapozással készült. Fűtése 130/80°C forróvíz-távvezeték-ről, hőcserélőkön keresztül 90/70°C szivattyús rendszerrel történik, rejtett felszállók és burkolt öntöttvas radiátorokkal, ill. a földszinten és a VIII. em.-en konvektorokkal.

Az épület falazott parapettel épült meg. Homlokzati burkolata alumínium, az ablakok függőleges tengely körül forduló hőhidas ablakok, thermopán üvegezéssel, az ablakszárnyban kialakított rolószelekrénnyel, melybe francia import műszálas roló került. Az ablak forgása révén a rolót nyáron külső síkon lehet használni.

A gépház és a földszinten levő lift-blokkok, pillérburkolatok sötétszürke műköburkolatot kapnak. Belsőben jugoszláv PVC, mettlachi burkolat, mettlachi mozaik és szőnyegpadló készült. Az ajtók és szekrények tokja sajtolt acéltok. A radiátorburkolat alumínium.

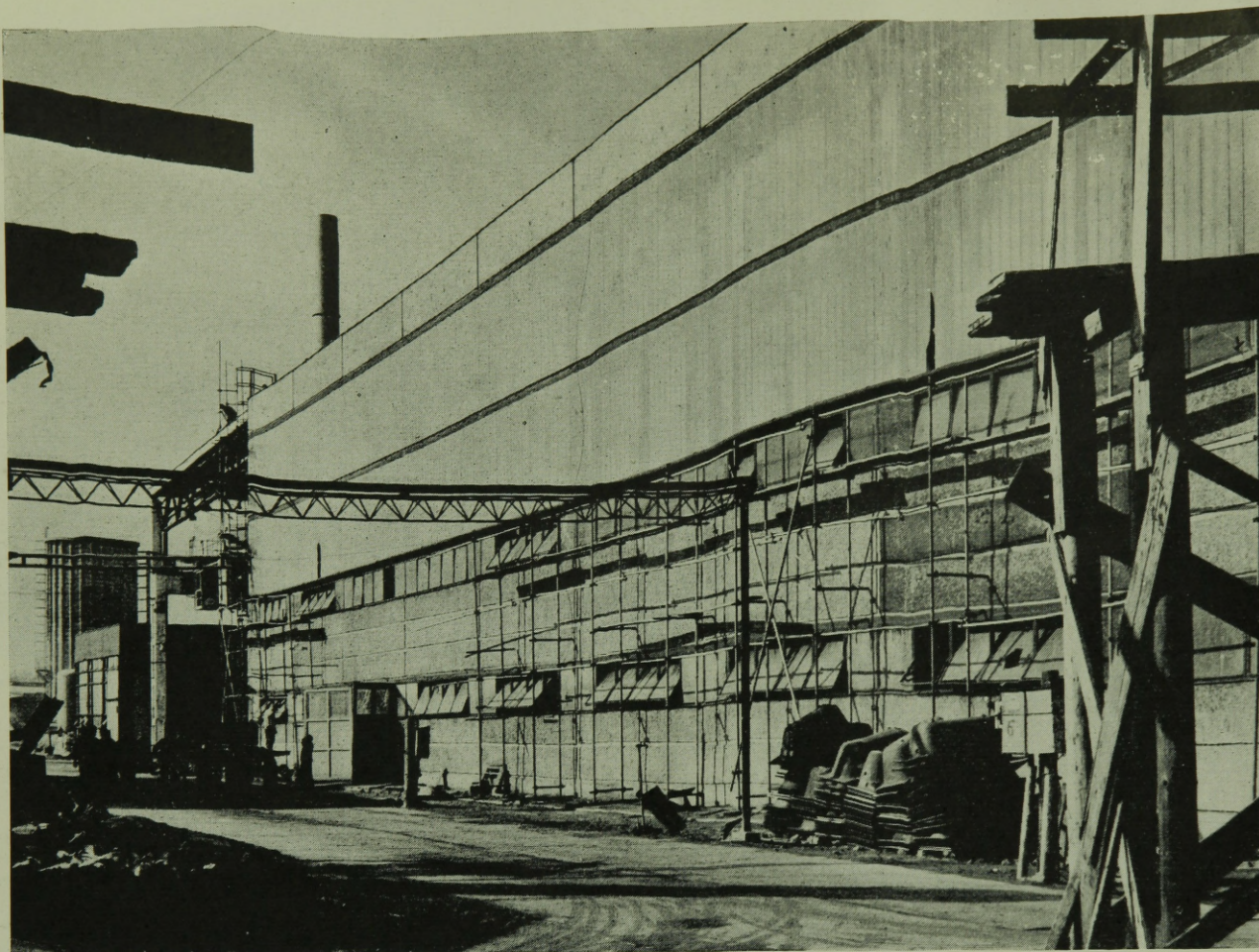
A bútoralvázak szintén alumíniumból készültek, általában amerikai dió-furnérral és skaybevonatokkal. Az egész épületen az alumínium erőteljes felhasználása volt a cél.

Étterem

Homlokzat a Duna felől

Zománcipari Művek új üzemi csarnokai

Technológiai tervező: KGMTI
Magasépítési tervező: ÉVM IPARTERV

Melegüzemi csarnok:

Építész: Hanák Pál
Statikus: Kövesdi Endre
Alapozás és vb. pódium:
Statikus: Szőke Ferenc, Szvath György
Gépész: Varga László

Anyagtéri csarnok:

Építész: Pásztor Viktor
Statikus: Balázs János
Gépész: Varga László

Kivitelező: ÉVM BÁCS MEGYEI ÁÉV

Építésvezető: Sőreg Dénes
Acélszerkezeti munka: WILHELM PIECK
JÁRMŰIPARI MŰVEK

A Zománcipari Művek Kecskeméti Gyáregységének Kádöntő Üzemében rekonstrukció készül, amelynek célja, hogy a teljesen elavult technológiát korszerűsítsék, a gyártási kapacitást növeljék és az egészségtelen, nehéz munkakörülményeket megszüntessék. Az új technológia teljes gépesítése és nagyfokú automatizálása folytán a nehéz fizikai munka teljesen megszűnik. A rekonstrukcióval nemcsak a termék, hanem a gyártási folyamat is eléri a világszínvonalat.

Az anyagtérrel a nyersanyag gépesített mozgatással kerül a kupolókemencékbe. A folyékony vasat konvektorra szerelt öntőüst szállítja a formákhoz. A formázás automatikus gépi formázórendszer, rázó-préselő formázógépekkel. formaszállító gör-

gősorokkal. A nyers öntvények függőpályákon kerülnek a tisztítóműhely tisztítókamráiba. A formahomok az ugyancsak gépesített és automatizált külön épületben levő homokbunkerből szalaghídon át kerül az öntőde formázóterébe.

A technológiai igényeket kielégítő melegüzemi és anyagtéri csarnok telepítése nagy gondot okozott. A csarnokok — a technológiai munkafolyamatok figyelembevételével — a rendszertelenül telepített régi üzem bontások útján felszabadított belső udvarterületére kerültek.

A tervezést a telepítési problémák túlmenően erősen befolyásolták a kedvezőtlen talajviszonyok. A talajfeltárások szerint ugyanis az altalaj kis teherbírású, folyósodásra hajlamos, iszapos homok, szerves nyomokkal. A mértékadó talajvízszint a viszonylag mélyfekvésű területen a terepszinttel azonos. Ezért az alapozás kivitelezéséhez a melegüzemi csarnok teljes területét magába foglaló vákuum-kutak talajvízszint-süllyesztés volt szükséges.

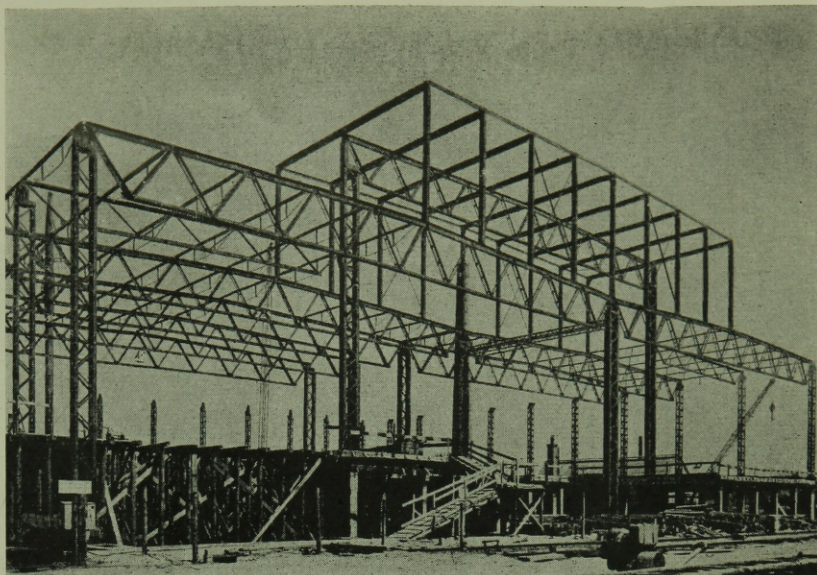
A létesítmények megvalósítására az üzembe helyezés szoros határideje miatt igen rövid idő állt rendelkezésre.

A helyzet nehézségeit tovább fokozta az élő üzemnél rendelkezésre álló szűk munkaterület, az üzem termelési munkafolyamatainak állandó keresztveződése az építkezés munkái-
val.

Melegüzemi csarnok

A csarnok kéthajós, daruzatlan kialakítású. A fesztávolságokat (2×30 m) és oszloposztást (6,30 m) a technológiai kívánalmak szabták meg. Az épület hajónként 1—1 végigfutó felülvilágítóval rendelkezik. A felülvilágító ablakok karbantartási munkáinak ellátására felülvilágítónként 2—2 db kötőtpályás, kézi meghajtású kezelőkocsi készült. A csarnok kupolóházi része nagyobb légtérigénye miatt az épület tömbjéből kiemelkedik, és itt a csarnok 3-hajóssá (2×15 m + 1×30 m) alakul át, melyből a középső nagyobb fesztávú hajóban helyezkednek el a kupolókemen-
cék. Az öntési és öntvénytisztítási munkahelyeket az egész csarnokot keresztbeszelő, teljes magasságú acélváz szerkezetű profilúveg fal választja el. Az új csarnoképület és a meglévő potéria-öntőde között keletkező keskeny folyosó, mely egyben a két épületet is összeköti, végfalakkal és lefedéssel ellátva az új csarnokkal közös légteret alkot.

A technológiai munkaszint a csarnokban +3,50 m-re került, mert a technológiai alapozások mélysége így jelentősen csökkent, és a bonyolult és nehezen kivitelezhető mélyszerkezetű munkák készítése is elkerülhetővé vált. A csarnok összefüggő lemezalapozással készült, melyre a kis teherbírású altalaj, a technológiai alapozások sűrűsége, valamint a technoló-

gialilag nem megengedhető süllyedés-különbségek elkerülése miatt volt szükség.

A számításba vehető csarnokszerkezetek közül a legalkalmasabbnak az acélszerkezet bizonyult.

Acélszerkezet alkalmazásával meg lehetett oldani, hogy az alapozás és a +3,50 m szintre kiemelt vb. szerkezetű öntőpódium építési munkái a csarnokszerkezet legyártásával egy időben készüljenek, az építési terület leterhelése nélkül.

A melegüzemi csarnok oszlopai és főtartói rácsos acélszerkezetűek, a szelemenek aláfeszített acélgerendák. Az oszlopok az öntődei részen a +3,50 m-es pódiumon az öntvénytisztító részen pedig — ahol pódium nincs — a csarnok alaplemezből kiálló $\pm 0,00$ m szintű vasbeton talppilléreken nyugszanak. A szélső oszlopsor az épület bejárati oldalán homlokzati falvázartóként befordul, a hátsó oldal lezárását az ott csatlakozó anyagtéri csarnok pillérei hordják.

A tervezett 3 m-es szelemenosztás lehetővé tette a gyári tetőelemek al-

kalmazását. A homlokzati panelek kohóhabsalak magra kerülő mészkozúzálekos vb. előregyártott elemek, melyek az oszlopokra hegesztett konzolokra támaszkodnak. A pánlsorok között egyrétegű profilüvegezés, ill. szalagablaksor biztosítja a bevilágítást és a szellőzést.

Anyagtéri csarnok

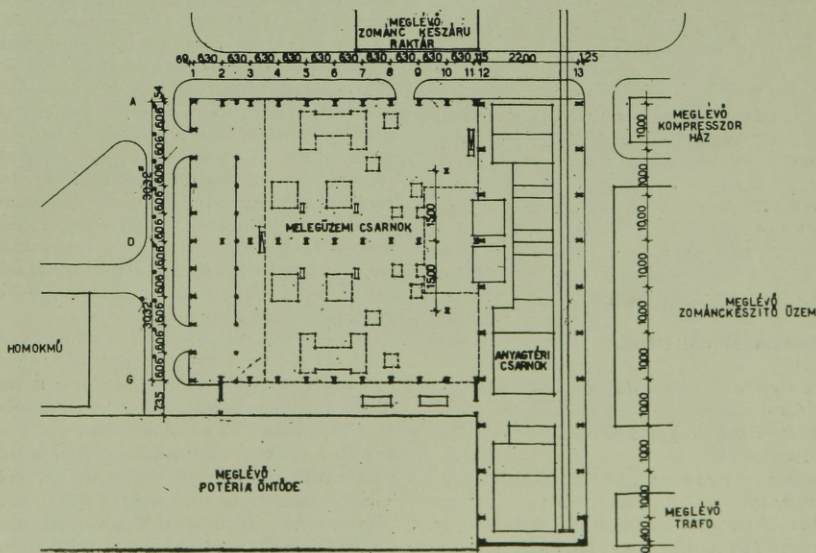
Az öntéshez szükséges anyagok tárolására és azok mozgatására szolgál a 2×5 t-ás daruval ellátott, két oldallán nyitott csarnok.

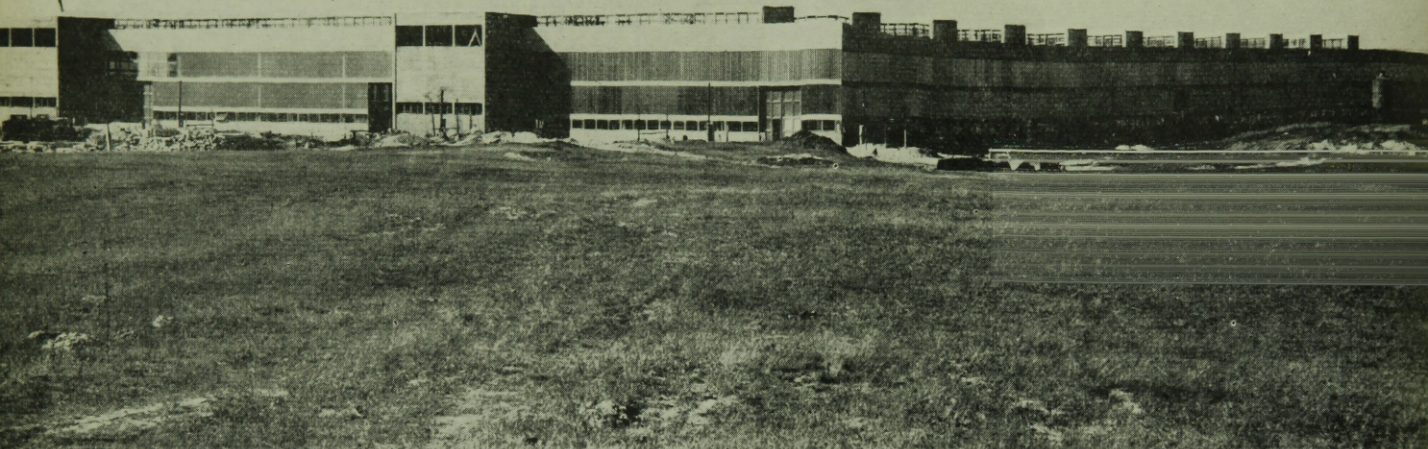
A melegüzemi csarnokra merőlegesen, annak kupolóházi oldalához csatlakozva helyezkedik el. A csarnokfeszítávot (22 m) a lehetőség határain belül biztosítható maximális alapterület-igénye, az oszloptávolságot ($9 \times 10 + 1 \times 4$ m) a melegüzemi csarnokhoz, ill. a meglévő épülethez való kapcsolata határozza meg.

A létesítendő csarnok saját szabad területe lehetővé tette, hogy az oszlop (Vierendeel-rendszerű) és a darugerendák helyszínen előregyártva vb.-ból készüljenek. A tető főtartója rácsos

acélszerkezetű, a szelemenek két ponton aláfeszített acélszerkezetű kialakításúak. A tetőhéjazat 3 m-es gyári, a párkányelemek üzemi előregyártott kiselemek. A tervezett megoldással a vb. és acélszerkezetek párhuzamosan készülhetnek, ami rövid építési és szerelési időt eredményezett.

Végül a tervezés tanulságaként kell a figyelmet a párhuzamos tervezés kérdésére felhívni. A technológiailag bonyolult létesítményeknél — mint jelen csarnoknál is — a párhuzamos tervezés igen nagy gondot okoz. A technológia kiforratlansága, az adat-szolgáltatások hiányosságai nagyon megnehezítik, hogy a tervezők átfogó képet kapjanak a feladatról, és ennek birtokában az adott helyzetnek megfelelően a legegyszerűbb és leggazdaságosabb megoldást válasszák. Ugyancsak ez a tényező akadályozza alternatív megoldások kidolgozását. Az összehasonlítás a különféle megoldások között amúgy is csak a megszokottnál nagyobb mélységben kidolgozott műszaki tervek biztosítják, mert ellenkező esetben nem lehet a tervezést reális alapokra helyezni.

A Magyar Vagon- és Gépgyárra az előirányzott nagyarányú futóműgyártás oly hatalmas feladatot rótt, amely mintegy 260 millió forintos kapcsolódó beruházás azonnali beindítását tette szükségessé. A beruházási program készítésével szinte egyidejűleg megkezdődött a produktív csarnok — mint első lényegesebb objektum — kiviteli terv fokozott tervezése. A létesítmény minél gyorsabb megvalósítása érdekében a Magyar Vagon- és Gépgyár (generál tervező) a beruházási programban lefektetett szerkezeti megoldásunknak megfelelően — beindításként — megtervezte a csarnok acéloszlopait, majd gyártásukat is haladéktalanul megindította. A további tervezést teljes egészében vállalatunk végezte. A gyors megvalósítási igény szükségessé tette a teljes tervdokumentáció kiküldését megelőző részleges tervszolgáltatást (acél főtartók, laterna-keret, hosszkapuzat, tetőpanelek, alapozás stb.), melyet az egyes tervek elkészülte után azonnal eszközöltünk. Ez a magyarázata annak, hogy az 1966. jan. 20-i kiviteli tervezési megbízás alapján 1966. május 20-i véghatáridőre elkészített teljes kiviteli tervdokumentációnk kiküldése idején valamennyi lényeges acélszerkezeti elem legyártása megtörtént, kész volt a teljes alapozás, és a tetőpanelek nagy része, sőt az acéloszlopok felállítása és a főtartók elhelyezése is előrehaladott állapotban volt.

A nevezett csarnok 12×18 m raszterű, $11 \times 18 = 198$ m széles, $12 \times 12 = 144$ m hosszú, 11-hajós daruzatlan objektum. A harántkeretek egymástól távolsága 12 m. Az oszlopok Viereendeel-rendszerűek. Az oszlopszámok és a diafragmák hidegen hajlított szelvényekből ($v = 12$ mm) hegesztett zárt-szelvények. A főtartók állandó magasságú, Gerber-rendszerű ikersaru-

zatok. A kettős I ikertartók merevítői csak a külső oldalakon helyezkednek el, a tartók ugyanis egyúttal légcsonatorna (max. $+45^\circ\text{C}$) szerepet is betöltenek. A tartó méretezésénél — a technológiai kívánalmaknak megfelelően — hajónként 2 db 8 t mértékadó terhelésű konveijorpályát is figyelembe vettünk. A fix és hengerekreány-csuklók helyét úgy választottuk meg, hogy a mértékadó szélső mező- és támasz-, valamint az összes közbelső mező- és támasznyomatékok közel egyenlő nagyságúak. Ennek következtében az összes közbelső tartószakasz azonos szelvényből készült. Ez lényegesen csökkentette a tartó átlagos 18 m-re eső acéligényét, ugyanakkor a gyártást is leegyszerűsítette.

A felső térlezárás elemei $1,48 \times 11,62$ m befoglaló méretű, kétoldali lejtésű (3—3%) tetőpanelek, amelyekre 10 cm vtg bitumóperlit réteg, majd gyöngykavics fedés került. A főtartók felett húzódó vápacsonatornák vizét valamennyi oszlopnál elhelyezett acél ejtőcsövek vezetik el. A laterna-rendszerű felülvilágítók acélkeretei rácsösszerkezetek, a 2×6 m-es párkány és lábazati elemeket a szomszédos tetőpanelek hordják. Így kétfajta vasalású (normál és laterna melletti) tetőpanel készült.

Az épület hosszirányú merevítésében — az oszlopokon kívül — nagy szerepe volt a 4 db gépház vasbeton faltárcsáinak, a hosszirányú merevítés eszközei rácsos kapuzatok.

A két db hosszirányú fődémdilatáció a megfelelő hengerek kialakítású Gerber-csuklók felett húzódik, a keresztirányú dilatációnál (csarnok-közép) nem készült kettős keretállás, itt a főtartó egyik oldalán görgős alátámasztás, tetőpanelek helyezkednek el.

Magyar Vagon- és Gépgyár, produktív csarnok

Tervezővállalat: ÉVM GYŐRI TERVEZŐ VÁLLALAT

Szerkeszt: Máté János, Bődök Tamás, Pongrácz István

Építész: Lőrincz József, Bődök Miklós,

Gépész: Peka Rudolf, Fehér Tibor

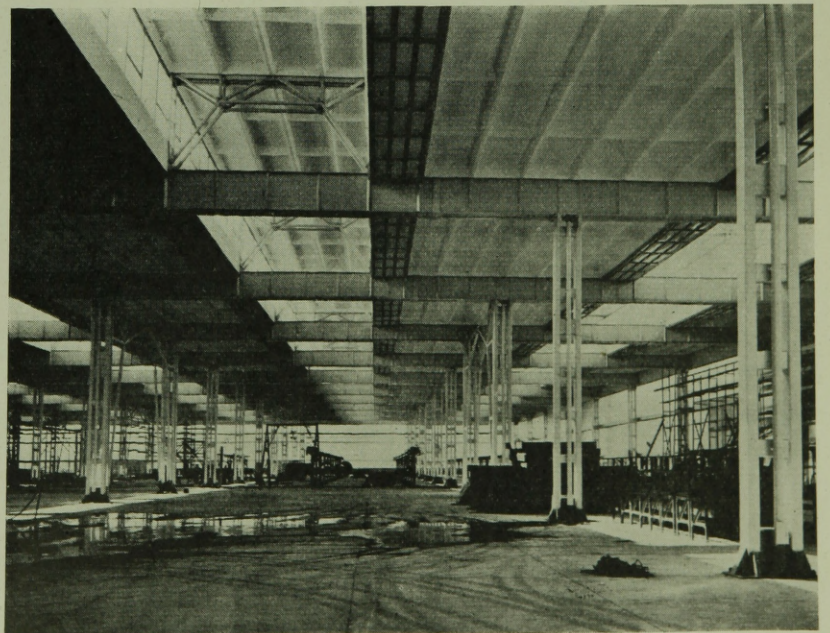
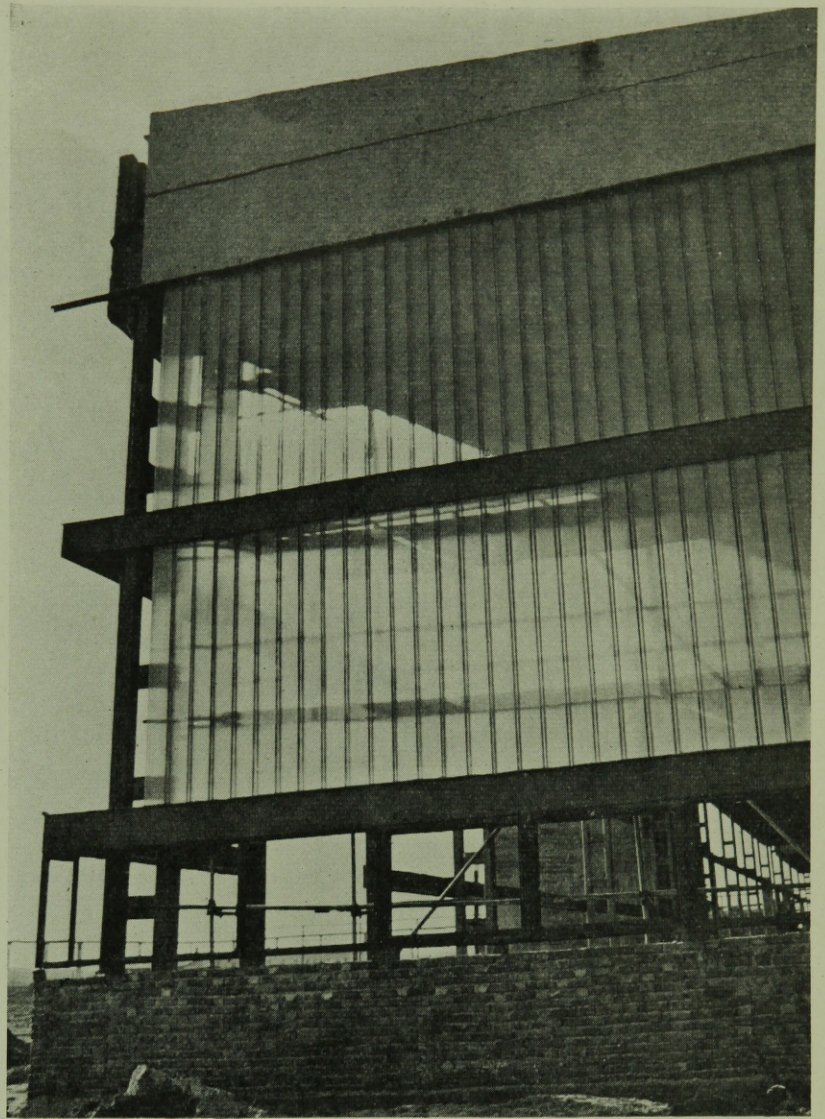
Kivitelező: MVG HÍDÜZEM, ÉVM GYŐR MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI V.

Az oldalsó térelhatárolás 12 m hosszú párkánypanelekkel, acélvázaz idomüveg mezőkkel, alsó, nyitható szalagablaksorral és végül monolit-beton lábazattal történik.

Az alapozás mélyített pilléralap jellegű. Az oszlopok az alaptömbökhöz lehorgonyzó csavarokkal csatlakoznak.

Ez a tervezés közbeni tervszolgáltatási kötelezettséggel megtervezett egyedi csarnok megépült, illetve építése előrehaladott állapotban van. Jelenleg a belső festési és mázolás munkák befejezése folyik. Az egy m^2 -re eső szerkezeti acél-felhasználás (oszlop, főtartó, laternakeret, hosszkapuzat, alapteret): 38,5 kg, az egy m^2 -re eső — alapozással együttes, padlóburkolat nélküli — költség: 2180 Ft.

Az értékelés szerint a csarnok szerkezeti vonatkozásban meglehetősen újszerű, technológiai változtatásra nem érzékeny, elemei egységesek, sorozatgyártásra alkalmasak, az elemek gyárthatósága megfelel a korszerű gyártástechnológiának (CO_2 -védőgáz, félautomatikus hegesztés stb.). Nagy előnye a korszerű légfűtés és szellőzés külön légesatorna nélküli alkalmazásának lehetősége, és nem utolsósorban a rendkívül gyors megépíthetőség. Mindezek alapján ez a csarnok — a más, hasonló felszerkezeti csarnokterveink (MVG vasraktár és daraboló stb.) értékelésén is alapulva — egy 12×18 m raszterű, 3 vagy ennél több, páratlan számú hajókból álló, ikerszelvényű acélfőtartós csarnokcsalád kialakulásához vezetett. A csarnokcsalád terveit — az általános felhasználás igényének megfelelően — természetesen tovább fejlesztették. A főtartó elemek csereszabatosak, a fix és hengerszekercsuklók helyigénye azonos, a laternakeret tömör gerinclemezes, a laternalábazati és párkányelemek önhordóak, valamennyi födémpanel egyforma, az acéloszlopok darupályák hordására alkalmasak, illetve utólagos erősítés nélkül, csupán acélkonzolok felhegesztésével erre alkalmassá tehetők, a keresztirányú merevítést csupán oszlopok végzik stb. A nevezett csarnokcsalád terveinek és az ezek alapján már részben épülő objektumok (MVG 20 000 m^2 alapterületű TMK csarnok, Székesfehérvár, 19 000 m^2 alapterületű IKARUS csarnok stb.) azonban külön ismertetést igényelnek.

*Tervezővállalat: ÉVM ÁLTALÁNOS
ÉPÜLETTERVEZŐ VÁLLALAT*

Építész: Szőke Zsuzsa

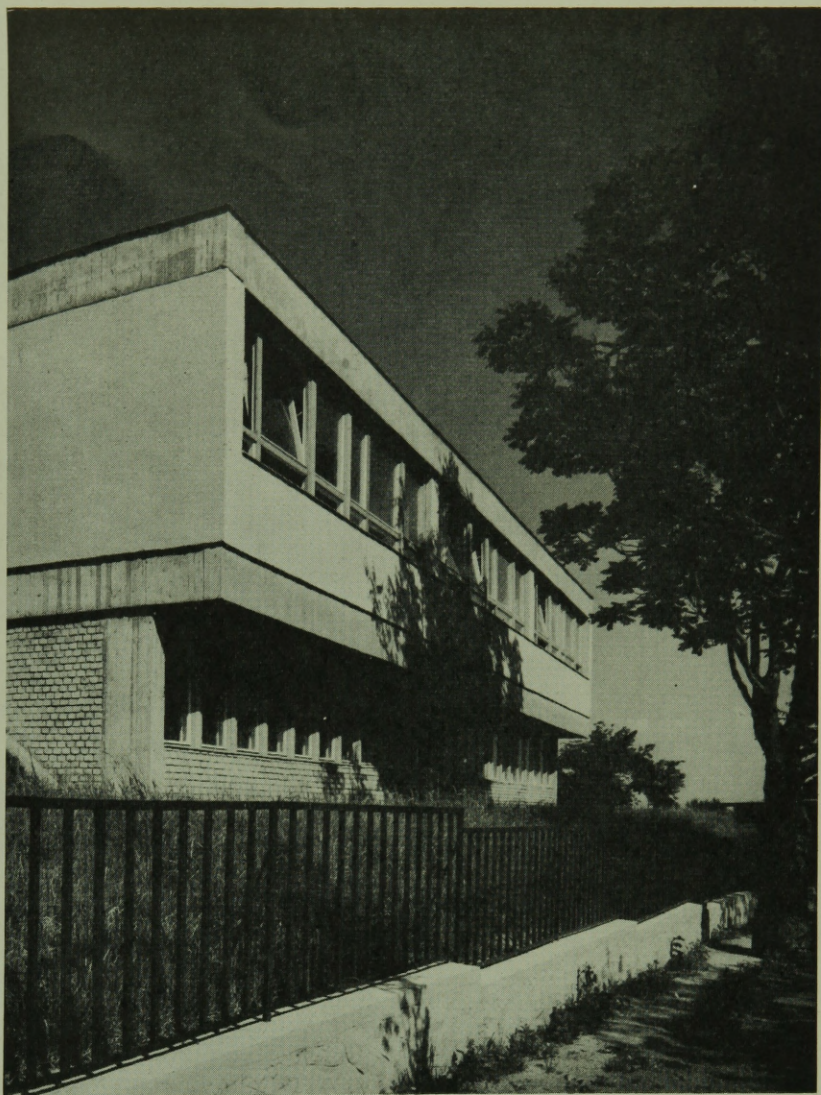
Statikus: Pártai Attila, Kánya Zoltán

Gépész: Buzási István, Bellágh György, Antal

Jenőné, Boross Árpád, P. Horváth István

Mélyépítő: Lénárd István, Rédei Istvánné

Kivitelező: ÉVM KÖZÉPÜLETÉPÍTŐ V.

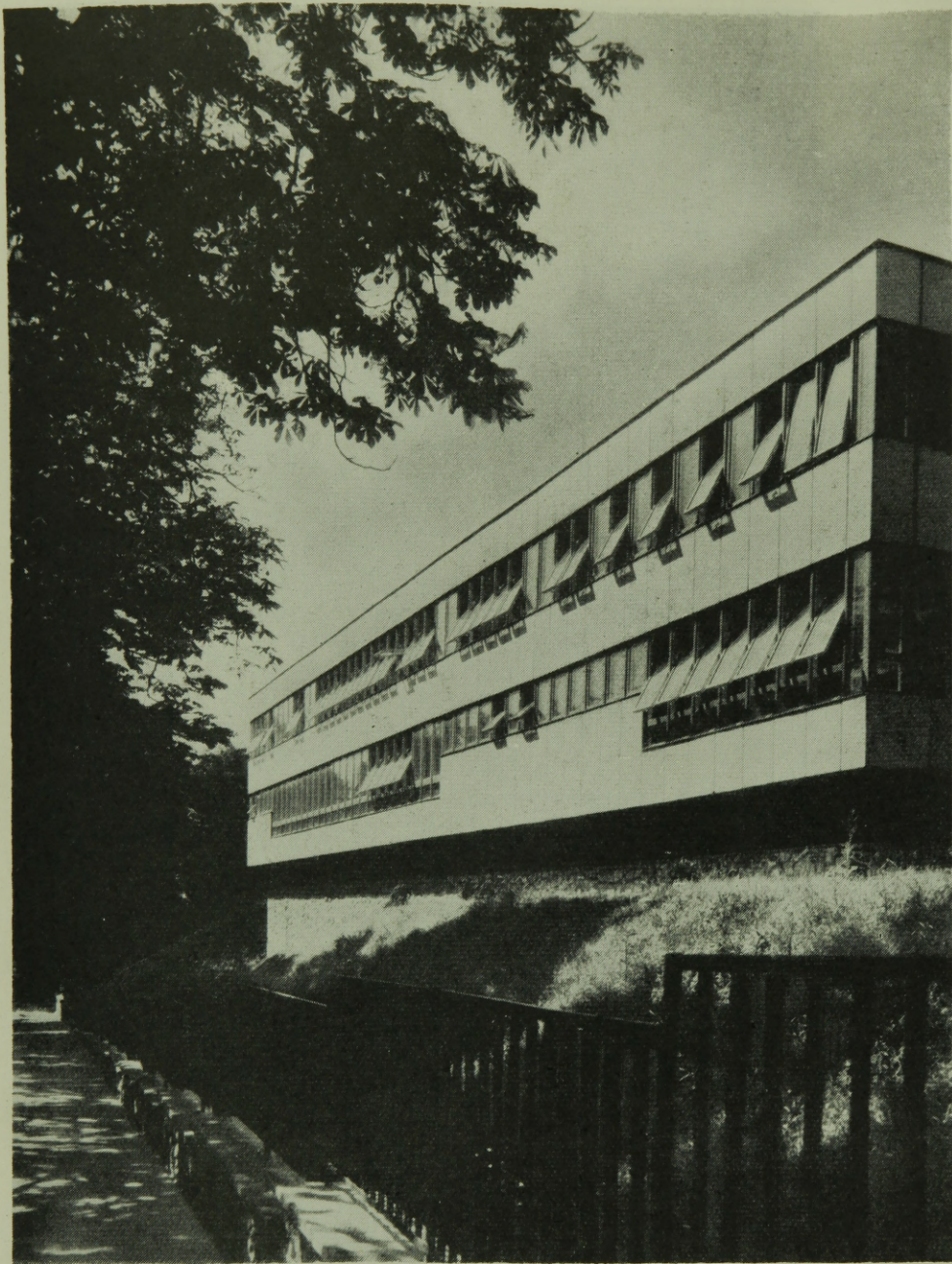
A világviszonylatban rohamosan fejlődő elektrotechnika számára új utakat nyitott a félvezetők megjelenése.

A hazai biztató kutatási eredmények szükségessé tették az Istenhegyi úti laboratóriumok létrehozását, illetve továbbfejlesztését.

A Kutató Intézet ilyen irányú fejlesztésének két fontos feladata van: hazai és export kíváncsalmak kielégítése.

A lejtős terepen több szakaszban valósultak meg az egyes létesítmények. A belső kialakítás a szokványos megoldást tükrözi.

Optikai és Finommechanikai Kutató Intézet Igazgatósági épület

*Tervezővállalat: ÉVM ÁLTALÁNOS
ÉPÜLETTERVEZŐ VÁLLALAT*

*Építész: Kelemen Ede
Statikus: Czellecz Zoltán*

*Gépész: Lovas József, Korábnyik Lajos, Szmolai
György*

Kivitelező: ÉVM 23. sz. ÁÉV

Az építész számára mindig élményt jelent a gazdag növényi kultúrával borított változatos terep.

Az útmenti fák vertikális motívumai mellett kiválóan érvényesül az épület horizontális tömege. Homlokzata könnyed, őszintén tükrözi a belső tartalmat.

Az épület 3-szintes, ötmenetes elrendezésű, monolitváz szerkezetű.

Alagsorban nyert elhelyezést a konyhaüzem, öltözők, valamint a segédüzemi rész.

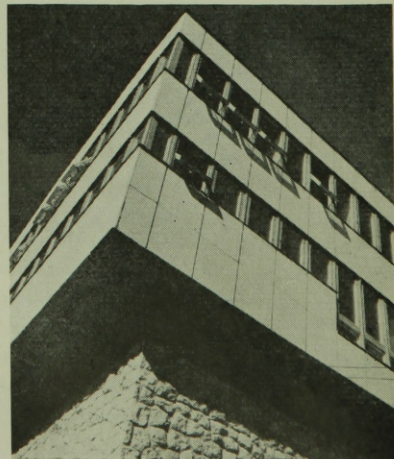
A földszinten található az étterem és szociális rész, és a beruházási iroda helyiségei.

Az emeleti szinten a homlokzati frontot az irodák foglalják el, míg a középső kiszolgálómagot ikerfolyosó fogja közre.

Födémszerkezete ún. „francia” béléstestű födém, 29 cm szerkezeti összmagassággal. A födémteglát korábban a Törökbálinti Téglagyár gyártotta. A kiváló műszaki adottságú béléstestek gyártása érthetetlen módon megszűnt.

A helyiségek padozata gumipadló. Homlokzata előgyártott műkölapokkal burkolt.

Nyílászáró szerkezetei típus faszerkezetekből kialakítottak.

A Bőripari Vállalat irodaháza Budapesten, a IV. kerületben a Táncsics Mihály út és a Váci út sarkán épült fel. Az épület négyzetes alaprajzú, három emeletes. A földszint és a pince az emelethez képest visszahúzva készült. A pincében raktár, hőközpont létesült, a földszinten bejárat, előcsarnok, tárgyaló-irodahelyiségek és WC-csoport. Az I., II., III. emelet közel azonos elrendezésű.

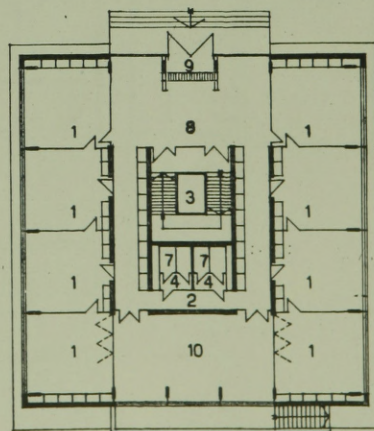
Az alapozás a rossz talajviszonyok miatt felülbordás lemez alapozás. Az épület monolit vb. vázas, konzolos szerkezet. A gerendák között „Bohn” panellel vázkitöltő falazat készült. Szigetelés: a pincében talajnedvesség ellen, a tetőn kavicsolt lemezfedés készült. A burkolatok az irodákban és a folyosón PVC, a földszinten és az előcsarnokban mettlachi nova.

A nyílászáró szerkezetek a belső ajtók kivételével a földszinten fémből készültek, az emeleteken típus billenőablakokat és ajtókat alkalmaztak.

A homlokzat fehér kőporos dörzsölés, feketére mázolt ablakokkal, sárga vászon függőnyel.

A terület rendezését a gyár saját erőből készíti el.

1—irodák, 2—folyosó, 3—lépcsőház, 4—előtér, 7—WC, 8—előcsarnok, 9—szélfogó, 10—tanács-terem.

Bőripari Vállalat irodaháza

Tervezővállalat: ÉVM IPARTERV

Építész: Rimanóczy Jenő,

Munkatárs: Ványai Róbert

Statikus: Pálya Antal

Gépész: Rády Gyula, Máday László

Kivitelező: ÉVM 21. ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI

VÁLLALAT

Kivitelezési összköltség: 4 880 542,— Ft

Beépített $1m^3$: 7899

Üzemi étterem és konyha a Szegedi Ruhagyárban

*Tervezővállalat: ÉVM SZEGEDI TERVEZŐ
VÁLLALAT*

Építész: Pazár Miklósné

Szerkezet: Krokavec István

Gépész: Vörös Imre, Török János, Gyuris Vince

*Kivitelező: ÉVM CSONGRÁD MEGYEI
ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT*

Építésvezető: Madurka György

A Szegedi Ruhagyár területén a tervezési megbízás előtt is működött már üzemi konyha és étterem a régi üzemi épületben elhelyezve, de a növekvő igénybevételt képtelen volt már kielégíteni. Így került sor új üzemi konyha és étterem építésére.

A létesítmény beruházási programja 4 200 000,— Ft költséggel készült, a jóváhagyási eljárás folyamán azonban csak 3 000 000,— Ft-ot engedélyeztek megvalósítására. E döntés végrehajtását csak oly módon lehetett biztosítani, hogy a konyhaüzem egy része (földesáru raktár, zöldségelőkészítő, személyzeti öltözők) az üzem már meglévő egyik épületében nyert elhelyezést. A korábbi üzemi konyha belső berendezését az új konyhaüzemben is felhasználtuk.

Az épület az üzem főbejáratához csatlakozó parkosított területen helyezkedik el. Ez az adottság vezetett az emeletes megoldáshoz. Így biztosítható volt mind a konyha, mind az

étterem kedvező tájolása, valamint a parkosított terület maximális megmaradása is.

A konyhaüzem bejáratát a meglévő épületben elhelyezett kiegészítő helyiségek szabták meg; az étterem bejárata az üzemi főbejárat felé nyílik. A földszinten a konyhaüzem, az éttermi előcsarnok, kézmosó, ruhatár, W. C.-csoport, az emeleten a tálaló, fehérmosogató és az étterem helyezkedik el. A vertikális forgalmat az étteremnél lépcső, a konyhaüzemnél személyszállításra is szolgáló teherfelvonó biztosítja.

A konyhaüzem kapacitása: 1600 adag

Étterem férőhelye: 350 fő

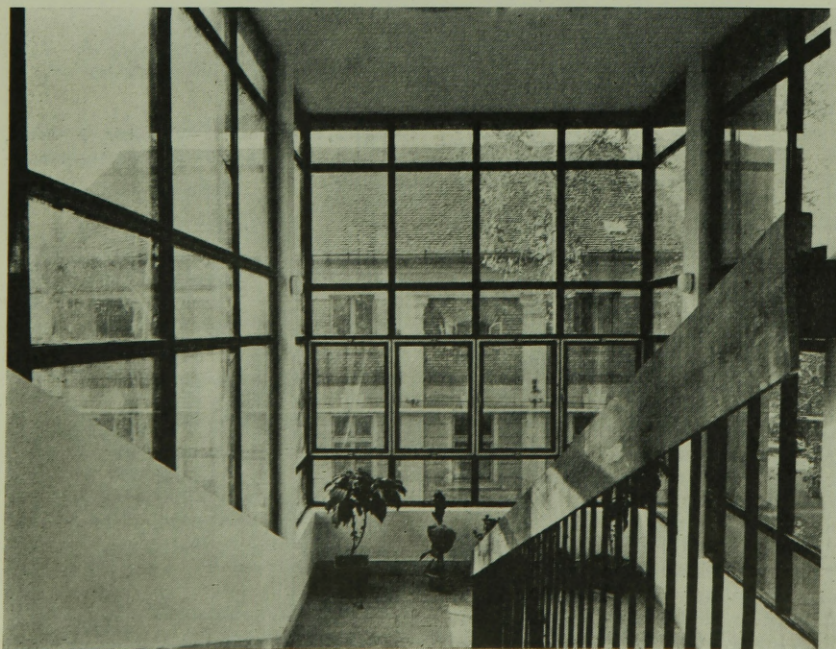
Beépített alapterület: 456,0 m²

Beépített térfogat: 3048,0 lm³

Az épület szerkezete monolit-vasbeton váz, vázkitöltő falazattal. Az alapozás fűtő cölöplapokkal történt. A födémek üzemi előregyártott pallokból készültek. Az emelet két irányban konzolosan kiugrik a földszint fölé, ezzel bővült az emelet beépített alapterülete, s a konyhaüzem szalagablaksora leárnyékolást nyert. E konzolban helyezkednek el az éttermi fűtést biztosító alapvezetékek és a frisslevegő-befűvő légszűrők is. Ezek szerelhetőségét bontható almennevezet biztosítja.

A konyhaüzem és étterem fénycsöves világítású. Az épület központi fűtéses; a konyha, a feketemosogató, az étterem ködtelenítést, illetve gépi szellőzést kapott. A konyha gőzüzemű főzőüstökkel működik.

Az épület homlokzata mezőtűri burkolótéglaival, apátfalvi homokból készült cementvakolattal és — az eredetileg nyersbetonnak tervezett felületeken — cementsímtással készült.

Nagybörzsöny, Bányásztemplom

Tervező: Sedlmayr Jánosné VÁTI

Statikus: Dr. Urbán István VÁTI

Kerttervező: Órsi Károly OMF

Restaurátor: Reisinger Mária

Kivitelező: ORSZÁGOS MŰEMLÉKI

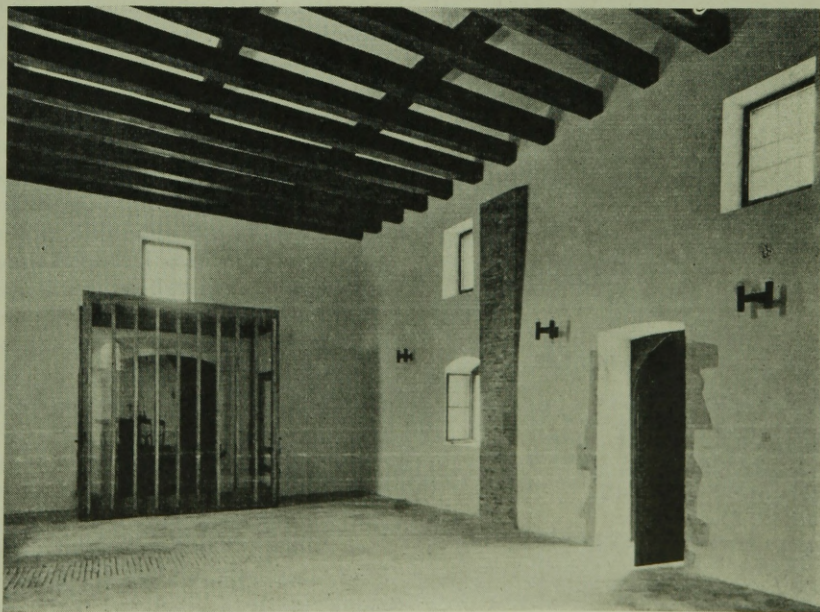
FELÜGYELŐSÉG

A tervezést műemléki kutatás előzte meg. Eszerint a mai templom eredetileg egy XIII. sz.-i, románkori kisebb templom felhasználásából a XV. sz. első felében épült ki, a börzsönyi ércbányászok számára (nyugati homlokzatán bányászcímer 1417-ből). A gótikus átépítésből épen maradt fenn a szentély bordás csillagboltozata, nyílás-kökeretek, pastoforium. A kutatás során ezenkívül a vakolat alól több csücsíves ablak került elő, egyiken ép mérművel. Jelentős építési periódus még a XVII. sz. végi, melyből a mai hajóban 5 db négyzet alakú, festett keretezésű ablakot tártunk fel. Jelentéktelenebbek voltak a barokk, ill. múlt század végi alakítások, hozzáépítések, amelyek azonban az épületet a helyreállítás előtt jellemezték.

A tervezés során ez újabbkori toldalékok bontását határoztuk el. Megnyitottuk a feltárt középkori és XVII. sz.-i nyílásokat, melyekből új homlokzati egységet, és új belső térhatást lehetett elérni. A jellegtelen belső helyett a műemlékhez illő anyagok és formák megválasztásával a középkori épület hangulatához igyekeztünk korszerű eszközökkel közeledni. Az új berendezés a mai liturgia követelményei szerint készül.

A szerkezeti megerősítés rejtett vb. pillérekkel és koszorúval történt. *Belsőben* az új fagerendás mennyezet egyben a tér magasztását is célozza. Burkolata a régi 6 szögletű téglaburkolat, újra fektetve, a román kori végfal és szentélyfal 4 cm vastag, élére állított téglából kirakva. Az ajtók, ablakok sötétre pácolt fenyőfából készültek, eredeti vasalások felhasználásával. Az oldalfalak, mennyezet fehérre meszelt, a szentély csillagboltozatának a bordáin grafitszürke és vörös festés restaurálásával. A szentély gótikus ablakai narancs színű üvegezést kaptak. A tervezett karcagi népművészeti kályha kobalddék színű. *Külső vakolat:* glettelte fehér mészvakolat, festett grafitszürke keretezésekkel.

A helyreállítás során a templom-dombot is rendeztük, miáltal a templom a falu képében ismét hangsúlyt kapott. Új lépcső vezet fel a templom nyugati kapujához, mellette újonnan tervezett háromszög alaprajzú fa hanglábat helyeztünk el.

Egri autóbuszpályaudvar

Tervezővállalat: UVATERV

Építész: Dianóczki János

Statikus: Detre Dezső

Épületgépész: Kovács Attila

Elektromos: Kovács Zoltán

Úttervező: Fent Károly

Beruházó: HEVES MEGYEI BERUHÁZÁSI
IRODA

Kivitelező: HEVES MEGYEI

ÉPÍTŐIPARI V.

A vidéki autóbuszállomás-hálózat egyik új létesítménye az egri pályaudvar. A város kedvezőtlen úthálózati szerkezetéhez a székesegyház mögötti szabad terület kijelölése kedvező kapcsolatot biztosított. Az elhelyezés azonban fejpályaudvari megoldást tett szükségessé. Biztosítani kellett az autóbuszok teljes visszafordulását. A gazdaságos építés és kedvező minimális helyfelhasználás érdekében a visszafordító úthálózatot használták fel kör alaprajzú pályaudvarrá. Ez az első ízben alkalmazott megoldás az autóbuszoknak érintőleges hozzáállását biztosítja. Ugyanakkor a gyűrű alakú perontető a közönség védelmét és maga a peron az autóbuszok egyszerű megközelítését szolgálja.

A kijelölt terület lényegében egy dombtetőn van, amely a városközpont felé erősebb lejtésben van. A tervező kihasználva ezt a természetes adottságot, az utasközönséget az útpálya alatti átvezetéssel egy alsó

szinten vezeti be a gyűrű belső területére. Így teljesen biztosított az autóbusz- és a gyalogosforgalom szétválasztása.

Az építmény két részből áll: a gyűrű alatti tetőből és a cikkely alakú felvételi épületből, mely belülről csatlakozik a körgyűrűhöz. A perontető 18 db héjelemsorból áll össze. Egy-egy elem átlagosan 8×8 méter alapterületű. Az elemek befelé döntve vannak elhelyezve, ferde pillér-alátámasztással, amire a gyűrűhatás kihasználása adott lehetőséget. Ez a megoldás esztétikailag is rendkívül kedvező, mert dinamikus vonalvezetést mutat.

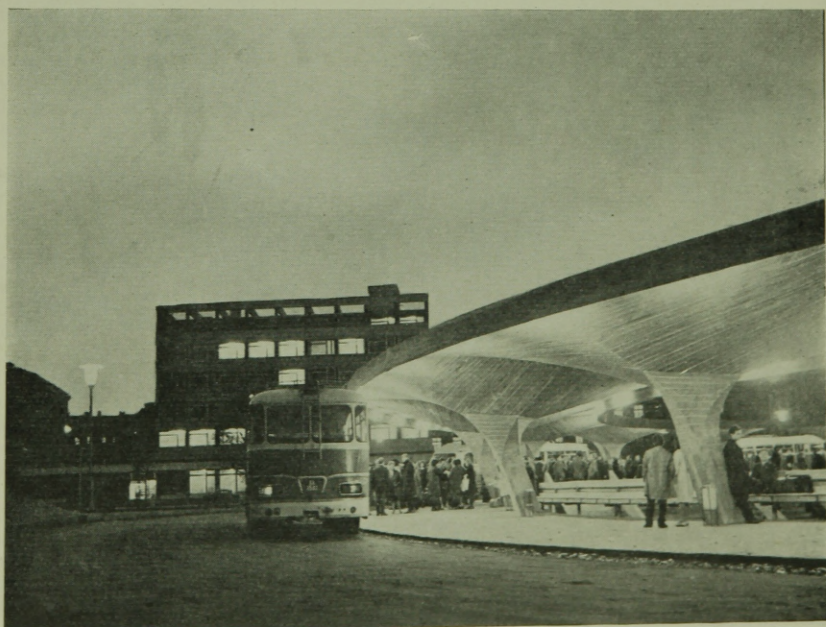
Az autóbuszpályaudvar beruházási értéke kerekén 5 millió forint. A beruházáshoz szorosan kapcsolódott az egész tér rendezése, amely összességében szintén mintegy 10 milliós munka.

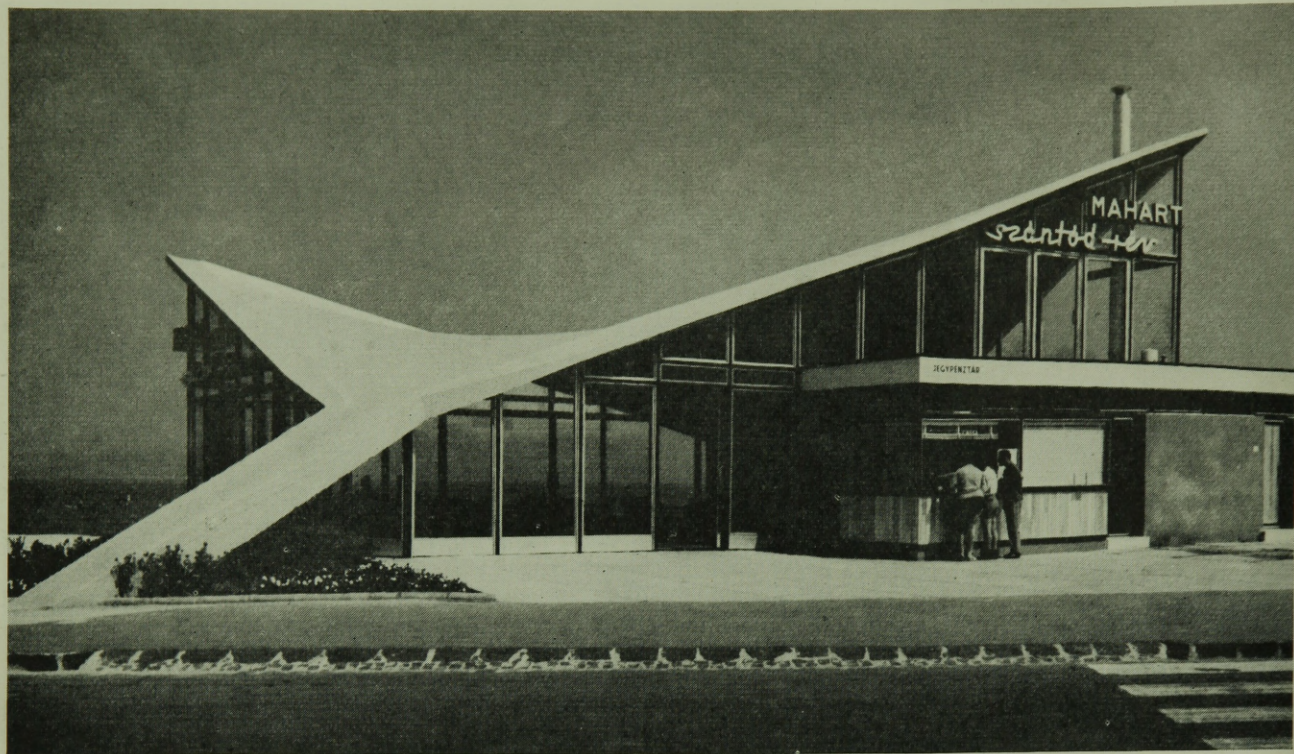
E hosszabb lebonyolítású feladat során a környék útjai, a sétautak s a közművek teljes felújításra kerülnek.

Az egri autbuszpályaudvar részlete

Az egri autbuszpályaudvar peronja

Szántód-rév, kikötőépület

Tervezővállalat: UVATERV

Építész: Dianóczki János

Statikus: Detre Dezső

Beruházó: MAHART

Kivitelező: SOMOGY MEGYEI TANÁCSI
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

A rendkívül megnövekedett balatoni kompforgalom indokoltá tette a szántódi kikötő korszerűsítését. Az utak és a kikötőfej korszerűsítése már korábban elkészült, és 1967-ben megépült a felvételi épület is. Az épület két részből áll: a váróterem $17,5 \times 12$ méter alapterületű, héjszerkezettel fedett csarnokából és a szolgálati helyiségeket tartalmazó, 110 m^2 alapterületű épületrészből.

A váróterem két átlós sarokpontján a földig levezetett héjszerkezetből készült. A tető felemelt másik két sarokpontja 8 méter magas. Ez az erős magasságkülönbség merész vonalve-

zetést biztosított a héjszerkezetnek. A csarnokot az útra átlósan helyezték el, és így a kiemelkedő héjszerkezet a Balaton felé felfokozott kilátási lehetőséget biztosít.

A héjszerkezet perembordája az üvegfal oszlopaival van alátámasztva. A földbe lefutó perembordák vízszintes terhelését padlója alatt elhelyezett vonórúd veszi fel.

Az épület várótermi része 950 lm^3 , a szolgálati helyiségek épületcsoportja 326 lm^3 . A beruházás teljes költsége 1,6 millió Ft volt, amiből a szorosan vett építési és szakipari munkák összege 1 millió Ft.

Fővárosi Vízművek felszíni víztisztító műve

Tervezővállalat: ÉVM MÉLYÉPÍTÉSI
TERVEZŐ VÁLLALAT

Felelős tervező: Pálhidy Attila

Építész: Zsuffa András

Statikus: Jancsó József, Telekes György

Gépész: Pálhidy Attila, Horváth János,

Juhász Tivadar

Villamos: Kerese János

Kivitelező vállalat:

ÉVM MÉLYÉPÍTŐ VÁLLALAT

ÉLELMISZERIPARI BERENDEZÉS

ÉS GÉPGYÁRTÓ V.

ÉVM VILLANYSZERELŐIPARI

VÁLLALAT

Beruházó: FŐVÁROSI VÍZMŰVEK

A létesítmény a Dunából kiemelt folyóvízből naponta 200 000 m³ ivóvíz előállítására alkalmas.

A tisztítás során eltávolítják a folyó vizéből az uszadékokat, iszapot, homokot, apró élőlényeket, és végül tökéletesen tiszta, fertőtlenített ivóvizet állítanak elő.

A folyó vizét a Dunába épített 12 méter mélységű, 20 × 40 m alapterületű, hídpillérszerű vasbeton építményben elhelyezkedő 8 db szivattyú, 2 db Ø 1200 mm-es csövön keresztül juttatja el a tisztítóműhöz. A 2 db csőnek a szivattyúteleptől a partig vezető szakaszát csőhídként képezték ki.

A tisztítás első fázisában gépi működésű szitaszűrők, ún. dobszűrők eltávolítják a durva szennyeződést. Ezután következik a különböző vegyszerek adagolása és a víz előzetes fertőtlenítése. A továbbiakban a víz 7 db 27 m átmérőjű vegyszeres derítőn, majd 60 db nagyméretű homokszűrőn halad át, és végül egy biztonsági fertőtlenítést kap. A derítők és szűrők különböző gépi berendezései: kotrók, keverők stb. biztosítják a folyamatos üzemelést. Szabályozóberendezések és

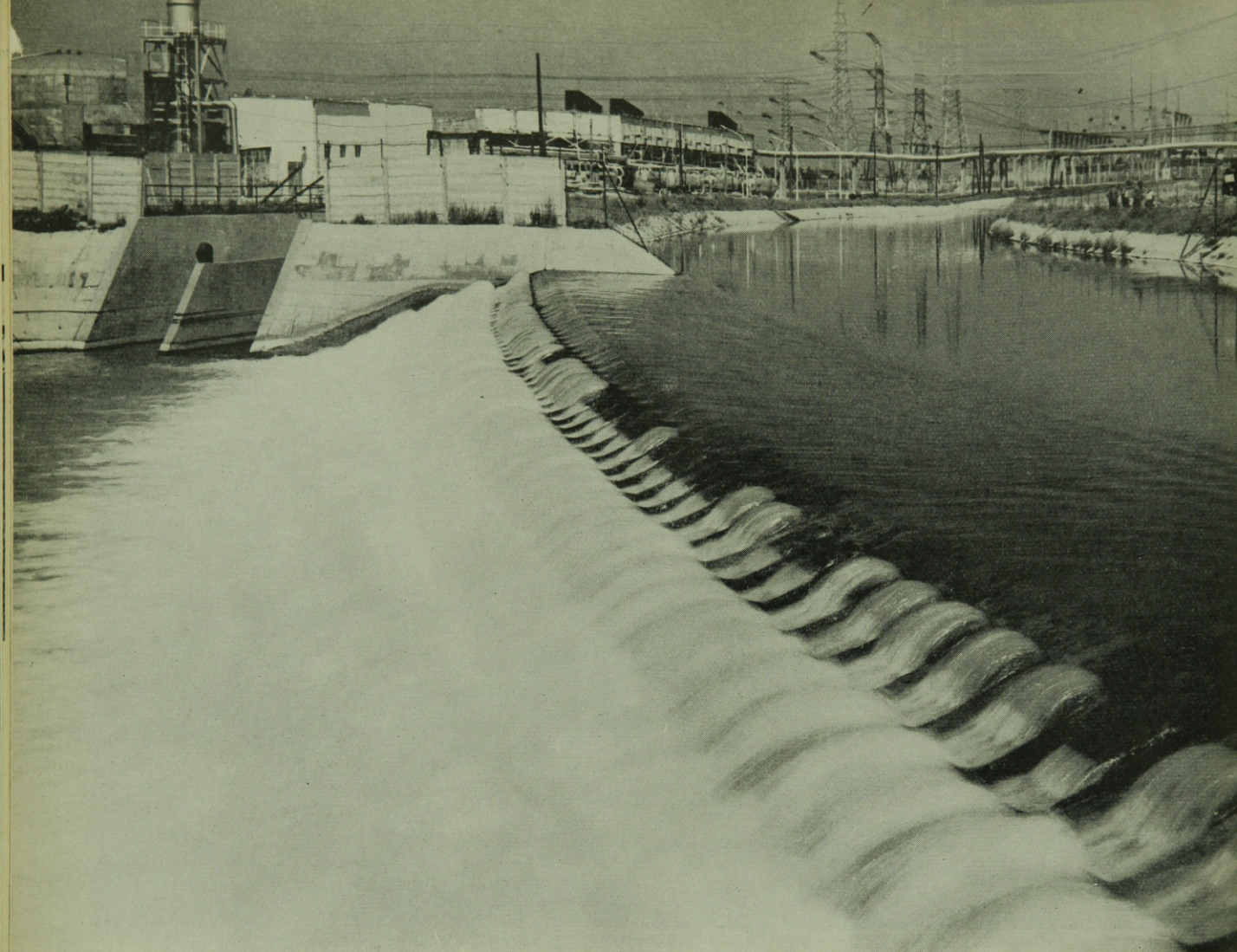
műszerezés segítik a mindenkori jó tisztítási hatásfok fenntartását. A tisztított víz minőségét korszerűen felszerelt kémiai és biológiai laboratóriumban állandóan ellenőrzik.

A hatalmas méretű, szabad vízfelületeket befogadó épületeket különleges páramentesítő fűtéssel látták el. A kazánteleg földgáz tüzelésű. A víztermelő építményeken kívül külön műhely és szociális épület létesült.

A képen látható technológiai építmények felerészben a terepszint alá nyúlnak.

Számos korszerű statikai megoldást alkalmaztak. A kör alakú derítőmedencék alépítménye forgásfelületű, ill. forgáskúp-héjszerkezet (a föld alatti rész), lefedésük előregyártott gömbsüveghej.

A szűrőház monolit vb. alépítményű, monolit dongahéj lefedéssel. A tisztítómű 9 ha-os parkírozott telken helyezkedik el. A teljes 200 000 m³/nap teljesítményű mű beruházási költsége 220 millió Ft, ebből gépészet 68 millió Ft, építész 140 millió Ft, villamos berendezés 12 millió Ft. A telep I. ütemét 1959—1961., II. ütemét 1964—67. években építették.

1. ábra. Dunai Hőerőmű hidegvíz- és melegvízesatornája

DKV ipari vízellátása, vízviasszaforatása, szennyvíztisztítása

Tervezővállalat: ÉVM MÉLYÉPTERV
Generáltervező: OLAJTERV

A Dunai Kőolajipari Vállalat építésével kapcsolatos sokoldalú közmű- és mélyépítési feladat közül is kiemelkedett az üzem komplex vízgazdálkodásának (vízellátás, vízviasszaforatás, szennyvíztisztítás) megoldása.

Hidegvíz- és tűzvíz-ellátás

A Kőolajfinomító és a szomszédos Dunai Hőerőmű között szoros kapcsolat létesült a gőz- és pakuraellátáson túlmenően a vízellátás terén is.

A Dunai Hőerőmű részére nagy kapacitású vízmű létesült. A Dunától hidegvízesatorna vezet az Erőműig. Innen átemelőszivattyúk emelik a 18–20 m³/mp vízmennyiséget, és 2 db 2600 mm Ø-ű nyomóvezetéken továbbítják az Erőműbe. Az Erőműben felmelegedett víz előbb zárt, majd az üzem területét elhagyva nyílt esatornán keresztül folyik vissza a Dunába.

A DKV részére szükséges 1 m³/mp kapacitású vízmű az Erőmű vízmű-

véhez kapcsolódva készült el. A hidegvíz-nyomóvezetékéről 1000 mm Ø-ű lecsatlakozás készült az ülepítő-medencébe. A melegvízesatornából szintén 1000 mm Ø-ű vezeték halad az átemelőig, ahonnan a víz szintén az ülepítőbe kerül; a hideg és meleg évszakoknak megfelelően mindkét helyről történhet a vízbeszerzés. A kép az Erőmű hidegvíz- és melegvízesatornáját szemlélteti a két esatorna közötti rövidrezárással, ahol téli időszakban a melegvízesatornából átkötés készült a hidegvízesatornába. Az Erőműből érkező és külön ülepítőben letisztított vizet hazánkban először alkalmazott 500 l/mp kapacitású, többlépcsős, függőleges tengely elrendezésű szivattyúk két 700 mm Ø-ű főnyomóvezetéken juttatják a gyár területére.

Vízviasszaforatás

A DKV a kőolaj-finomítással kapcsolatban nagy mennyiségű hűtővizet igényel, amit gazdaságosan csak

visszaforгатással lehet biztosítani. A recirkulációs vízmű az I. ütemben 7600 m³/óra kapacitással épült meg. A recirkulációs vízműhöz a pótvízbeszerzés a felmelegedett, de nem szennyeződött melegvízből történik. Ez külön gravitációs vezetéken jut el a melegvízszivattyúk szívóaknájába, ahonnan felemelve kerül a hűtőtornyba. A hűtöttvíz-fogyasztó üzemekből a felmelegedett és kismértékben szennyezett víz a melegvíztisztító berendezés olajfogó medencéibe kerül, ahol a hűtővízbe jutott olaj jelentős része kiülepszik.

Olajfogás után a visszaforgatásra kerülő víz ugyancsak a recirkulációs szivattyúház már említett melegvizes szívóaknájába kerül, míg a fölös víz az ipari szennyvíztisztító telepekre távozik. A hűtőtornyokban lehűtött vizet 3 db 1 m³/mp teljesítményű szivattyú juttatja vissza az üzemekbe.

Szennyvíztisztítás

Az ipari szennyvíztisztítás feladata egyrészt az elfolyó vízbe került olaj visszanyerése, másrészt a szennyező anyagok (olaj, iszap, homok) távoltartása a befogadótól.

Az üzemből háromféle olajtartalmú szennyvíz érkezik a tulajdonképpeni tisztítóberendezésbe:

a) erősen olajos ipari víz 1300 m³/6 mennyiségben,

b) lefőlözött ipari szennyvíz 2000 m³/óra mennyiségben,

c) olajos csapadékvíz (csúcsértékben) 3,0 m³/mp mennyiségben.

A mechanikai rendszerű szennyvíztisztítás két lépcsőben történik. A szennyeződés nagy részét (homok, iszap, olaj) az ún. „ipari szennyvíztisztító felső telep” műtárgyai (homokfogók, olajfogók, iszapszikasztó ágyak stb.) távolítják el a szennyvízből, míg az utótisztítás az „ipari szennyvíztisztító alsó telep” tározótárában megy végbe.

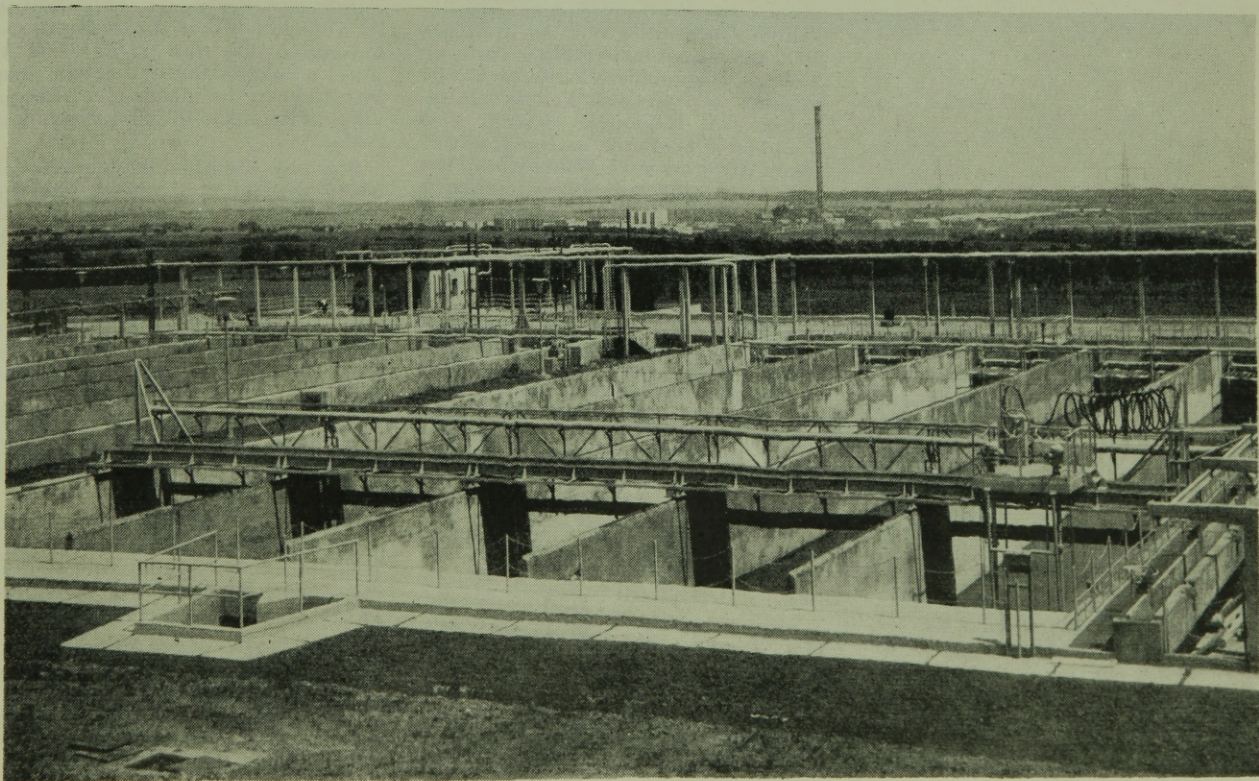
A két tisztítótelep és a köztük levő összekötőcsatornák kiviteli költsége mintegy 50 millió Ft volt. A tervek szerint a két tisztítóberendezés segítségével évenként 22 000 t olaj nyerhető vissza kb. 13 millió Ft értékben.

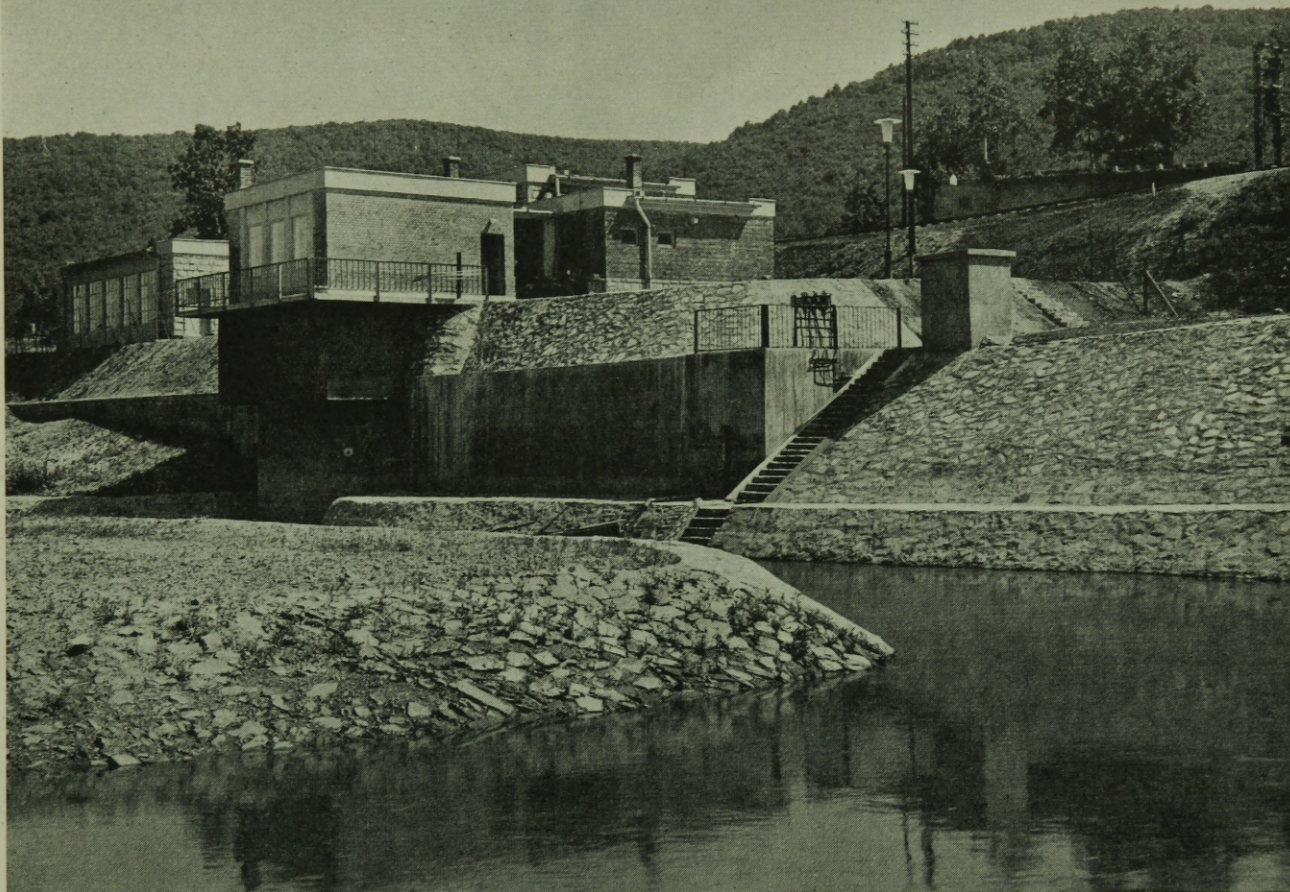
A terveket az *ÉVM Mélyépítési Tervező Vállalat* készítette. Generáltervező az *OLAJTERV* volt.

A létesítmények kivitelezését az *Út-Vasútépítő Vállalat*, az *OVF Vízgépészeti Vállalat*, *ÉVM Csőszerelőipari Vállalat*, az *ÉVM Villanyszerelőipari Vállalat* végezte több más vállalat közreműködésével.

A beruházást a *Dunai Kőolajipari Vállalat* bonyolította le.

2. ábra. Olajfogó üzembehelyezés előtt az ipari szennyvíztisztító felső telepén

1. ábra. A Regionális Vízmu vízkivételi műve

Nógrádi regionális vízmű

Tervezővállalat: MÉLYÉPTERV

Salgótarján és környéke vízbeszerzés szempontjából hazánk egyik legszegényebb vidéke. Az előzetes hidrológiai és hidrogeológiai vizsgálatok alapján nagyobb vízmennyiség beszerzését csak az Ipoly folyóra támaszkodva lehet előirányozni. Az Ipoly folyóból történő vízbeszerzés is korlátozott, mivel 100 l/s vízmennyiséget minden esetben a mederben kell hagyni. Ezen túlmenően magyar területen a határfolyó sajátossága miatt csak a fele vízmennyiség hasznosítható. Így az Ipoly folyóból 4500—5000 m³/nap vízmennyiség szerezhető be folyamatosan. Ennél nagyobb vízmennyiséget csak völgyzárógát vagy kútsor létesítésével lehet biztosítani. Salgótarján városban és a Dovroda-, valamint a Felső Zagyva-völgy községeiben együttesen kb. 20 000 m³/nap vízigeny jelentkezik

távlatban. Eddig megépült vízművekből felújítás és bővítés után kb. 8000 m³ max. vízmennyiség várható. Ezért a Regionális Vízmuvet 12 000 m³/nap kapacitással kellett előirányozni. A Regionális Vízmu első ütemben közvetlenül az Ipolyból történő vízbeszerzéssel, 5000 m³/nap kapacitással, míg második ütemben a Komra-völgyi tározó létesítésével újabb 7000 m³/nap kapacitással készül.

A vízkivételi mű (melyet az ábra is szemléltet) építési vonatkozásban már a végleges kapacitásra épült, már az első ütemben ún. előtisztító berendezéssel. Ez zárt dobszűrőből, nyomás alatti zárt előüleptetőből és időszakosan működő előklórozóból áll. A dobszűrő és a klórozó a vízkivételi művel egybeépült, míg a zárt előüleptető a vízkivételi mű mellett külön épületbe került. A vízkivételi műtől 300 mm Ø-jű nyersvíz-vezeték (5,1 km hossz) vezet a Mihálygerge és Littke közötti víztisztító telepre. A folyóvíz teljes tisztítására derítőmedence, vegyszeradagoló, előszűrős zárt szűrők, víztároló medence és a tisztított víz továbbítására átemelő szivattyútelep készült. Innen a víz 300 mm Ø-jű főnyomóvezetéken jut el a kb. 12 km távolságban levő újabb átemelőtelepig, melyre a nagy távolság és

szintkülönbség miatt volt szükség. Az átemelőből a víz kb. 6 km hosszú, hasonlóan 300 mm Ø-jű vezetéken jut el a Salgótarján határában telepített 1000 m³-es medencébe. Innen a víz gravitációsan folyik a városi hálózatba.

Második ütemben a vízmű tovább bővül a vízkivételi műnél végrehajtandó gépcserékkel, illetve újabb előüleptető létesítésével. Időszakos vízbeszerzés céljára majd a Komra-völgyi tározó létesül, mely egy 500 mm Ø-jű vezetéket igényel. Bővül a víztisztítótelep is, majd újabb 400 mm Ø-jű főnyomóvezeték vezet egész Salgótarjánig újabb átemelővel, átkötésekkel.

Az I. ütem már teljesen kiépült.

Az I. ütem kivételi terveit az ÉVM Mélyépítési Tervező Vállalat készítette.

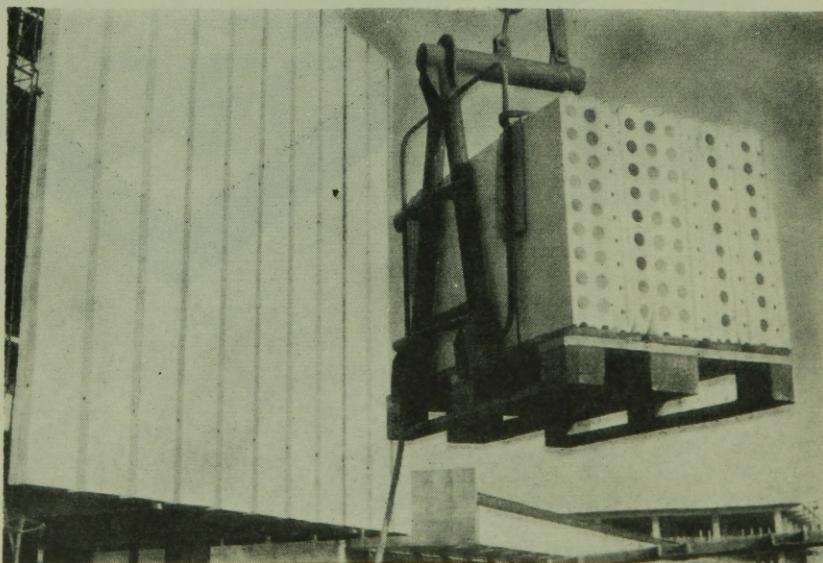
Az I. ütem mély- és magasépítési munkáit az ÉVM Közmű- és Mélyépítő Vállalat végezte. A technológiai szerelést az Élelmiszeripari Berendezés- és Gépgyártó Vállalat végezte.

A beruházást a Nógrád megyei Tanács VB. Beruházási Iroda bonyolította le.

Az I. ütem teljes beruházási költsége a városi gerinchálózat bővítésével együtt 68 000 000 Ft volt.

Kolozs István, II. díj
Térrács tetőszerkezetek

Kolossváry Pál, III. díj
Gépesítés

A WDT-1 és WDT-2 úthengerek

Európában, Ázsiában és Afrikában végzett kutatómunka és a gyártási tapasztalatok alapján kialakított elsőrangú típusok.

A gépek nagy hírnévre tettek szert modern, erőteljes konstrukciójuk, szép kivitelük és nagyfokú mozgékonyaságuk révén.

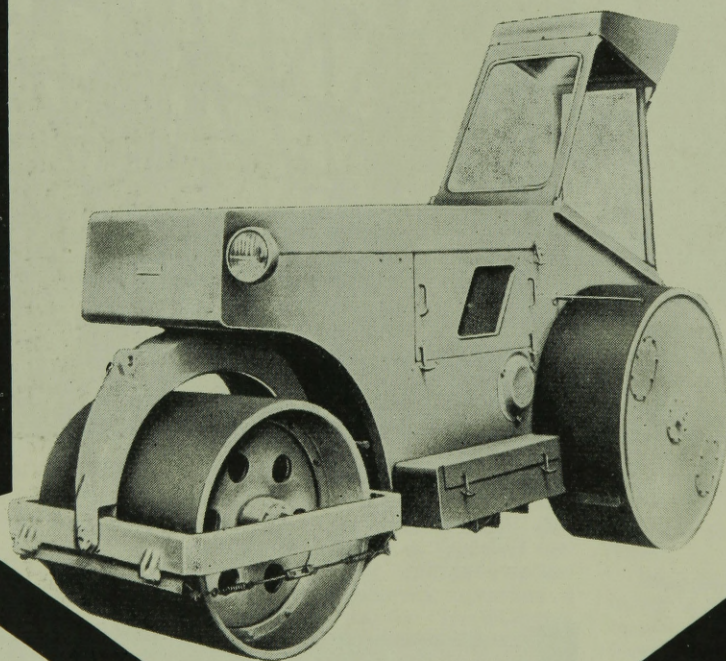
Terhelésük: homok, sóder vagy acéllemezek.

El vannak látva hidraulikusan működtetett útburkolat-felszedő berendezéssel. A vezetőülés a legkényelmesebben van kialakítva.

Kívánatra szállíthatók S 322 Deutz- vagy Volvo-motorral.

Műszaki adatok:

		WDT-1	WDT-2
Úthenger súlya:			
— ballaszt nélkül	kg	8 000	11 000
— ballasztal	kg	10 000	14 000
— motor	LE	30	37

HOECHST TERMÉK

A jó mázolófesték alapanyaga

A korszerű építőipar mázolásához

® Mowilith-diszperzió (polivinilacetát és kopolimerek) alapú festékeket alkalmazza, melyek a világ összes földrészén, azok több mint 100 országában igen jól beváltak. A jó mázolófesték könnyen feldolgozható, gyorsan szárad és egy jól tapadó bevonóréteget biztosít. Ezen követelményeknek a ® Mowilith alapú festékek teljes mértékben megfelelnek. Sőt, az említetteken túlmenően ezen festékek tapadása bármilyen alapozáshoz kiváló, fény-, idő- és színálló, a filmréteg nagymérvűen rugalmas, víz-gőzáteresztő és nem utolsósorban tartós tapadású, ha a filmet

kifogástalan alapozott felületre viszik fel.

A külső és belső munkákhoz felhasznált mázolóanyagokon kívül nemesvakolatot és dörzsölt vakolatot is állítanak elő ® Mowilith alapú diszperziókkal.

RO 55 — H

HOECHST

A Farbwerke HOECHST AG. a világ nagy vegyipari vállalatainak egyike. A Kalle AG., Knapsack AG., Behringwerke AG. és Chemische Werke Albert testvérvállalatokon kívül a vállalatokhoz tartoznak még a Messer Griesheim GmbH, a Friedrich Uhde GmbH, valamint más bel- és külföldi érdekeltségek. A szállítási program átöleli a korszerű vegyipar minden területét: színezőanyagok, pigmentek, tensidek, textilipari segédanyagok, cellulózéter, intermedierek, gyógyszerek, gyógyszerészeti finomvegyszerek, szérumok, oltóanyagok, lakkipari nyersanyagok, oldószerek, szerves és szervetlen vegyszerek, viaszok, glikol termékek, szintetikus műszálak, műanyagok, műtrágyák, növényvédőszer, fóliák, sokszorozástéchnikai készülékek és termékek, hegesztéstéchnikai és hűtéstéchnikai gépek, berendezések és készülékek, ipari gázok, vegyipari berendezések tervezése és építése.

FARBWERKE HOECHST AG. 6230 FRANKFURT/MAIN 80.

Német Szövetségi Köztársaság

A vállalati gazdálkodás eredményessége, a termelékenység emelése
és az önköltség csökkentése szempontjából alapvető fontosságú
az anyagmozgatás és csomagolás fejlesztése

A különböző ágazatok sokrétű igényeinek megfelelő

legfrissebb szakmai információkat

szolgáltatja e téren a MTESZ Központi Anyagmozgatási Bizottsága
és az Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet közös gondozásában megjelenő
műszaki-gazdasági folyóirat, az

Anyagmozgatás — Csomagolás

Nélkülözhetetlen minden érdekelt gazdálkodó szerv számára!

Megjelenik kéthavonta, 48 oldal terjedelemben

Előfizetési ára:	fél évre	24,— Ft
	egy évre	48,— Ft
	egy példány ára	8,— Ft

Előfizethető a Posta Központi Hírlap Iroda 61066 közületi csekkszámlán vagy átutalható
az MNB 8. egyszámlájára